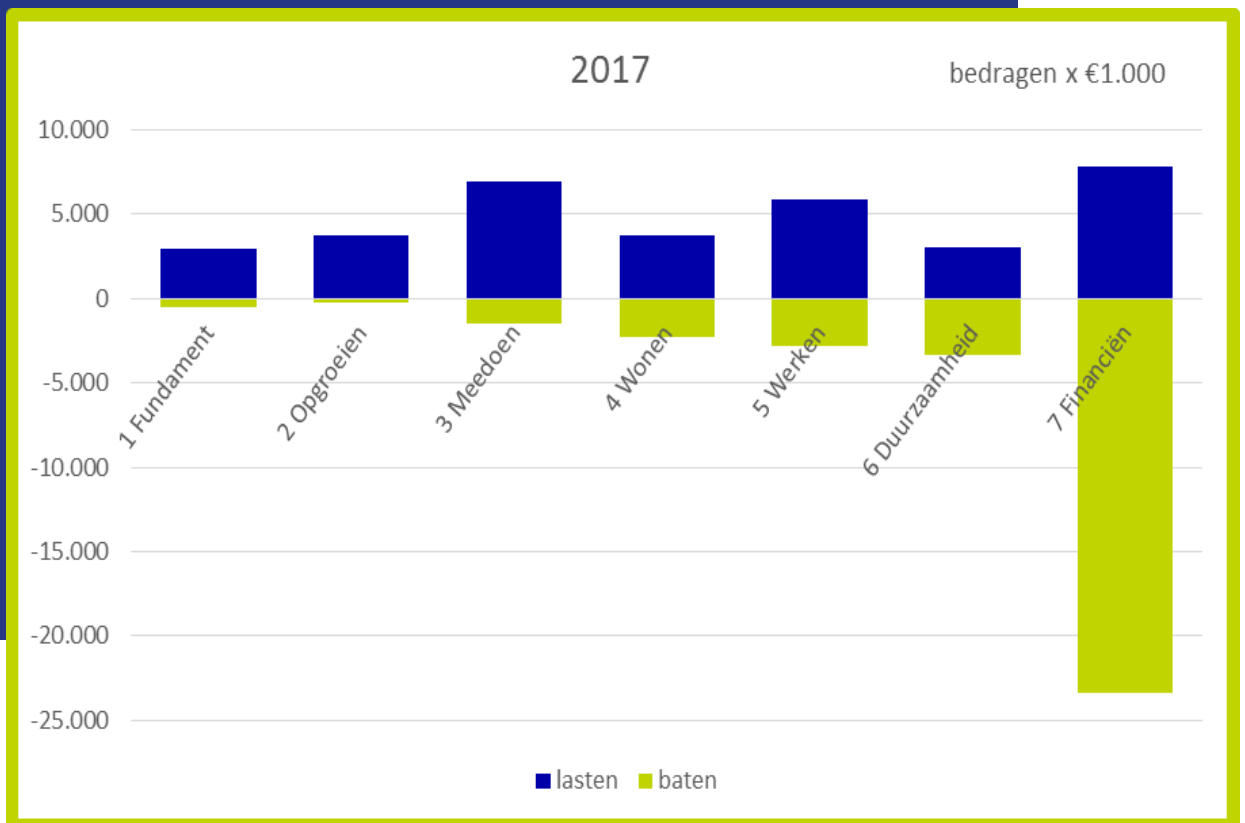

Programmabegroting

2017 - 2020

“De begroting is duurzaam in evenwicht, het positieve begrotingssaldo loopt op. Ook de reservepositie van Heeze-Leende is goed. Er is sprake van flinke overcapaciteit om eventuele incidentele risico’s op te kunnen vangen. Dit geeft de gemeenteraad de ruimte om in de toekomst nieuwe beleidskeuzes te ontwikkelen.”

gemeente
HEEZE-LEENDE

Inhoud

Inhoud.....	2
1. Voorwoord.....	4
2. Leeswijzer.....	6
3. Financieel perspectief 2017-2020.....	10
4. Totaal lasten en baten programmaplan.....	14
5. Programmaplan.....	16
Programma 1: Fundament.....	17
1. <i>Bestuur</i>	18
2. <i>Samenwerking</i>	19
3. <i>Openbare orde en Veiligheid</i>	20
4. <i>Dienstverlening</i>	22
5. <i>Burgerzaken</i>	24
6. <i>Burgerparticipatie</i>	25
7. <i>Dorpsraden</i>	25
8. <i>Algemene zaken</i>	26
Programma 2: Opgroeien.....	28
1. <i>Jeugdbeleid</i>	29
2. <i>Jeugdgezondheidsbeleid</i>	30
3. <i>Kinderopvang en peuterwerk</i>	31
4. <i>Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)</i>	32
5. <i>Onderwijs</i>	33
Programma 3: Meedoen.....	36
1. <i>Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)</i>	37
2. <i>Senioren en ouderenbeleid</i>	41
3. <i>Volksgezondheid</i>	42
4. <i>Bibliotheekwerk</i>	42
5. <i>Cultuur</i>	43
6. <i>Muziekonderwijs</i>	44
7. <i>Combinatiefuncties: sport en cultuur</i>	45
8. <i>Subsidiebeleid</i>	45
9. <i>Dorpshuizen</i>	46
10. <i>Sport</i>	47
11. <i>Accommodatiebeleid</i>	48
12. <i>Statushouders</i>	50
Programma 4: Wonen.....	52
1. <i>Volkshuisvesting</i>	53
2. <i>Omgevingsvergunning</i>	54
3. <i>Verkeer</i>	54
4. <i>Openbare ruimte</i>	57
Programma 5: Werken.....	59

1. <i>Economische Zaken</i>	60
2. <i>Recreatie en Toerisme</i>	62
3. <i>Participatie</i>	64
Programma 6: Duurzaamheid	71
1. <i>Milieu</i>	72
2. <i>Afval</i>	73
3. <i>Maatschappelijk verantwoord ondernemen</i>	74
4. <i>Water</i>	75
5. <i>Ruimtelijke ordening</i>	75
Programma 7: Financiën	78
1. <i>Algemene Dekkingsmiddelen</i>	78
2. <i>Overhead</i>	80
3. <i>Vennootschapsbelasting (Vpb)</i>	82
4. <i>Onvoorzien</i>	82
6. Totaal lasten en baten per taakveld	84
7. Paragrafen	88
<i>Paragraaf A. Lokale lasten</i>	89
<i>Paragraaf B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing</i>	95
<i>Paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen</i>	105
<i>Paragraaf D. Financiering</i>	109
<i>Paragraaf E: Bedrijfsvoering</i>	114
<i>Paragraaf F. Verbonden partijen</i>	117
<i>Paragraaf G. Grondbeleid</i>	128
8. Bijlagen	132
<i>Bijlage 1: Overzicht Programma – Thema's – Taakvelden</i>	133
<i>Bijlage 2: Overzicht reserves en voorzieningen</i>	135
<i>Bijlage 3: Investeringschema</i>	137
<i>Bijlage 4: Overzicht incidentele lasten en baten</i>	138
<i>Bijlage 5. Geprognosticeerde balans</i>	139
<i>Bijlage 6. EMU-saldo</i>	140
<i>Bijlage 7. Financiële detailbegroting op subtaakniveau</i>	142
<i>Bijlage 8. Amendement Kadernota 2017</i>	156
<i>Bijlage 9: Portefeuilleverdeling college</i>	157

Grote projecten:

- **Centrumplan Leende** (Prog. 3 Meedoen, Thema 11 Accommodatiebeleid)..... 49
- **Bulders – randweg** (Prog. 4 Wonen, Thema 3 Verkeer)
- **Centrale as** (Prog. 4 Wonen, Thema 3 Verkeer)
- **Lobby traject A2 & A67** (Prog. 4 Wonen, Thema 3 Verkeer)
- **HSL-net** (Prog. 5 Werken, Thema 1 Economische zaken)
- **Centrumvisie** (Prog. 6 Duurzaamheid, Thema 5 Ruimtelijke ordening)

1. Voorwoord

Met veel genoegen bieden wij u de sluitende meerjarenbegroting 2017 – 2020 aan. De plannen voor deze collegeperiode zijn uitgezet in het collegeprogramma “*Koersvast in sterk veranderende tijden*”. Daarnaast zijn in de structuurvisie “*de eigen maat houden*” 2030-ambities geformuleerd. Via de begroting sturen wij op realisatie van onze ambities.

Ondanks de bezuinigingen van het Rijk en de effecten van de 3D-ontwikkelingen die afgelopen jaren op ons af zijn gekomen zijn we er wederom in geslaagd om in de lijn van het collegeprogramma en de structuurvisie het voorzieningenniveau op peil te houden, ambities te realiseren en de lastendruk niet verder te laten stijgen dan de bij de kadernota afgesproken inflatiecorrectie.

Vernieuwing BBV

De wettelijke regels rond de gemeentelijke begroting en jaarrekening zijn flink gewijzigd. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is vooral vernieuwd ter bevordering van de onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeenten en ter verbetering van het inzicht in de financiële positie van gemeenten en de daaraan verbonden risico's.

Een ander betekent dat de inrichting van de huidige programmabegroting gedeeltelijk is gewijzigd. De vertrouwde Programma- en Thema-indeling is overigens wel nagenoeg intact gebleven zodat de herkenbaarheid is gewaarborgd. In de Leeswijzer leest u wat de BBV-wijzigingen precies inhouden.

Beleidsmatige ontwikkelingen

De beleidsmatige ontwikkelingen zijn opgenomen in de toelichting bij de diverse programma's en thema's. Grotendeels zijn die specifiek onder de aandacht gebracht bij de Kadernota 2017 zoals de gemeenteraad die op 4 juli 2016 heeft vastgesteld.

Financieel

In tegenstelling tot voorgaande jaren is de uitkomst van de september-circulaire 2016 al in deze meerjarenbegroting 2017-2020 verwerkt. Dit betekent dat het uiteindelijk gepresenteerde financiële beeld op dit vlak geen wijziging meer ondergaat.

In de periode na vaststelling van de Kadernota tot het opstellen van de begroting staat de tijd natuurlijk niet stil en doen zich altijd een aantal mutaties voor. Deze mutaties zijn het gevolg van diverse factoren zoals het later bekend worden van begrotingscijfers van gemeenschappelijke regelingen, de uitkomsten van de september-circulaire en de verwerking van de effecten van bestuurlijke besluitvorming.

De startpositie na behandeling en vaststelling van de Kadernota laat samengevat het volgende beeld zien.

Begrotingsjaren	2017	2018	2019	2020
Kadernota 2017 (cf. versie 27 juni 2016)	266.168	179.578	315.617	463.009
Effect Meicirculaire 2016 (Addendum)	-205.170	-228.724	-222.274	-360.485
Effect aangenomen Amendement	9.000	-76.000	-86.000	-96.392
Eindstand Kadernota 2017 raadsbesluit 4 juli 2016	69.998	-125.146	7.343	6.132
Totaal mutaties na vaststelling kadernota	-178.963	-454.737	-615.076	-949.036
Saldo meerjarenbegroting 2017-2020	-108.965	-579.884	-607.734	-942.904

In hoofdstuk 3 financieel perspectief 2017 – 2020 treft u de specificatie met toelichting op de totstandkoming van het begrotingsresultaat aan.

Financiële positie

De begroting is duurzaam in evenwicht en het positieve begrotingssaldo loopt jaarlijks op. Ook de reservepositie van Heeze-Leende is goed. Er is sprake van flinke overcapaciteit om eventuele incidentele risico's op te kunnen vangen. Voor een volledig inzicht in de financiële positie van de gemeente Heeze-Leende treft u in de paragraaf B

Weerstandvermogen en risicobeheersing een set kengetallen aan. Deze kengetallen laten in een oogopslag zien dat de financiële positie in Heeze-Leende op orde is.

De meerjarenraming kent een oplopend begrotingsoverschot. Dit geeft de gemeenteraad de ruimte om in de toekomst nieuwe beleidskeuzes te ontwikkelen. Denk hierbij in eerste instantie aan beleidsvoornemens die bij de Kadernota nog niet konden worden gerealiseerd en eventueel gewenste bijstelling van het beleid rond de uitvoering van de 3-Decentralisaties.

In goede samenwerking met uw raad, de ambtelijke organisatie en via regionale samenwerking hebben wij de overtuiging dat Heeze-Leende erin slaagt om de beoogde doelen en resultaten te bereiken.

4 oktober 2016

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Heeze-Leende

De burgemeester

De secretaris

2. Leeswijzer

Deze leeswijzer maakt u wegwijs in de programmabegroting. De programmabegroting van de gemeente Heeze-Leende bestaat uit zeven programma's:

1. Fundament
2. Opgroeien
3. Meedoen
4. Wonen
5. Werken
6. Duurzaamheid
7. Financiën

Deze programma's bestaan uit thema's. De thema's bestaan uit subtaakvelden.

De programma's zijn opgenomen in het **Programmaplan** (hoofdstuk 5). Elk programma geeft inzicht in:

- Algemene omschrijving met vermelding van de onderliggende thema's;
- Bestaand beleid: bevat zowel externe regelgeving als verordeningen en vastgesteld beleid;
- Elk thema geeft een beschrijving van de 3 'w-vragen':
 - A. Wat willen we bereiken?
 - B. Wat gaan we hiervoor doen?
 - C. Wat gaat het kosten?
- Prestatie-indicatoren (vooralsnog alleen bij programma 5)
- Beleidsindicatoren (nieuw m.i.v. 2017)

Een belangrijk onderdeel van de begroting vormt een aantal **Paragrafen**. Deze gaan over de lokale lasten, het gemeentelijk weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

Tenslotte vindt u aanvullende informatie in de bijlagen.

Wijzigingen in begroting 2017 ten opzichte van de begroting 2016

De begroting 2017 is qua opzet (nagenoeg) gelijk aan die van 2016. Dit geldt niet voor programma 7 Financiën waar een andere thema-indeling is doorgevoerd in verband met gewijzigde BBV-regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording). Verder is aan programma 3 Meedoen thema 12 toegevoegd, genaamd "Statushouders". Dit op aangeven van de VVD bij de Kadernotavragen 2017.

Los van grotendeels vertrouwde programmastructuur zijn er op de achtergrond toch behoorlijk wat zaken gewijzigd door de herziene BBV-regels. Deze herziening stond vooral in het teken van bevordering van een betere vergelijkbaarheid van gemeenten én optimalisatie van de begroting als sturingsinstrument voor de gemeenteraad. Hierdoor lag de focus op uniformering van sturingsinformatie én uniformering van financiële verantwoording. Concreet zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

1. Taakvelden

Vanaf 2017 is een uniforme "Taakveldenstructuur" voorgeschreven. Deze Taakveldenstructuur geeft een andere lasten- en batenverbijzondering dan de programmastructuur die iedere gemeente naar eigen inzicht kiest. Deze uniforme taakveldenstructuur komt niet in plaats van de programmastructuur maar is als landelijk vergelijkingsinstrument voorgeschreven als een verplichte bijlage in het begrotingsboekwerk van iedere gemeente.

2. Bijzondere taakvelden

Algemene dekkingsmiddelen (belastingopbrengsten en uitkering gemeentefonds), Overhead, Vennootschapsbelasting en de post Onvoorzien uitgaven krijgen om BBV-redenen een prominente plek in de begroting. Heeze-Leende heeft hiervoor een op een afzonderlijke thema's onder programma 7 benoemd.

3. Overhead

Overhead wordt vanaf 2017 afzonderlijk verantwoord. Daarvoor was o.a. een splitsing nodig van de personeelskosten. Enerzijds, de afsplitsing van leidinggevenden naar de post Overhead. Anderzijds de overige personeelskosten zoveel mogelijk rechtstreeks toerekenen aan de programma's en thema's, c.q. taakvelden waaraan wordt gewerkt.

Dit leidt tot een verschuiving van budgetten. Voorheen werden de personeelskosten van leidinggevenden én overig personeel op basis van geraamde urenbesteding via een kostenverdeelmethodiek toegerekend aan de diverse Programma's/Thema's/Producten. Daarnaast werden ook de kosten van huisvesting e.d. toegerekend op basis van diverse verdeelsleutels. Vanaf 2017 wordt niets meer via verdeelsleutels doorberekend maar wordt alles rechtstreeks verantwoord. Voor wat betreft loonkosten is wel een splitsing nodig als medewerkers werkzaam zijn voor verschillende taakvelden.

Samengevat komt e.e.a. hier op neer:

De programma's 1 t/m 6 krijgen vanaf 2017 minder kosten toegerekend omdat de kosten voor Overhead voortaan op één thema binnen programma 7 worden verantwoord (wat aan overheadkosten weggaat bij de programma's 1 t/m 6 komt er bij programma 7 bij).

4. Kapitaallasten

Om praktische redenen werd in Heeze-Leende jaarlijks 4% rente gehanteerd voor de berekening van kapitaallasten voor investeringen.

Omdat 4% rente afwijkt van de gemiddelde werkelijke rentekosten op de lopende geldleningen ontstond ieder jaar een renteresultaat. Dit renteresultaat werd als tegenhanger op een centrale post onder programma 7 Financiën verantwoord. Hierdoor was dit voor de gehele begroting per saldo budgettair neutraal maar ontstonden meer kosten op de programma's 1 t/m 6 en daartegenover een opbrengst op programma 7.

Vanaf 2017 mag naast de afschrijving niet meer dan de daadwerkelijke rentekosten worden toegerekend als kapitaallast. Voor onze gemeente komt dat neer op halvering van de rentekosten (2% i.p.v. 4%). Dit verlaagt de kosten op de programma's 1 t/m 6 en elimineert anderzijds het positieve renteresultaat op programma 7.

Samengevat komt e.e.a. hier op neer:

De programma's 1 t/m 6 krijgen vanaf 2017 minder rentekosten toegerekend omdat alleen het volume van de werkelijke rentekosten toegerekend mag worden. Daartegenover vervalt het positieve renteresultaat op programma 7. (wat weggaat bij de programma's 1 t/m 6 valt weg tegen eliminatie van het renteresultaat bij programma 7).

5. Investerings in kapitaalgoederen altijd activeren, nooit meer ineens t.l.v. reserves

Met de focus op de vergelijkbaarheid van gemeenten schrijft de herziene BBV voor dat investeringen in duurzame goederen ingaande 2017 *altijd** worden geactiveerd en als zodanig leiden tot jaarlijks terugkerende kapitaallasten (rente en afschrijving). Door op deze manier te voorkomen dat investeringen ineens worden betaald met spaargeld uit de (bestemmings)reserves verschijnen op de lange termijn alle kosten in de jaarlijkse begroting. En vanaf dat moment kan de ultieme intergemeentelijke vergelijking gemaakt worden, zo veronderstelt de BBV-commissie Depla. Helaas moeten we wat dat betreft lang geduld hebben want met afschrijvingstermijnen die kunnen oplopen tot maar liefst 60 jaar duurt het dus wel heel erg lang voordat in iedere gemeente alle kapitaallasten in de begroting zijn opgenomen. Tot dat moment blijven we dus appels met peren vergelijken...

Ondanks dat reservepotjes niet meer ineens voor investeringsdoeleinden gebruikt mogen worden is er wel een toelaatbaar alternatief:

Stel: in de bestemmingsreserve Centrumplan Leende zit 2 mln. voor nieuwbouw. Dit mag vanaf 2017 niet gebruikt worden om nieuwbouw ineens mee te betalen. We vormen dan deze bestemmingsreserve om tot een reserve afschrijvingskosten Centrumplan Leende. Vervolgens activeren we de nieuwbouw en brengen de afschrijvingslasten jaarlijks ten laste van de begroting. Ter dekking van die afschrijvingslasten onttrekken we jaarlijks hetzelfde bedrag aan de reserve kapitaallasten. Hierdoor vormen de extra afschrijvingslasten per saldo geen lastenverzwaring binnen de begroting.

Samengevat komt e.e.a. hier op neer:

In plaats van aanschafkosten ineens ten laste van (bestemmings)reserves te brengen, kiezen we voor aanschafkosten gefaseerd ten laste van (bestemmingsreserves) brengen, analoog aan verwachte levensduur (afschrijvingstermijn).

Hierdoor blijft dit voor de jaarlijkse exploitatiebegroting budgettair neutraal.

* een uitzondering vormt het investeren in kapitaalgoederen t.b.v. bouwgrondexploitatie. Omdat deze investeringen snel worden terugverdiend met de verkoopopbrengst van bouwgrond is activering hierbij niet gewenst.

6. Beleidsindicatoren

Vanaf 2017 schrijft de herziene BBV voor dat ieder gemeente minimaal dezelfde set beleidsindicatoren opneemt in de begroting en in de jaarrekening. Hierdoor kan de raad (gewenste) ontwikkelingen beter volgen en bijsturen als niet de beoogde effecten worden bereikt. Tevens kan een link gelegd worden tussen budgetontwikkeling en de verwachte ontwikkeling in de beleidsindicatoren. Ook voor een benchmark met andere gemeenten kan handig gebruik gemaakt worden van deze set beleidsindicatoren. Cijfers van alle gemeenten zijn beschikbaar via de website waarstaatjegemeente.nl

Voor de gemeente Heeze-Leende roept de komst van de verplichte beleidsindicatoren de vraag op of en zo ja hoe een vervolg moet worden gegeven aan het traject wat in gang is gezet om prestatie-indicatoren te ontwikkelen. Ter illustratie verwijzen we u graag naar programma 5 Werken, waarvoor nu zowel de prestatie-indicatoren alsook de beleidsindicatoren zijn opgenomen.

In overleg met de raads werkgroep Planning & Control zal voor de toekomst hierover een advies worden opgesteld.

Met de hierboven vermelde BBV-wijzigingen dient u rekening te houden bij de interpretatie van de begrotingscijfers 2017 want dit betekent tevens dat een vergelijking daarvan met de cijfers van 2016 een vertekend beeld geeft.

3. Financieel perspectief 2017-2020

Het financiële perspectief 2017-2020 start met de eindstand van de Kadernota 2017, inclusief de Meicirculaire 2016. Vervolgens zijn de aangenomen amendementen financieel vertaald. Daaruit volgt de stand van de meerjarenraming na de raad van 4 juli 2016.

In tegenstelling tot voorgaande jaren is de uitkomst van de september-circulaire 2016 al in deze meerjarenbegroting verwerkt. Dit betekent dat het uiteindelijk gepresenteerde financiële beeld op dit vlak geen wijziging meer ondergaat.

In de periode na vaststelling van kadernota tot het opstellen van de begroting staat de tijd natuurlijk niet stil en doen zich altijd een aantal mutaties voor. Deze mutaties zijn het gevolg van diverse factoren zoals het later bekend worden de begrotingscijfers van gemeenschappelijke regelingen, de eerdergenoemde uitkomsten van de september-circulaire en de verwerking van de effecten van bestuurlijke besluitvorming.

NB. De bedragen waar een -/- bij staat in onderstaande tabel, zijn positieve bedragen (verlaging van de lasten of verhoging van de baten ten opzichte van de meerjarenbegroting 2016-2019).

Meerjarenperspectief 2017 - 2020			2017	2018	2019	2020
Kadernota 2017			266.168	179.578	315.617	463.009
1	P7	Effect Addendum Kadernota 2017	-205.170	-228.724	-222.274	-360.485
2	P1	Effect aangenomen Amendement	9.000	-76.000	-86.000	-96.392
Stand Meerjarenraming 2017-2020 na raadsbesluit 4 juli 2016			69.998	-125.146	7.343	6.132
Wijzigingen na raad 4 juli 2016						
3a	P1/P7	Effect vastgestelde begroting 2017 GRSA2	-140.400	-95.433	-95.383	-94.283
3b	P1/P7	1e Bestuursrapportage GRSA2 (per saldo)	8.000	8.270	8.543	8.818
4	Div.	Actualisatie salaris- en personeelsbegroting	161.824	-575	-1.796	-6.127
5	P2	Leerplichtambtenaar	11.303	11.416	11.530	11.761
6	Div.	Actualisatie bijdrage GR's op basis van Begroting 2017	5.751	13.655	21.531	33.460
7	P7	Uitkomsten Septemercirculaire 2016	-84.750	-419.574	-526.983	-565.339
8	P2	Combinatiefunctionaris	0	52.463	0	0
9	P2/P3	Vaste formatie ten laste van Sociaal Domein	-300.000	-150.000	-150.000	-150.000
10	P3/P7	Meubilair gemeentehuis, werf en Pompenmakers	-16.250	60.200	60.405	60.614
11	P6	Actualisatie VGRP (jaarschijf 2020)	0	0	0	-267.777
12	Div.	Actualisatie voorgenomen investeringen	37.313	-34.050	-33.566	4.203
13	Div.	Rente-effect vanwege nieuwe BBV	147.992	95.208	83.617	15.498
14	Div.	Diverse zaken	-9.747	3.682	7.026	136
Saldo Programmabegroting 2017			-108.965	-579.884	-607.734	-942.904

Toelichting op financiële effecten na besluitvorming over de Kadernota 2017

1. Effect Addendum Kadernota 2017

In het Addendum Kadernota 2017 zijn de financiële effecten van de Meicirculaire 2016 verwerkt. Dit levert per saldo een voordeel op van € 2 ton in 2017, oplopend tot € 360.000 structureel voordeel in 2020.

2. Effect aangenomen Amendement

In de raadsvergadering van 4 juli jl, is een Amendement aangenomen omtrent investering meubilair en binnenafwerking. Het Amendement houdt in dat er in 2017 éénmalig een bedrag van € 75.000 beschikbaar wordt gesteld voor noodzakelijke aanpassingen. De oorspronkelijk structureel in de begroting opgenomen bedragen zijn hiermee komen te vervallen totdat een gedegen plan van aanpak wordt vastgesteld.

3. Vastgestelde begroting 2017 GRSA2

De begroting 2017 van de GRSA2 is op 28 juni jl. door het AB van het GRSA2 vastgesteld. De financiële effecten zijn in de begroting van Heeze-Leende verwerkt. Daarnaast is het terugverdieneffect, vanwege de implementatiekosten (zie raadsbesluit 19 januari 2015) opnieuw berekend aan de hand van de begroting 2017 van de GRSA2.

In het najaar 2016 wordt de Bestuursrapportage 2016 van de GRSA2 behandeld. De financiële effecten van de Bestuursrapportage van de GRSA2 voor Heeze-Leende zijn in deze Programmabegroting meegenomen.

4. Actualisatie salaris- en personeelsbegroting

Bij het opstellen van Programmabegroting zijn de salarisramingen en personeelsbudgetten geactualiseerd. Het incidenteel nadeel in 2017 wordt voornamelijk veroorzaakt door wachtgeld ex-wethouder en bovenformatief personeel, die alleen in 2017 zijn geraamd. Met ingang van 2018 eindigen deze verplichtingen.

5. Leerplichtambtenaar

In de B&W-vergadering van 9 augustus jl. is besloten om de inhuur in het kader van werkzaamheden leerplicht structureel op te hogen.

6. Gemeentelijke bijdrage aan Gemeenschappelijke Regelingen (GR's) 2017

Op basis van de vastgestelde begrotingen 2017 van de GR's zijn de gemeentelijke bijdragen van de GR's in de Programmabegroting 2017 bijgesteld.

NB In de begrotingen van deze GR's wordt geen rekening gehouden met indexen. In de begrotingssystematiek van Heeze-Leende wordt dit wel gedaan en in deze Programmabegroting wordt dit ook toegepast voor GR's.

7. Uitkomsten Septembercirculaire 2016

De Septembercirculaire 2016 is een dag na Prinsjesdag verschenen en de effecten voor Heeze-Leende zijn in deze Programmabegroting verwerkt. Ten opzichte van de Meicirculaire 2016 valt het effect van Septembercirculaire positief uit voor Heeze-Leende. Dit heeft te maken met de herverdeling (2^e tranche) van de subcluster Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijk Vernieuwing (VHROSV), die voor kleinere gemeenten voordelig uitvalt en de stijging van het accres. Het laatste is vooral het gevolg van de extra uitgaven van het kabinet aan veiligheid, defensie, zorg, onderwijs en armoedebestrijding (trap op - trap af principe).

8. Combinatiefunctionaris

De minister heeft in een voortgangsdokument al aangekondigd dat het programma Sport en Bewegen in de Buurt doorgang zal blijven vinden in 2018. Hiermee wordt de Combinatiefunctionaris in Heeze-Leende op zijn minst met een jaar verlengd (tot eind 2018).

9. Vaste formatie ten laste van Sociaal Domein.

Bij de Programmabegroting 2015 is vastgesteld dat € 60.000 aan salarislasten van de huidige formatie ten laste komt van de Integratie-Uitkering Sociaal Domein. Gebleken is dat er meer (huidige) formatie aan het Sociaal Domein is toe te schrijven. Structureel levert dat voor 2017 een voordeel op van € 3 ton. Vanaf 2018 bedraagt het voordeel structureel € 150.000. Dit komt omdat het onzeker is of de hoogte van de Integratie-Uitkering niet wijzigt of naar beneden wordt bijgesteld.

10. Meubilair gemeentehuis, werf en Pompenmakers.

Naar aanleiding van het aangenomen Amendement tijdens de behandeling van de Kadernota 2017 is een plan van aanpak opgesteld die in het najaar 2016 wordt vastgesteld. Het financieel effect hiervan is dat het éénmalig bij Amendement beschikbaar gestelde bedrag van € 75.000 (zie ook punt 2) in 2017 wordt teruggedraaid. Hiervoor in de plaats komt een structureel budget van € 45.000 voor binnenonderhoud. Daarnaast zal in 2017 een investering van € 125.000 plaatsvinden ten behoeve van meubilair gemeentehuis, werf en Pompenmakers.

11. Verbreed gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) jaarschijf 2020

De jaarschijf 2020 van de vastgestelde VGRP (2016) is in het meerjarenperspectief geactualiseerd. Ten opzichte van de raming van 2019 levert dat een voordeel op van ruim € 260.000.

12. Voorgenomen investeringen

De voorgenomen investeringen zijn in de kader van de Programmabegroting 2017 geactualiseerd. Door de verlaging van de rekenrente van 4% naar 2% levert dat een begrotingsvoordeel op. Dit is goed zichtbaar in 2018 en 2019. In de ramingen van 2017 zijn ook de (kapitaal)lasten meegenomen van investeringen uit 2016 die (nog) niet zijn uitgevoerd. De stijging van de (kapitaal)lasten in 2020 is het gevolg van de afspraak met de veiligheidsregio dat de gemeente de brandweerkazernes zal terugkopen.

13. Rente-effect nieuwe BBV 2017

In het kader van de Vernieuwing BBV 2017 wijzigt ook het rentebeleid. Vanaf 2017 wordt gerekend met een gewogen gemiddelde rente. Voor Heeze-Leende betekent dat een daling van 4% naar 2%. Deze wijziging heeft voornamelijk invloed op de verrekening met de grondexploitaties en de verrekening met het VGRP. Als gevolg van de daling van de rekenrente wordt er ruim € 1,5 ton minder verrekend, wat een nadeel voor de begroting betekent. Dat is echter een voordeel voor de grondexploitatie en de VGRP.

Het hierboven beschreven nadeel wordt in de loop der jaren minder vanwege een lagere financieringsbehoefte. Door het positieve jaarrekeningresultaat is het eigen vermogen gegroeid waardoor er minder op de kapitaalmarkt geleend hoeft te worden. De rentelasten zullen hierdoor dalen.

14. Diverse zaken

Onder diverse zaken zijn overige, kleinere mutaties opgenomen, zoals diverse subsidies, aanpassing leges en belastingbedragen.

4. Totaal lasten en baten programmaplan

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Programma 1 Fundament	4.511	2.642	2.845	2.868	2.846	2.855
Programma 2 Opgroeien	3.522	3.809	3.691	3.776	3.792	3.812
Programma 3 Meedoen	4.034	5.076	6.707	5.687	5.543	5.572
Programma 4 Wonen	3.242	2.249	3.711	4.293	3.173	3.385
Programma 5 Werken	5.006	5.090	5.872	5.316	5.287	5.233
Programma 6 Duurzaamheid	2.751	2.281	3.057	3.035	3.158	2.891
Programma 7 Financiën	11.592	11.957	7.772	7.532	7.421	7.347
Totaal lasten	34.658	33.103	33.655	32.509	31.220	31.095

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Programma 1 Fundament	-569	-330	-360	-353	-283	-262
Programma 2 Opgroeien	-274	-258	-262	-266	-270	-273
Programma 3 Meedoen	-265	-297	-285	-273	-249	-251
Programma 4 Wonen	-2.256	-1.546	-2.105	-2.718	-1.584	-1.745
Programma 5 Werken	-4.283	-2.773	-2.861	-2.496	-2.516	-2.517
Programma 6 Duurzaamheid	-3.289	-3.307	-3.349	-3.402	-3.447	-3.461
Programma 7 Financiën	-23.864	-23.947	-23.337	-23.432	-23.413	-23.524
Totaal Baten	-34.800	-32.459	-32.559	-32.941	-31.761	-32.034

Saldo voor bestemming	-141	644	1.096	-432	-541	-938
------------------------------	-------------	------------	--------------	-------------	-------------	-------------

Reservemutaties

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Programma 1 Fundament	-16	-723	-76	-20	61	123
Programma 2 Opgroeien	-25	0	0	0	0	0
Programma 3 Meedoen	-27	0	-951	0	0	0
Programma 4 Wonen	142	-71	-159	-110	-110	-110
Programma 5 Werken	102	200	0	0	0	0
Programma 6 Duurzaamheid	-34	-50	-18	-18	-18	-18
Programma 7 Financiën	0	0	0	0	0	0
Saldo	141	-644	-1.205	-148	-67	-5

Saldo na reservemutaties

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Programma 1 Fundament	3.926	1.589	2.408	2.495	2.625	2.717
Programma 2 Opgroeien	3.223	3.551	3.429	3.510	3.523	3.539
Programma 3 Meedoen	3.742	4.778	5.471	5.414	5.294	5.320
Programma 4 Wonen	1.129	632	1.447	1.464	1.479	1.530
Programma 5 Werken	825	2.516	3.012	2.820	2.771	2.716
Programma 6 Duurzaamheid	-572	-1.076	-310	-384	-307	-588
Programma 7 Financiën	-12.271	-11.990	-15.565	-15.900	-15.992	-16.177
Saldo na bestemming	0	0	-109	-580	-608	-943

NB. De bedragen waar een +/- bij staat in bovenstaande tabel, zijn baten (positief voor exploitatie), de bedragen met een + zijn lasten (negatief voor exploitatie). Begroting 2016 NW betekent: Begroting 2016 na vastgestelde wijzigingen.

2017	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1 Fundament	-360	2.845	2.485
Programma 2 Opgroeien	-262	3.691	3.429
Programma 3 Meedoen	-285	6.707	6.422
Programma 4 Wonen	-2.105	3.711	1.606
Programma 5 Werken	-2.861	5.872	3.012
Programma 6 Duurzaamheid	-3.349	3.057	-292
Programma 7 Financiën:			
- Algemene dekkingsmiddelen	-23.128	2.090	-21.038
- Overhead	-209	5.652	5.443
- Heffing Vpb	0	0	0
- Bedrag onvoorzien	0	30	30
Saldo van baten en lasten	-32.559	33.655	1.096
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma	-1.491	287	-1.205
Resultaat	-34.050	33.941	-109

2018	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1 Fundament	-353	2.868	2.515
Programma 2 Opgroeien	-266	3.776	3.510
Programma 3 Meedoen	-273	5.687	5.414
Programma 4 Wonen	-2.718	4.293	1.574
Programma 5 Werken	-2.496	5.316	2.820
Programma 6 Duurzaamheid	-3.402	3.035	-366
Programma 7 Financiën:			
- Algemene dekkingsmiddelen	-23.234	1.912	-21.322
- Overhead	-198	5.590	5.392
- Heffing Vpb	0	0	0
- Bedrag onvoorzien	0	30	30
Saldo van baten en lasten	-32.941	32.509	-432
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma	-213	65	-148
Resultaat	-33.154	32.574	-580

2019	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1 Fundament	-283	2.846	2.564
Programma 2 Opgroeien	-270	3.792	3.523
Programma 3 Meedoen	-249	5.543	5.294
Programma 4 Wonen	-1.584	3.173	1.589
Programma 5 Werken	-2.516	5.287	2.771
Programma 6 Duurzaamheid	-3.447	3.158	-289
Programma 7 Financiën:			
- Algemene dekkingsmiddelen	-23.235	1.836	-21.399
- Overhead	-178	5.555	5.377
- Heffing Vpb	0	0	0
- Bedrag onvoorzien	0	30	30
Saldo van baten en lasten	-31.761	31.220	-541
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma	-203	136	-67
Resultaat	-31.964	31.357	-608

2020	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1 Fundament	-262	2.855	2.593
Programma 2 Opgroeien	-273	3.812	3.539
Programma 3 Meedoen	-251	5.572	5.321
Programma 4 Wonen	-1.745	3.385	1.640
Programma 5 Werken	-2.517	5.233	2.716
Programma 6 Duurzaamheid	-3.461	2.891	-570
Programma 7 Financiën:			
- Algemene dekkingsmiddelen	-23.345	1.773	-21.572
- Overhead	-178	5.544	5.366
- Heffing Vpb	0	0	0
- Bedrag onvoorzien	0	30	30
Saldo van baten en lasten	-32.034	31.095	-938
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma	-211	206	-5
Resultaat	-32.245	31.302	-943

5. Programmaplan

Programma 1: Fundament

Algemene omschrijving

Het versterken van de bestuurlijke en regionale samenwerking en de samenwerking met burgers, instellingen en bedrijven is en blijft een belangrijke doelstelling binnen onze gemeente. Dit vormt de basis voor de uitvoering van ons beleid. Met het vergroten van onze bestuurskracht zijn we beter in staat om te voldoen aan de opgave waar de gemeente voor staat, waarbij een goede dienstverlening aan onze burgers in een veilige omgeving voorop staat.

Programma Fundament omvat de volgende thema's en taakvelden:

Thema	Taakveld
1 Bestuur	0.1 Bestuur
2 Samenwerking	0.1 Bestuur
3 Openbare orde en veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer
	1.2 Openbare orde en veiligheid
4 Dienstverlening	geen specifiek taakveld
5 Burgerzaken	0.2 Burgerzaken
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria
6 Burgerparticipatie	geen specifiek taakveld
7 Dorpsraden	geen specifiek taakveld

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Algemeen		<ul style="list-style-type: none"> - Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) - Algemene Wet Bestuursrecht (Awb)
Algemeen bevoegdhedenregister 2015	2015	Awb
Verordening op het Presidium	2014	Gemeentewet
Verordening rechtspositie wethouders, raadsleden en fractievertegenwoordigers	2016	Gemeentewet
Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2016	2016	Gemeentewet
Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Heeze-Leende 2014	2014	Gemeentewet
Reglement van orde voor de ronde tafelgesprekken van de gemeente Heeze-Leende 2014	2014	Gemeentewet
Verordening commissie bezwaarschriften gemeente Cranendonck, Heeze-Leende,	2012	Awb

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Valkenswaard en de Gemeenschappelijke Regeling A2- Samenwerking		
Uitkerings- en pensioenverordening wethouders	1997	Gemeentewet (art. 16)
Inkoopbeleid 2013	2013	EU aanbestedingsregels (Bao en Bass)
Algemene inkoopvoorwaarden	2013	
Algemeen plaatselijke verordening	2013	Awb
Brandveiligheidsverordening	2013	Wet veiligheidsregio's
Kadernota Integraal veiligheidsbeleid	2011-2014	
Verordening BRP	2014	– Burgerlijk Wetboek – Gemeentewet – Wet BRP
Legesverordening	jaarlijks	Gemeentewet
Evenementenbeleid	2013	
Verordening lijkbezorgingsrechten 2015	jaarlijks	Gemeentewet

1. Bestuur

A. Wat willen we bereiken?

De gemeenteraad en het college van burgmeester en wethouders zijn het gezicht van de gemeente. De afgelopen jaren is steeds duidelijker geworden dat bestuurders onder een vergrootglas liggen waar het gaat om integriteit en transparantie van besturen. Integriteit zien we als een vanzelfsprekendheid en in ons bestuurlijk handelen zijn we transparant. We zijn aanspreekbaar op de besluiten die we nemen en leggen rekenschap af over de uitvoering van het beleid. Het is daarom van belang dat de raad in staat wordt gesteld zijn kaderstellende en controlerende rol goed uit te voeren. Dit betekent dat de raad hiertoe voldoende gefaciliteerd en ondersteund moet worden.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- In 2017 wordt de ingezette koers voortgezet. In 2016 hebben we een aantal activiteiten afgerond die verder geoptimaliseerd worden in 2017: uitzending raadsvergaderingen via de website, het overleg met de Rekenkamercommissie, verbetering prestatie indicatoren programmabegroting en overleg met de gemeenten Cranendonck en Valkenswaard over de A2 samenwerking. Samen met de A2 gemeenten zal de gemeenteraad werken aan de zogenaamde Stip op de Horizon; het toekomstscenario voor de A2 samenwerking waarbij ook rekening wordt gehouden met het kader van Krachtig Bestuur van de provincie Noord-Brabant.
- In de loop van 2017 gaan we met de politieke partijen in gesprek over de wensen en mogelijkheden in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen 2018. Te denken valt aan projecten om inwoners te stimuleren zich kandidaat te stellen voor de gemeenteraadsverkiezingen en om jongeren naar de stembus te halen en het organiseren van een politieke markt.
- De integriteit van het gemeentelijke bestuur, de kwaliteit van het politiek bestuurlijk besluitvormingsproces en het samenspel in de raad blijven aandachtspunten in 2017. Daarvoor gaan we een externe aanwijzen, die de raad(sleden) adviseert en ondersteunt in integriteitsvraagstukken.
- Het aanbestedingsproces voor de accountant is onder externe projectleiding in samenspraak met de A2 gemeenten in 2016 gestart en zal begin 2017 tot besluitvorming in de gemeenteraden moeten leiden.

- In 2017 zullen we de werkwijze van de Rekenkamercommissie in A2 verband evalueren. De rekenkamercommissie is qua samenstelling een personele uni, dat wil zeggen dat de gemeenten Cranendonck, Valkenswaard en Heeze-Leende een zelfstandige rekenkamercommissie hebben maar dat deze qua personele samenstelling gelijk is. In het tweede halfjaar 2016 is de rekenkamercommissie een onderzoek gestart naar de A2 samenwerking. De resultaten worden begin 2017 verwacht.
- De werkgroep rekenkamercommissie zal eind 2016, begin 2017 de werkwijze van de Rekenkamercommissie evalueren in samenspraak met de gemeenteraad.
- De verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning is in januari 2016 aangepast. Voor 31 januari 2017 dienen de fracties hun bestedingen te verantwoorden bij het presidium, waarna het overzicht ter kennisname aan de raad wordt gestuurd. De werkgroep fractieondersteuningsgelden zal dan de werkwijze evalueren en zo nodig met aanpassingsvoorstellen komen.
- De werkgroep Verkeer zal in 2017 verdere voorstellen ontwikkelen om de verkeersprojecten te versnellen.
- De werkgroep Planning en Control werkt verder aan het verbeteren van de prestatie indicatoren uit de programmabegroting. Inmiddels zijn de producten Werken en Economie en Recreatie aan de orde geweest. Daarna volgen Opgroeien en Wonen.
- Na de heisessie met de gemeenteraad in mei 2016 heeft het presidium besloten een werkgroep Verbinding in te stellen die in overleg met de organisatie gaat werken aan het vormgeven van het raadslidmaatschap in veranderende tijden en de verbinding met de inwoners.
- De bestuursvleugel krijgt noodzakelijke onderhoud.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Bestuur / Algemeen	1.225	918	1.011	965	974	973
Totaal lasten	1.225	918	1.011	965	974	973

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Bestuur / Algemeen	-218	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-218	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	1.007	918	1.011	965	974	973
------------------------------	--------------	------------	--------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-3	0	0	0	0	0
Saldo	-3	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	1.004	918	1.011	965	974	973
----------------------------	--------------	------------	--------------	------------	------------	------------

Bij de behandeling van de kadernota is er € 75.000 gevoteerd voor de update van de bestuursvleugel.

2. Samenwerking

A. Wat willen we bereiken?

Door allerlei maatschappelijke, politiek-bestuurlijke en economische ontwikkelingen zijn de opgaven waar gemeenten voor staan, de afgelopen decennia steeds complexer geworden. Gevolg van deze ontwikkelingen is dat gemeenten zich steeds meer in een netwerk van organisaties bevinden om deze complexe opgaven het hoofd te kunnen bieden. Door regie te nemen op samenwerking, wil de gemeente Heeze-Leende haar eigen (bestuurs-) kracht versterken, met behoud van eigen identiteit en autonomie.

Samenwerken versterkt het vermogen om de gestelde doelen te realiseren, vergroot de continuïteit, vermindert de kwetsbaarheid en draagt bij de lasten te verlagen.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Gemeenschappelijke regeling Samenwerking A2 (GRS A2)

Per 1 januari 2017 zijn alle bedrijfsvoeringsfuncties overgegaan naar de GRSA2, conform het implementatieplan, dat door de gemeenteraden van Heeze-Leende, Valkenswaard en Cranendonck vastgesteld. Voor Heeze-Leende betekent dit een overgang van personeel en de middelen die hiermee gemoeid gaan. Gevolg van de overgang van alle bedrijfsvoeringstaken naar de GRSA2 is dat de achterblijvende organisatie nog maar beperkt van omvang zal zijn, zo'n 65 à 70 fte. De raad heeft het college opdracht gegeven om vóór 1 januari 2017 een door de drie gemeenten gedragen toekomstvisie over de samenwerking op middellange termijn op te stellen. Dat proces is in gang gezet en heeft geleid tot een zestal scenario's die in april 2016 met de gemeenteraden gedeeld zijn. Begin 2017 vindt besluitvorming plaats met betrekking tot dit 'wenkend perspectief'.

- Sturing op gemeenschappelijke regelingen

Als gevolg van de tendens om steeds meer in netwerkachtige constructies te gaan samenwerken, ontstaat ook de roep om voldoende sturing en controle van gemeenteraden. Dat is vooral het geval bij volledige overdracht van taken aan Gemeenschappelijke Regelingen zoals A2, GGD, ODZOB en Veiligheidsregio.

Een goed werkend voorbeeld hiervan is het IOGAS in de A2 samenwerking, waarin gemeenteraden zijn vertegenwoordigd.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Bestuur	163	257	243	333	335	338
Totaal lasten	163	257	243	333	335	338

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Bestuur	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo voor bestemming	163	257	243	333	335	338

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	163	257	243	333	335	338

Onder dit Thema is de bijdrage aan de volgende Gemeenschappelijke regelingen verantwoord:

- Metropoolregio Eindhoven (MRE), raming 2017: € 215.767
- Gemeenschappelijke regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2), raming 2017: € 0 *

Voor nadere informatie hierover zie paragraaf F Verbonden partijen.

*** Hoewel dit taakveld tevens de samenwerking binnen de gemeenschappelijke regeling Samenwerking A2 betreft, staat de bijdrage grotendeels op programma 7 Financiën, Thema 2 Overhead. De bijdrage GRSA2 is voornamelijk te kwalificeren als Overhead. Daarnaast is een deel GRSA2-bijdrage voor Werk en Inkomen verantwoord op Programma 5 Werken, Thema 3 Participatie)**

3. Openbare orde en Veiligheid

A. Wat willen we bereiken?

Veiligheid is een belangrijk thema. Uit eerdere onderzoeken blijkt dat de gemeente Heeze-Leende een veilige gemeente is. Heeze-Leende moet een veilige en leefbare gemeente blijven. Wat goed is moet namelijk behouden blijven. Dit willen wij bereiken door het hebben van een breed en integraal beeld van veiligheid en het aanpakken van diverse verschijnselen van onveiligheid. Het uitgangspunt is dat dit gebeurt in samenwerking met diverse

veiligheidspartners en onze inwoners met zowel oog voor objectieve (cijfers) als subjectieve (gevoelsmatige) veiligheid. Op dit moment waarderen de inwoners van Heeze-Leende de subjectieve veiligheid met het cijfer 7,8. Het streven is om minimaal dit niveau te behouden.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- **Kadernota 2015-2018 en Uitvoeringsprogramma 2017**

Voor de raadsperiode 2015-2018 is een Kadernota Integrale Veiligheid opgesteld met daaraan gekoppeld een jaarlijks uitvoeringsprogramma. Bij het opstellen van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma is het noodzakelijk om vooraf een analyse van de veiligheidssituatie van de gemeente te maken. Door middel van de veiligheidsmonitoren wordt inzicht verschaft in de huidige veiligheidssituatie en kan een vergelijking worden gemaakt met voorgaande jaren. Aan de hand hiervan kan dan bekeken worden of er aanpassingen aan het gevoerde beleid moeten worden gedaan. Komend jaar zal vooral aandacht worden besteed aan de zichtbaarheid van de politie in de dorpen en de aanpak van woninginbraken. Daarnaast zal de aanpak van georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit verder vorm worden gegeven.

- **Zichtbare politie in onze dorpen**

Door de vorming van de Nationale Politie is sprake van een structurele onderbezetting binnen de gemeente Heeze-Leende. De inzet zal zijn om de in het verleden gemaakte afspraak (één buurtbrigadier per 5.000 inwoners (in geval van Heeze-Leende dus drie) plus een netwerk coördinator) te continueren. Wij gaan hierover in overleg met de politie.

- **Aanpak woninginbraken**

Een belangrijke taak van de gemeente is het informeren, adviseren en waar mogelijk ondersteunen van inwoners en bedrijven bij het nemen van maatregelen ter voorkoming van een inbraak. De gemeente voert regie op veiligheid en maakt in dat kader afspraken met verschillende partners. De inzet is gericht op het aanpakken van daders, het weerbaar maken van potentiële slachtoffers en het verbeteren van de fysieke leefomgeving. De gemeente heeft daar een ondersteunende rol in.

- **Aanpak georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit**

De georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit is in heel Nederland een ernstig maatschappelijk probleem. Het zorgt niet alleen voor veel onveiligheid en overlast bij de bevolking, maar ook voor minder zichtbare, sluipende ontwrichting van de samenleving. Een belangrijk doel is dan ook het tegengaan van de vermenging van de onderwereld met de bovenwereld. Net als veel andere gemeenten heeft Heeze-Leende te maken met verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit. Het gaat om fenomenen als georganiseerde hennepsteelt, het vervaardigen van synthetische drugs, drugshandel, uitbuiting, illegale prostitutie, mensenhandel, illegale autohandel en witwaspraktijken. Politie en justitie zijn primair verantwoordelijk voor de strafrechtelijke aanpak van georganiseerde criminaliteit. Doordat criminele activiteiten vaak samengaan met reguliere activiteiten, zijn wij hier als gemeente ook bij betrokken en leveren ook actieve bijdrage aan de aanpak hiervan.

- **Cameratoezicht**

De inzet van permanent cameratoezicht ondersteunt de activiteiten ter handhaving van de openbare orde en veiligheid. Het betreft hier een systeem waarbij de camera's gekoppeld worden met een meldkamer en uitgerust worden met nummerplaatherkenning. De beelden kunnen dus live worden uitgelezen en er kan direct op geanticipeerd worden. De inzet is primair gericht op de toegangswegen en plaatsen met een geïndiceerd risico op verstoring van de openbare orde en veiligheid. Hierdoor kan een toename van het objectieve en subjectieve veiligheidsgevoel van de inwoners gerealiseerd worden.

In 2016 zal dit gemeente brede camerasysteem worden aangeschaft en geïnstalleerd. Na installatie moet het systeem worden getest. Aan de hand van de testresultaten kunnen nog eventuele aanpassingen plaatsvinden. Dit zal grotendeels in 2017 plaatsvinden.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Crisisbeheersing en Brandweer	875	903	947	897	905	937
Openbare orde en veiligheid	66	89	179	177	170	171
Totaal lasten	941	992	1.126	1.075	1.076	1.108

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Crisisbeheersing en Brandweer	-45	-36	-35	-34	-33	-33
Openbare orde en veiligheid	-10	-5	-5	-5	-5	-5
Totaal Baten	-55	-41	-40	-39	-38	-38

Saldo voor bestemming	886	951	1.086	1.036	1.037	1.070
------------------------------	------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	886	951	1.086	1.036	1.037	1.070
----------------------------	------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Onder dit Thema is de bijdrage aan de volgende Gemeenschappelijke regelingen verantwoord:

- VRBZO (Veiligheidsregio Brabant Zuid-Oost), raming 2017: € 824.397

Voor nadere informatie hierover zie paragraaf F Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren 1 Fundament – Openbare orde en veiligheid

Naam Indicator	Eenheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	12	12	11	11	10	10
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	KLPD	0	0	0	0	0	0
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	16	16	15	15	14	14
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	24	24	23	23	22	22
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	45	45	45	45	45	45
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	39	39	38	38	37	37

4. Dienstverlening

A. Wat willen we bereiken?

Het verbeteren van de dienstverlening is in het geactualiseerde coalitieprogramma 2014-2018 als een van de speerpunten aangegeven, waarbij inwoners en bedrijven centraal staan. Wij willen de volgende doelstellingen bereiken:

1. Het bieden van een betrouwbare en transparante dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen waarbij we adequaat en snel kunnen reageren op klantvragen;
2. Continue kwaliteitsverbetering en kwaliteitsborging van onze klantprocessen;
3. Het resultaat is wat telt;
4. Samenwerking, zowel intern als extern en vanuit het principe 'samen met in plaats van vóór';

5. De ontwikkeling van onze organisatiecultuur waarmee we willen bereiken dat die zich kenmerkt door een dienstverlenende en professionele houding en gedrag. Burgers en bedrijven worden voortdurend goed, snel en makkelijk geholpen.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- In 2016 is een experiment “Gastvrouw in de publiekshal” gestart. We willen hiermee een gastvrije, warme ontvangst voor onze burgers bereiken. Deze vorm van ontvangst draagt bij aan de verbetering van onze service naar burgers toe en zijn we in staat om onze bezoekers beter te stroomlijnen. In 2017 wordt besloten over de structurele invulling.
- De ICT oplossing Midoffice wordt in A2 verband geïmplementeerd, zodat zaakgericht en digitaal gewerkt wordt en informatie gemakkelijk vindbaar en toegankelijk is voor iedereen. Deze oplossing draagt bij aan de doorontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening naar een hedendaagse, digitale en klantgerichte werkwijze. Door (technische) ontsluiting van informatie aan de voorkant zijn wij makkelijker in staat om adequaat en snel te kunnen reageren op klantvragen en kunnen burgers zelf hun zaken volgen.
- In 2017 zijn, voor zover juridisch mogelijk, alle producten en diensten voor de burger en ondernemer gedigitaliseerd, verbeterd en geoptimaliseerd. Ook wordt Mijn Overheid geïmplementeerd. Daarbij stimuleren wij burgers om meer digitaal zaken met ons te doen.
- De website wordt opnieuw ingericht volgens het toptakenprincipe (naar aanleiding van het onderzoek ‘Digitaal zaken doen met de gemeente’ onder inwoners). De producten & diensten waarvoor de meeste burgers contact hebben met de gemeente worden prominent en makkelijk vindbaar op de website geplaatst.
- In 2017 staat een ‘social intranet’ voor de drie gemeenten en de GRS A2, waardoor er intern makkelijker en efficiënter samengewerkt wordt.
- Social media instrumenten worden uitgebreid en gepromoot waardoor burgers en ondernemers meer mogelijkheden hebben om op de manier die bij hen past contact op te nemen met de gemeente.
- Het burgerpanel wordt ingezet om de wensen en behoeftes van de gemeenschap te peilen en hierop in te spelen.
- Professionaliseren en uitbreiden van burgerparticipatie binnen de organisatie (zie thema 6 onder programma Fundament).
- Voorbereidende werkzaamheden voor de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Basisregistratie Personen (BRP).

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Geen specifieke middelen	0	0				
Totaal lasten						

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Geen specifieke middelen	0	0				
Totaal Baten						

Saldo voor bestemming	0	0	0	0	0	0
------------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves						
Aanwending reserves						
Saldo						

Saldo na bestemming	0	0	0	0	0	0
----------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

- Voor de ICT oplossing Midoffice zijn de jaarlijkse onderhoudskosten van € 24.625 vanaf 2019 opgenomen in de begroting. Na implementatie wordt dit bedrag overgeheveld naar de GRSA2
- Onderhoud Verseon, jaarlijks € 12.500 hetgeen na 2017 wordt overgeheveld naar de GRSA2
- Handhaving van de functie coördinator financiën € 90.000 structureel. Dit bedrag wordt overgeheveld naar de GRSA2
- De overhevelingen naar de GRSA2 komen tot uiting op Programma 7, Thema 2. Overhead.

5. Burgerzaken

A. Wat willen we bereiken?

Wij willen bereiken dat onze gegevens kwalitatief hoogwaardig en betrouwbaar zijn en blijven, waarbij wordt voldaan aan de gestelde kwaliteitseisen van het ministerie.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Continueren van bestaand beleid voor de producten en diensten van burgerzaken.
- De Basisregistratie Personen (BRP) is een volledige digitale voorziening die onder andere plaats onafhankelijke dienstverlening mogelijk maakt. In de periode 2018-2019 zullen alle gemeenten gefaseerd aansluiten op de BRP. Eind 2016 worden vanuit de kwaliteitsmonitor de consistentiecontroles uitgevoerd. Eventuele inconsistenties moeten handmatig worden opgelost. Dit zal voor 2017 meer werk genereren.
- Organiseren van de verkiezingen voor de Tweede Kamer.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Burgerzaken	164	195	469	468	427	416
Begraafplaatsen en crematoria	7	8	11	11	11	11
<i>Totaal lasten</i>	<i>171</i>	<i>202</i>	<i>479</i>	<i>478</i>	<i>438</i>	<i>427</i>

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Burgerzaken	-294	-289	-320	-314	-244	-223
Begraafplaatsen en crematoria	-3	-2	-2	-2	-2	-2
<i>Totaal Baten</i>	<i>-296</i>	<i>-290</i>	<i>-321</i>	<i>-316</i>	<i>-246</i>	<i>-225</i>

Saldo voor bestemming	-125	-88	158	163	192	201
------------------------------	-------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Saldo na bestemming	-125	-88	158	163	192	201
----------------------------	-------------	------------	------------	------------	------------	------------

- De legesopbrengsten voor reisdocumenten zijn vanaf 2017 bijgesteld vanwege de invoering van de tienjarige geldigheidsduur:
 - 2017: 5.000 Nadelig
 - 2018: 7.000 Nadelig
 - 2019: 35.000 Nadelig
 - 2020: 30.000 Nadelig
- De legesopbrengsten voor rijbewijzen zijn vanaf 2017 bijgesteld vanwege het effect van de omzetting van een geldigheid van van 5 naar 10 jaar in 1986 waardoor sprake is van pieken en dalen in de vernieuwing. De kosten en opbrengsten moeten analoog daaraan verder worden bijgesteld:
 - 2017: 34.000 Voordelig
 - 2018: 32.800 Voordelig
 - 2019: 33.000 Voordelig
 - 2020: 21.000 Voordelig

6. Burgerparticipatie

A. Wat willen we bereiken?

De gemeente Heeze-Leende wil samenwerking vanuit het principe "samen met, in plaats van voor". We willen open en actieve communicatie, waarbij we burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen betrekken bij onze planvorming. We willen faciliteren waar burgers behoefte aan hebben. Tegenwoordig zijn burgers op diverse beleidsvelden steeds vaker zelf aan zet. Hierdoor ontstaan er steeds vaker vormen van burgerinitiatief. De gemeente wil ook daarin graag in participeren en faciliteren. We praten dan niet van burgerparticipatie maar van overheidsparticipatie.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- De vraag of en in welke mate we (burger)participatie toepassen, wordt bij ieder nieuw beleidsvoornemen vooraf beantwoord. Het uitgangspunt daarbij is: (Burger)participatie past de gemeente bij ieder nieuw beleidsvoornemen toe, tenzij....
- Onlangs is het handboek projectmatig werken vastgesteld waarin burgerparticipatie als onderwerp een belangrijke plaats heeft gekregen. In 2017 gaan we aan de hand van deze handleiding een aantal nieuwe projecten en beleidsvoornemens aanpakken. Hiermee gaan medewerkers ervaring opdoen met burgerparticipatie door 'coaching on the job'. Ook evalueren we de projecten die we via burgerparticipatie hebben uitgevoerd om ervaringen uit te wisselen en te beoordelen of de handleiding bijgesteld moet worden.
- In 2017 gaan we ook vorm en inhoud geven aan de nieuwe communicatiestrategie en ambities die in 2016 zijn vastgesteld. Waarbij we de communicatiekracht van medewerkers vergroten, meer verbinding met buiten maken, meer gaan luisteren in plaats van zenden en de dialoog aangaan.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Geen specifieke middelen	0	0				
<i>Totaal lasten</i>						

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Geen specifieke middelen	0	0				
<i>Totaal Baten</i>						
Saldo voor bestemming	0	0	0	0	0	0

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves						
Aanwending reserves						
<i>Saldo</i>						
Saldo na bestemming	0	0	0	0	0	0

7. Dorpsraden

A. Wat willen we bereiken?

We willen, dat inwoners in eerste instantie zelf initiatief nemen en zich verantwoordelijk voelen voor de leefbaarheid, sociale samenhang en veiligheid van hun eigen buurt/wijk. Onze rol is vooral het faciliteren van deze leefbaarheid en sociale samenhang. De dorpsraden spelen hierbij een belangrijke rol en fungeren als een klankbord van de gemeenschap.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

De dorpsraden en gemeente hebben in 2011 convenanten gesloten waarin samenwerkingsafspraken vastgelegd zijn. De gemeente heeft een bestuurlijk en ambtelijk aanspreekpunt aangesteld, een aantal keer per jaar wordt overlegd, tussendoor is er veelvuldig contact via email en telefoon en de gemeente stelt jaarlijks een organisatiebudget beschikbaar. In 2017 wordt deze werkwijze gecontinueerd.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Overhead (dorpsraden)	5	4	4	4	4	4
Totaal lasten	5	4	4	4	4	4

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Overhead (dorpsraden)	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	5	4	4	4	4	4
------------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	5	4	4	4	4	4
----------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

8. Algemene zaken

A. Wat willen we bereiken?

Op dit thema zijn de zogenaamde "Overige baten en lasten" opgenomen. Dit zijn administratieve posten die vanaf 2017 niet meer op programma 7 Financiën horen. Het betreft zaken die programma-overstijgend zijn omdat ze niet aan één enkel programma toegewezen kunnen worden.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

n.v.t.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Overige baten en lasten	192	177	-19	13	20	7
Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.814	92	0	0	0	0
Totaal lasten	2.006	269	-19	13	20	7

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Overige baten en lasten	0	1	1	1	1	1
Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	1	1	1	1	1

Saldo voor bestemming	2.006	270	-18	14	21	8
------------------------------	--------------	------------	------------	-----------	-----------	----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	578	60	65	58	129	199
Aanwending reserves	-591	-783	-141	-78	-68	-76
Saldo	-13	-723	-76	-20	61	123

Saldo na bestemming	1.994	-453	-94	-5	82	131
----------------------------	--------------	-------------	------------	-----------	-----------	------------

Wat gaat programma 1 Fundament kosten/opbrengen?

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Bestuur	1.225	918	1.011	965	974	973
2. Samenwerking	163	257	243	333	335	338
3. Openbare orde en veiligheid	941	992	1.126	1.075	1.076	1.108
4. Dienstverlening	0	0	0	0	0	0
5. Burgerzaken	171	202	479	478	438	427
6. Burgerparticipatie	0	0	0	0	0	0
7. Dorpsraden	5	4	4	4	4	4
8. Algemene zaken	2.006	269	-19	13	20	7
Totaal lasten	4.511	2.642	2.845	2.868	2.846	2.855

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Bestuur	-218	0	0	0	0	0
2. Samenwerking	0	0	0	0	0	0
3. Openbare orde en veiligheid	-55	-41	-40	-39	-38	-38
4. Dienstverlening	0	0	0	0	0	0
5. Burgerzaken	-296	-290	-321	-316	-246	-225
6. Burgerparticipatie	0	0	0	0	0	0
7. Dorpsraden	0	0	0	0	0	0
8. Algemene zaken	0	1	1	1	1	1
Totaal Baten	-569	-330	-360	-353	-283	-262

Saldo voor bestemming	3.942	2.312	2.485	2.515	2.564	2.593
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	578	60	65	58	129	199
Aanwending reserves	-594	-783	-141	-78	-68	-76
Saldo	-16	-723	-76	-20	61	123

Saldo na bestemming programma 1	3.926	1.589	2.408	2.495	2.625	2.717
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Programma 2: Opgroeien

Algemene omschrijving

In dit programma staat de jeugd centraal. Heeze-Leende streeft naar een koppeling tussen de Wet passend onderwijs en de decentralisatie Jeugdzorg. Schoolbesturen krijgen de opdracht en de middelen om elk kind passend onderwijs te bieden. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor hulp aan jeugdigen en ouders in gezin, wijk en buurt. Beide partijen krijgen de opdracht om de speelvelden met elkaar te verbinden en de plannen over en weer af te stemmen.

Programma Opgroeien omvat de volgende thema's en taakvelden:

Thema	Taakveld
1 Jeugdbeleid	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.2 Wijkteams
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-
2 Centrum voor Jeugd en Gezin	7.1 Volksgezondheid
3 Kinderopvang en peuterwerk	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
4 Voor en vroegschoolse Educatie	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
5 Onderwijs	0.10 Mutaties reserves
	4.2 Onderwijshuisvesting
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Verordening voorziening huisvesting onderwijs gemeente Heeze-Leende	2015	Wet op het primair onderwijs en de Wet op de expertisecentra
Verordening leerlingenvervoer voortgezet onderwijs	2014	Wet primair en voortgezet basisonderwijs
Lokale Educatieve agenda (LEA) 2013-2015	2013	
Beleidskader toezicht handhaving gemeente Heeze-Leende	2013	Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen
Beleidsregel peuterprogramma	2014	
VVE beleid	2012	Wet Oké
Verordening jeugdhulp en nadere regels jeugdhulp	2015	Jeugdwet
Beleidsplan A23 Jeugd 2015 - 2019	2015	

1. Jeugdbeleid

Het leven van kinderen en jongeren speelt zich op veel verschillende plaatsen af en zowel leeftijdsgenoten als volwassenen hebben invloed op de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Het jeugdbeleid is dan ook gericht op de gehele levensloop van het kind (van min 9 maanden tot 23 jaar) en allerlei aspecten zijn van belang zoals talentontwikkeling, het bevorderen van het welzijn, risicosignalering, preventie, hulpverlening en repressieve maatregelen.

Wat willen we bereiken?

- Het bieden van de kans voor alle kinderen in de gemeente Heeze-Leende om op te groeien, in een kansrijk en veilig thuis, tot zelfstandige burgers die actief deelnemen aan de samenleving en zowel sociaal als economisch zelfredzaam zijn.
- Als steun vanuit de leefomgeving van de jeugdige niet voldoende is, willen we de hulpverlening en ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen verbeteren door deze toegankelijk en dicht bij de jeugdige te organiseren.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Doorontwikkeling Centrum voor jeugd en Gezin (CJG)

- Om preventief te kunnen werken is het versterken van de relatie en samenwerking met de lokale basisvoorzieningen zoals het onderwijs, kinderopvang, huisartsen jongerenwerk etc. een blijvend belangrijk aandachtspunt binnen het jeugdbeleid. Voor ouders en professionals bieden we vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) voorlichtingsactiviteiten, opvoedondersteuningsprogramma's en trainingen aan.
- Voor de uitvoering van en toegang tot de jeugdhulp ligt er een centrale rol bij het CJG. Belangrijk is om te investeren in het CJG zodat er voor de CJG-medewerkers voldoende ruimte bestaat om casuïstiek op te pakken. Daarnaast moeten zij de komende jaren meer ruimte krijgen om, in overleg met zorgaanbieders, op cliëntniveau evaluatiemomenten in te plannen zodat zij de geboden zorg door een zorgaanbieder op cliëntniveau kunnen monitoren op kwaliteit. Deze doorontwikkeling vraagt een goede samenwerking en afstemming met de zorgaanbieders.
- Daarnaast zal op basis van het vastgestelde beleidskader in 2016 een evaluatie plaatsvinden op het functioneren van het CJG binnen de gedecentraliseerde jeugdhulp. Vragen die een rol spelen zijn: wordt er gewerkt volgens de doelstelling zoals opgenomen in meerjarig beleidskader? Is er aanleiding tot bijstelling van afspraken met de zorgpartners? Op basis van deze evaluatie worden aanbevelingen opgesteld.
- Het CJG en Sociaal team werken indien nodig samen, maar deze samenwerking zal in 2017 nog verder geïntensiveerd worden en vorm krijgen.

Inkoop jeugdhulp 2017

- Het bieden van kwantitatief en kwalitatief voldoende jeugdhulp. In tegenstelling tot voorheen wordt de inkoop vanaf 2017 vanuit een gezamenlijke regionale visie (11 gemeenten) vormgegeven. De basis onder deze gezamenlijkheid is dat Eindhoven de inkoop organiseert, maar dat alle 10 deelnemende regiogemeenten (Cranendonck, Valkenswaard, Heeze-Leende, Best, Oirschot, Veldhoven, Bergeijk, Reusel-De Mierden, Bladel en Eersel) kunnen meedoen, meedenken en meebeslissen. Om gezamenlijk de visie te duiden en concrete samenwerkingsafspraken te maken, vinden ter voorbereiding vanaf het tweede kwartaal van 2016 overleggen plaats op ambtelijk en bestuurlijk niveau.
- Ook in 2017 wordt gewerkt met een zogenaamde transformatie-agenda, waarbij de volgende onderwerpen aan bod komen: samenwerking CJG en zorgaanbieder, toegang, kwaliteit, vervoer, communicatie, maatwerkarrangementen en innovatie.

Regionale samenwerking 21 gemeenten

- Het streven is het oprichten van een integrale crisisdienst voor zowel jeugd als volwassenen. In 2017 wordt regionaal besloten of een verbreding van de crisisdienst van 0 tot 100 jaar tot de mogelijkheden behoort.
- In de regio werken we samen op het gebied van veiligheid voor jeugdigen: aanpak geweld in huiselijk kring en kindermishandeling, Veilig thuis en de Raad van de Kinderbescherming. Regionaal vindt een herijking van de visie op jeugdbescherming en jeugdreclassering plaats. Daarnaast onderzoeken we voor 2017 hoe de jeugdbeschermingstafel functioneert.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Samenkracht en burgerparticipatie	112	343	707	763	764	765
Wijkteams	261	222	-77	0	1	3
Maatwerkdienstverlening 18-	1.093	1.260	1.229	1.197	1.197	1.197
Geëscaleerde zorg 18-	196	197	197	197	197	197
Totaal lasten	1.662	2.023	2.056	2.157	2.160	2.163

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	0	0	0
Wijkteams	0	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	1.662	2.023	2.056	2.157	2.160	2.163
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	1.662	2.023	2.056	2.157	2.160	2.163
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Naast het jeugdbudget ontvangt de gemeente financiële middelen via een decentralisatie – uitkering Centra voor Jeugd en Gezin. Deze middelen worden ingezet voor het CJG.

Beleidsindicatoren 2 Opgroeien – 1 Jeugdbeleid

Naam Indicator	Einheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Inst. – Kinderen in Tel	1,78	1,78	1,78	1,78	1,78	1,78
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Inst. – Kinderen in Tel	1,59	1,59	1,59	1,59	1,59	1,59
Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	Verwey Jonker Inst. – Kinderen in Tel	5,64	5,64	5,64	5,64	5,64	5,64
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Inst. – Kinderen in Tel	0,24	0,24	0,24	0,24	0,24	0,24
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	5	5	5	5	5	5
Jongeren met jeugdbescherming		CBS	0	0	0	0	0	0
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0	0	0	0	0	0

Voetnoot: Beleidsindicatoren zijn nieuw vanaf 2017. In de leeswijzer is de toegevoegde waarde van dit overzicht (BBV voorschrift) toegelicht

2. Jeugdgezondheidsbeleid

A. Wat willen we bereiken?

We willen een zo gezond mogelijke jeugd in Heeze-Leende. Het streven is om voor alle jeugdigen het verschil in gezondheid te verkleinen en iedereen gelijke kansen op gezondheid te bieden.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Op basis van de Wet publieke gezondheid voert de gemeente regie op het uitvoeren van een landelijk uniform takenpakket op het terrein van de jeugdgezondheidszorg. De jeugdgezondheidszorg is van belang voor het bevorderen, beschermen en bewaken van de lichamelijke, cognitieve en psychosociale ontwikkeling van jeugdigen. De uitvoering van deze taken gebeurt door Zuidzorg (0-4 jaar) en de GGD (5 – 18 jaar). Hierbij kan gedacht worden aan het consultatiebureau van Zuidzorg, maar ook aan de schoolonderzoeken van kinderen door de GGD.
- Daarnaast wordt in overleg in met Zuidzorg en de GGD maatwerk producten afgenomen waarbij de keuze wordt afgestemd op gesignaleerde problematiek in Heeze-Leende. Hierbij kan gedacht worden aan opvoedingsondersteuning, groepsvoorlichting, contactmomenten op maat etc.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Volksgezondheid	124	176	176	176	176	176
Totaal lasten	124	176	176	176	176	176

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	124	176	176	176	176	176
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	124	176	176	176	176	176
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

De gemeente ontvangt financiële middelen via een decentralisatie – uitkering Centra voor Jeugd en Gezin (zie jeugdbeleid). De kosten van de jeugdgezondheidszorg komen ten laste van deze decentralisatie-uitkering. De uitvoering van de jeugdgezondheidszorg 5 – 18 jaar is voor een deel opgenomen in jaarlijkse subsidie aan de GGD.

3. Kinderopvang en peuterwerk

A. Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat de kinderopvangorganisaties en gastouders die kinderopvang en peuterwerk in onze gemeente aanbieden voldoen aan de kwaliteitseisen conform de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen Peuterspeelzalen (Wko).

Door het faciliteren van peuterwerk willen we de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar bevorderen. Door de inzet van professioneel peuterwerk wordt de ontwikkeling van kinderen gestimuleerd door het ontmoeten van en samen spelen met andere kinderen, het vroegtijdig signaleren van ontwikkelingsproblemen en door ondersteuning te bieden wanneer dit zich voordoet.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- De gemeente zorgt dat het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP) up-to- date wordt gehouden.
- In opdracht van de gemeente inspecteert de GGD jaarlijks een aantal kinderopvanglocaties, waarbij alle vormen van opvang worden meegenomen (dagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderopvang). Als blijkt dat kinderopvangorganisaties en gastouders niet aan de kwaliteitseisen voldoen dan start de gemeente een handhavingstraject.

- Op grond van de beleidsregel 'peuterprogramma' faciliteert de gemeente door middel van een gemeentelijke subsidie de ouders van peuters die geen aanspraak kunnen maken op de kinderopvangtoeslag.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onderwijsbeleid en leerlingzaken / Kinderdagopvang	143	161	197	187	199	210
Totaal lasten	143	161	197	187	199	210

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onderwijsbeleid en leerlingzaken / Kinderdagopvang	-112	-111	-118	-120	-123	-125
Totaal Baten	-112	-111	-118	-120	-123	-125

Saldo voor bestemming	31	50	80	67	76	85
------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	31	50	80	67	76	85
----------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Met ingang van 2016 stelt het rijk een decentralisatie-uitkering voorschoolse voorzieningen beschikbaar, om voor alle peuters twee dagdelen kinderopvang mogelijk te maken, dus ook de peuters van ouders die geen kinderopvangtoeslag ontvangen.

4. Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

A. Wat willen we bereiken?

Het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen met een (taal-spraak)achterstand in de leeftijd van 2 tot 6 jaar zodat alle kinderen in Heeze-Leende zich optimaal kunnen ontwikkelen. De nadruk ligt op taalontwikkeling, maar daarnaast ook op rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Aan kinderen met een indicatie voor deelname aan Voor- en/of Vroegschoolse Educatie (VVE) wordt een VVE-kindplaats aangeboden.
- Opstellen beleidsplan Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) 2018 e.v.
- Opstellen actieplan VVE 2017
- Uitwerken afspraken doorgaande lijn voor- en vroegschoolse educatie met onderwijs en kinderdagverblijven d.m.v. het opstellen en monitoren van pedagogische (locatie)plannen.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs	35	19	59	59	60	61
Totaal lasten	35	19	59	59	60	61

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs	-35	-19	-19	-19	-19	-19
Totaal Baten	-35	-19	-19	-19	-19	-19

Saldo voor bestemming	0	0	40	40	41	42
------------------------------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	0	0	40	40	41	42
----------------------------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------

De kosten van VVE zijn gestegen en ook het aantal VVE kinderen blijft licht stijgen, mede omdat het aantal kinderen van statushouders toeneemt. Alle gemeenten worden in 2017 met 2,8% gekort op de onderwijsachterstandsmiddelen. Hierdoor kan worden voorzien dat structureel € 32.000 extra moet worden ingezet om te kunnen blijven garanderen dat voor alle geïndiceerde kinderen een VVE programma kan worden aangeboden. Daar staan extra inkomsten vanuit de Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters tegenover: het bedrag van € 16.717 in 2017 loopt op naar € 50.152 structureel vanaf 2021.

5. Onderwijs

A. Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat in het kader van de Wet Passend onderwijs alle leerlingen – ook de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben – een zo passend mogelijke plek in het onderwijs krijgen, zo dicht mogelijk bij huis. De gemeente speelt bij (passend) onderwijs een rol ten aanzien van voor het onderwijs flankerende wetgeving en taken: onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, leerplicht, voortijdig schoolverlaters, doorgaande leerlijn en de aansluiting op (jeugd)zorg. De gemeente ziet erop toe dat de aansluiting van voorschools naar primair en van primair naar voortgezet en vervolgens van voortgezet naar beroepsopleiding zo goed mogelijk wordt geregeld.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- In onderlinge afstemming tussen gemeente en het onderwijs wordt passend onderwijs in samenhang gebracht met de zorg voor jeugd.
- Op lokaal en A2 niveau vindt afstemming plaats tussen de gemeente, het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de scholen over de praktische aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp in de vorm van kennisuitwisseling, activiteiten, workshops, ondersteuning en consultatie.
- Jaarlijks vindt er op regionaal niveau een OOGO-overleg (Op Overeenstemming Gericht Overleg) plaats tussen gemeenten en met een vertegenwoordiging van de regionale samenwerkingsverbanden.
- Onderwijs en de kinderopvang dienen te voldoen aan de resultaat-/prestatieafspraken zoals opgenomen in de Lokaal Educatieve Agenda 2016-2019 (LEA) en de Strategische Visie Kindcentra-Ontwikkeling Heeze-Leende. Jaarlijks evalueren wij zowel de fysieke (ruimte-invulling) als de inhoudelijke component binnen het LEA-overleg en op locatieniveau met het onderwijs en kinderopvang.
- Monitoring en evaluatie door inzet leerplichtambtenaren van gemeente Valkenswaard.
- Regionale afspraken inzet van middelen vanuit de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) voor volwasseneneducatie.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onderwijshuisvesting	1.335	1.204	937	928	926	929
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	223	225	266	269	271	274
Totaal lasten	1.558	1.429	1.203	1.196	1.198	1.202

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onderwijshuisvesting	-122	-123	-121	-122	-123	-124
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-4	-4	-4	-4	-4	-4
Totaal Baten	-127	-128	-126	-127	-128	-129

Saldo voor bestemming	1.431	1.302	1.077	1.069	1.070	1.073
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-25	0	0	0	0	0
Saldo	-25	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	1.406	1.302	1.077	1.069	1.070	1.073
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Beleidsindicatoren 2 Opgroeien – 5 Onderwijs

Naam Indicator	Eenheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO *	6	6	6	6	6	6
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO *	22	22	22	22	22	22
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO **	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5

* aantal meldingen over schooljaar 2014-2015

** voorlopige cijfers over schooljaar 2014-2015

Wat gaat programma 2 Opgroeien kosten/opbrengen?

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Jeugdbeleid	1.662	2.023	2.056	2.157	2.160	2.163
2. Centrum voor Jeugd en Gezin	124	176	176	176	176	176
3. Kinderopvang en peuterwerk	143	161	197	187	199	210
4. Voor en vroegschoolse Educatie	35	19	59	59	60	61
5. Onderwijs	1.558	1.429	1.203	1.196	1.198	1.202
Totaal lasten	3.522	3.809	3.691	3.776	3.792	3.812

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Jeugdbeleid	0	0	0	0	0	0
2. Centrum voor Jeugd en Gezin	0	0	0	0	0	0
3. Kinderopvang en peuterwerk	-112	-111	-118	-120	-123	-125
4. Voor en vroegschoolse Educatie	-35	-19	-19	-19	-19	-19
5. Onderwijs	-127	-128	-126	-127	-128	-129
Totaal Baten	-274	-258	-262	-266	-270	-273

Saldo voor bestemming	3.248	3.551	3.429	3.510	3.523	3.539
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-25	0	0	0	0	0
Saldo	-25	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming programma 2	3.223	3.551	3.429	3.510	3.523	3.539
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Programma 3: Meedoen

Algemene omschrijving

De essentie van dit programma is zoals de naam al zegt meedoen en participeren, waarbij wij ons richten op wat mensen wél kunnen in plaats van wat zij niet (meer) kunnen.

Het programma Meedoen omvat de volgende thema's en taakvelden:

Thema	Taakveld
1 Wet maatschappelijke ondersteuning	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.2 Wijkteams
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
	6.7.1 Maatwerkdienstverlening 18+
2 Senioren/ouderenbeleid	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
3 Volksgezondheid	7.1 Volksgezondheid
4 Bibliotheekwerk	5.6 Media
5 Cultuur	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
	5.5 Cultureel erfgoed
6 Muziekonderwijs en overige vormingswerk	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
7 Sportconsulenten en cultuurcoachen	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
8 Subsidiebeleid	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
9 Dorpshuizen	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
10 Sport	5.1 Sportbeleid en activering
	5.2 Sportaccommodaties
11 Accommodatiebeleid	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
12 Statushouders	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Subsidieverordening 2012	2012	Gemeentewet
Nota subsidiebeleid 2012	2012	
Beleidsplan Wmo A2-gemeenten 2015-2018	2014	Wmo
Verordening Wmo	2015	Wmo
Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning	2015	
Verordening financiële tegemoetkoming hulp bij het huishouden 2015	2014	Gemeentewet
Nota Lokaal Gezondheidsbeleid	2013	Wet Publieke Gezondheid
Blijverslening	2016	Planning: okt. 2016
Tarievenoverzicht huur gemeentelijke sportaccommodaties 2016/2017 en 2017/2018	2016	

1. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Thema Wet maatschappelijke ondersteuning is verdeeld in drie deelthema's:

- 1.1 Leefbaarheid/sociale samenhang, vrijwilligers, mantelzorg en veiligheid;
- 1.2 Participatie van kwetsbare burgers en voorkomen van overlast;
- 1.3 Het ondersteunen van de participatie en zelfredzaamheid van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen, indien mogelijk in de eigen leefomgeving.

Per deelthema's wordt beschreven 'wat willen we bereiken?' en 'wat gaan we daarvoor doen?'

Voor het totale thema wordt een kostenoverzicht gegeven.

1.1 Leefbaarheid/sociale samenhang, vrijwilligers, mantelzorg en veiligheid

A. Wat willen we bereiken?

We willen dat inwoners van Heeze-Leende zich prettig en veilig voelen in hun eigen woonomgeving, dat ze elkaar kennen, betrokken zijn bij elkaar en zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en voor de buurt. We willen dat mantelzorgers en vrijwilligers(organisaties) worden ondersteund en gewaardeerd en dat huiselijk geweld wordt voorkomen en bestreden.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- **Leefbaarheid/sociale samenhang**

Lokale initiatieven worden waar nodig en gewenst ambtelijk ondersteund en eventueel ook financieel ondersteunend met een eenmalige of jaarlijkse subsidie. Er is regelmatig contact met de werkgroepen zorg en welzijn van de dorpsraden en de zorgcoöperatie Leende en er wordt meegewerkt aan activiteiten gericht op informatie en ontmoeting.

- **Vrijwilligers**

We waarderen vrijwilligers met een keuze uit het Vrijwilligers Verwenmenu.

We ondersteunen vrijwilligers vanuit de Vrijwilligerscentrale van Cordaad met bijvoorbeeld het geven van informatie en advies, het aanbieden van cursussen/training/scholing en de vacaturebank voor het werven van vrijwilligers.

We ondersteunen vrijwilligers met een collectieve vrijwilligersverzekering bij Vrijwilligersnet Nederland.

In 2016 is een A2 project gestart waarbij de mogelijkheden worden onderzocht voor het opzetten van een 'Informeel zorg academie'. Vanuit deze 'academie' kunnen vrijwilligers en mantelzorgers door scholing en training worden ondersteund zodat zij in staat zijn om hun zorgtaken goed te kunnen (blijven) uitvoeren.

Daarnaast zullen vanuit deze 'academie' zelfhulpgroepen worden geïnitieerd en ondersteund.

- **Mantelzorgers**

Met Cordaad en zorgaanbieders ontwikkelen we nieuwe alternatieve vormen van respijtzorg ter ontlasting van de mantelzorgers. We waarderen de mantelzorgers met een jaarlijkse blijk van waardering, het Mantelzorg Verwen Menu. We ondersteunen de mantelzorgers vanuit het Steunpunt Mantelzorg van Cordaad met het geven van informatie en advies, het aanbieden van cursussen/training/scholing voor mantelzorgers en vrijwilligers, het vinden van vrijwilligers en maatjes en het organiseren van activiteiten gericht op ontmoeting. We onderzoeken welke vragen mantelzorgers hebben en sluiten met ons aanbod hierop aan. In het Platform Mantelzorg vindt met een aantal lokale organisaties afstemming plaats over actuele mantelzorgzaken.

- **Huiselijk geweld**

De regionale Steunpunten Huiselijk Geweld en het Advies-en Meldpunt Kindermishandeling zijn samengevoegd tot één organisatie: Veilig Thuis (2015).

De nieuwe organisatie zit nog in een opbouwfase. In 2017 wordt de nieuwe werkwijze verder ontwikkeld met aandacht voor de volgende punten:

- samenwerking met de hulpverleners op het lokale niveau (sociaal team en CJG-team)
- preventie en signalering (voorkomen huiselijk geweld en kindermishandeling)
- nazorg

1.2 Participatie van kwetsbare burgers en voorkomen van overlast

A. Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat kwetsbare burgers kunnen participeren in de samenleving en we willen overlast voorkomen. Voor deze doelgroepen is preventie van belang: als lichtere vormen van hulp/ondersteuning mogelijk zijn dan zijn zwaardere en vaak duurder vormen van zorg niet of pas later nodig. Het is voor deze doelgroep belangrijk om tijdig te signaleren.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- **Beschermd wonen/maatschappelijke opvang**

Vanaf 1 januari 2016 wordt gewerkt met een Gemeenschappelijke Regeling beschermd wonen. We geven in 2017 en volgende jaren invulling aan de in 2016 uitgebrachte advies over een toekomstbestendige aanpak en organisatie van beschermd wonen waarbij de nadruk ligt op de eigen regie van de cliënt en het lokaal organiseren van de benodigde ondersteuning. Ook wordt een koppeling gemaakt met maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en verslavingszorg.

- **Laagdrempelige inloop voor kwetsbare burgers**

Voor de laagdrempelige inloop voor ggz-cliënten zijn subsidieafspraken gemaakt met GGZ/de Boei. In 2016 is een A2 project gestart gericht op de versterking van het voorliggend veld en algemene voorzieningen. De inloop voor ggz-cliënten wordt hierin meegenomen. Gekeken wordt naar verbindingen met andere vormen van inloop/ontmoeting en een mogelijke uitbreiding van de doelgroep. Implementatie vindt plaats eind 2016/2017.

1.3 Het ondersteunen van de participatie en zelfredzaamheid van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen, indien mogelijk in de eigen leefomgeving

A. Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat mensen met een beperking kunnen (blijven) participeren in de samenleving en zelfstandig kunnen (blijven) wonen en functioneren in de eigen leefomgeving door het inzetten van eigen kracht, sociaal netwerk, algemene en voorliggende voorzieningen en individuele/maatwerk voorzieningen.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- **Toegang/Sociaal team**

Belangrijk is om te investeren in innovatieve en op preventie gerichte activiteiten door het sociaal team. Een versterking van het sociaal team zowel kwalitatief en kwantitatief is zinvol om:

1. nieuwe verbindingen te maken met het voorliggende veld en 2de lijn om tot meer preventie te komen door tijdig te signaleren en outreachend te werken;
2. ondersteuning dicht bij de cliënt te organiseren, door meer ruimte voor contact met de cliënten en frequente evaluatie momenten te organiseren. Doordat leden van het sociaal team zich niet langer beperkt voelen in het aantal gesprekken dat ze met inwoners voeren kunnen zij investeren in het opbouwen van een sociaal netwerk (volgens methode sociale netwerk versterking) rond de inwoner en nazorg borgen. Voor deze nazorgtrajecten zetten we extra capaciteit in.

- **Doorontwikkeling Toegang CJG, Wmo en W&I**

Momenteel heeft Heeze-Leende drie uitvoerende teams die actief zijn binnen het sociaal domein, namelijk het Centrum voor Jeugd en Gezin (0-18 jaar), het Sociaal Team (18+) en W&I. In deze teams zijn verschillende generalisten/specialisten met een eigen aandachtsgebied werkzaam. Hoewel de teams op casusniveau al wel samenwerken, gebeurt dit vaak op ad hoc basis. Doorontwikkeling en intensivering van de samenwerking tussen de teams is belangrijk voor het realiseren van de doelstellingen op breed sociaal domein terrein, namelijk een integraal beeld van de klant draagt bij aan juiste en effectieve aanpak van de hulpvraag. Daarnaast helpt een goed ingerichte en gevulde sociale kaart. Voor deze doorontwikkeling en verdere integratie is extra ondersteuning/capaciteit nodig.

- **Applicatieharmonisatie en frontoffice applicatie Wmo en Jeugd**

In de A2 samenwerking ligt de opdracht om te komen tot applicatieharmonisatie, zo ook wat betreft de Zorgapplicaties. Heeze-Leende werkt met ZorgNed en moet in dit kader overstappen op GWS4All, de applicatie die de andere 2 gemeenten en de GRS A2 in gebruik heeft. Dit brengt frictiekosten (migratie, inrichting systeem, processen, trainingen etc.) met zich mee.

Daarnaast is eind 2016 het aanbestedingstraject frontoffice applicatie in A2 verband gestart. De implementatie vindt in 2017 plaats. Deze frontoffice applicatie is ter ondersteuning van samenwerking met de ketenpartners in het Sociaal Team en CJG. Met behulp van deze applicatie moeten de medewerkers van beide teams ondersteund worden bij het klantcontact. Hiervoor zijn koppelingen noodzakelijk met de ICT systemen, waaronder GWS4All.

- **Accountantscontrole Wmo en Jeugd**

De aanbevelingen en de acties, die voortkomen uit de accountantscontrole 2015 oppakken, zodat we voor 2016 een goedkeurende verklaring krijgen. We gaan de processen en de financiële administratie verder optimaliseren. Daarnaast evalueren we de verantwoordingsmethodiek met de zorgaanbieders en treffen maatregelen om vertraging in het accountantsproces te voorkomen. Voor deze acties wordt extra capaciteit ingezet.

- **Financiële tegemoetkoming**

Momenteel ontvangen cliënten een financiële tegemoetkoming voor een bepaalde voorziening conform de oude Wmo (niet zijnde hulp bij het huishouden). Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wmo is deze financiële tegemoetkoming komen te vervallen. In 2017 is er extra capaciteit nodig om deze cliënten te herindiceren.

- **Cliëntondersteuning**

Met MEE zijn subsidieafspraken gemaakt over cliëntondersteuning voor 2016. MEE-consulenten worden ingezet in het sociaal team, het CJG-team en voor toeleiding naar arbeid (Participatiewet). Op deze manier willen we de cliëntondersteuning meer lokaal inbedden. In 2016 is de inzet van MEE geëvalueerd. Op basis hiervan is besloten om de inzet van cliëntondersteuning niet meer in A2 verband te regelen, maar lokaal subsidieafspraken te maken met MEE en/of een andere organisatie.

De gemeente heeft een team van vrijwillige cliëntondersteuners die vaak ook ouderenadviseur of dorpsondersteuner zijn. Op verzoek van de cliënt kunnen deze cliëntondersteuners ondersteuning bieden tijdens het keukentafelgesprek. Ze helpen de cliënt bij het formuleren van de hulpvraag en letten op dat mogelijke oplossingen goed aansluiten bij de wensen en mogelijkheden van de cliënt. Indien wenselijk volgt er een nazorg traject waarbij gekeken wordt of de cliënt voldoende geholpen is met de geboden ondersteuning.

- **Inkoop**

De inkoop van begeleiding en kortdurend verblijf is in A2 verband via een bestuurlijke aanbesteding uitgevoerd voor de doelgroep Wmo. Bestuurlijk aanbesteden is een continue proces waarbij maandelijks aan tafel wordt gezeten (gemeenten en zorgaanbieders) om zaken te bespreken.

Ook in 2017 wordt gewerkt met een zogenaamde ontwikkelagenda, waarbij de volgende onderwerpen aan bod komen: prijsstelling, toegang, kwaliteit, vervoer, communicatie, monitoring en verantwoording, social return en innovatie.

Belangrijk is om in 2017 de 'nieuwe' manier van werken met resultaat financiering te monitoren en te borgen. Door de extra inzet van het sociaal team, kan vinger aan de pols worden gehouden en worden de effecten van resultaat financiering op de juiste manier gemonitord.

- **Ontwikkelen algemene voorzieningen**

Om de vraag naar maatwerkvoorzieningen te verminderen, moet het voorliggend veld beter benut worden. In 2016 is een A2 project gestart waarbij samen met zorgaanbieders en welzijnsorganisaties gekeken wordt hoe algemene voorzieningen kunnen worden (door)ontwikkeld en meer toegankelijk en zichtbaar kunnen worden gemaakt. Daarnaast worden marktpartijen gestimuleerd om producten en diensten te ontwikkelen die als algemene voorziening kunnen worden beschouwd.

- **Domotica en e-zorg**

In het collegeprogramma wordt dit thema genoemd. De gemeente neemt hierin niet zelf het initiatief, maar sluit aan bij initiatieven van zorgaanbieders en burgerinitiatieven. Het is van belang dat er voor dergelijke initiatieven voldoende draagvlak bestaat. De gemeente speelt een initiërende en eventueel faciliterende rol (bijvoorbeeld via subsidies).

- **Blijverslening**

In 2016 hebben we het initiatief genomen om een zogenaamde Blijverslening te ontwikkelen voor Heeze-Leende. Evenals de Starterslening loopt dit via het landelijk Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Met behulp van de Blijverslening kunnen ouderen hun woning aanpassen (inclusief domotica) waardoor ze langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. De bestuurlijke besluitvorming hierover heeft in het vierde kwartaal 2016 plaatsgevonden. In 2017 wordt deze regeling geïmplementeerd.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Samenkracht en burgerparticipatie / Wmo	532	752	617	617	618	630
Wijkteams	240	483	550	624	611	609
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	316	367	537	513	512	513
Maatwerkdienstverlening 18+	826	1.430	1.405	1.407	1.408	1.410
Totaal lasten	1.915	3.033	3.108	3.161	3.149	3.163

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Samenkracht en burgerparticipatie / Wmo	0	0	0	0	0	0
Wijkteams	0	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1	-2	-2	-3	-3	-3
Maatwerkdienstverlening 18+	-98	-114	-100	-86	-86	-86
Totaal Baten	-100	-116	-102	-89	-89	-89

Saldo voor bestemming	1.815	2.917	3.006	3.072	3.061	3.074
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	1.815	2.917	3.006	3.072	3.061	3.074
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Voor de financiering van de Blijverslening wordt gebruik gemaakt van de middelen Starterslening en de Wmo-budgetten. Daarnaast is een voorziening dubieuze leningen aangemaakt.

Voor de uitvoering van een aantal activiteiten binnen de Wmo is extra inzet van middelen nodig (zoals systemen, extra capaciteit). Dit wordt opgevangen binnen de huidige Wmo-budgetten.

Beleidsindicatoren 3 Meedoen - 1 Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Er is een uitsplitsing gemaakt in vier typen maatwerkarrangementen (GMSD):

Naam Indicator	Eenheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<i>Cliënten met een maatwerkarrangement WMO</i>	<i>Aantal per 10.000 inwoners</i>	<i>GMSD</i>						
Hulp bij het huishouden	Aantal cliënten Hulp bij het Huishouden		89	89	89	89	89	89
Ondersteuning thuis	Aantal cliënten met individuele begeleiding		40	40	40	40	40	40
Verblijf en Opvang	Aantal cliënten dat gebruik maakt van de dagopvang		35	35	35	35	35	35
Hulpmiddelen en diensten	Aantal cliënten met een hulpmiddel		170	170	170	170	170	170

Voetnoot 1: De verwachting is dat de aantallen de komende jaren ongeveer gelijk zullen blijven, indien het beleid hetzelfde blijft. Er zal blijvend een beroep op zelfredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid en het sociale netwerk gedaan worden, maar daarnaast zie je een aantal ontwikkelingen die mogelijk invloed hebben op het aantal cliënten met een maatwerk voorziening.

Voetnoot 2: In dit overzicht zijn de cliënten met een taxibus pasje niet meegenomen en ook alle cliënten die een vergoeding ontvangen vanuit de Wmo, komen niet voor in het overzicht. Waar staat je gemeente vraagt niet om deze gegevens.

2. Senioren en ouderenbeleid

A. Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat de kennis en kunde van senioren wordt verzilverd dus dat de inzet van senioren als vrijwilligers ten goede komt aan de lokale organisaties. Veel senioren zijn vitaal en hebben veel werk- en levenservaring. Dat moet je niet overboord zetten als ze 65 zijn, maar juist gebruiken.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Continueren van bestaand beleid. Daarnaast is de vacaturebank van Vrijwilligerscentrale van Cordaad Welzijn voor het werven van vrijwilligers in 2016 vernieuwd. We gaan met Cordaad in gesprek over het werven en inzetten van vrijwillige senioren en hoe de verzilvering kan worden geoptimaliseerd.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Samenkracht en burgerparticipatie / Ouderen	12	12	12	12	12	12
<i>Totaal lasten</i>	12	12	12	12	12	12

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Samenkracht en burgerparticipatie / Ouderen	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal Baten</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	12	12	12	12	12	12
------------------------------	----	----	----	----	----	----

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	12	12	12	12	12	12
----------------------------	----	----	----	----	----	----

3. Volksgezondheid

A. Wat willen we bereiken?

Een goede gezondheid en/of gezondheidsbeleving draagt bij aan maatschappelijk welzijn, veiligheid en participatie. We willen bereiken dat burgers het vermogen hebben om zich, ook vanuit een kwetsbare gezondheidssituatie, aan te passen en de eigen regie kunnen (blijven) voeren. Hierdoor kunnen mensen, ondanks een ziekte of beperking, toch gezond zijn.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- omdat er veel raakvlakken zijn tussen het Lokaal Gezondheidsbeleid en het Wmo-beleid willen we in 2017 het Lokaal Gezondheidsbeleid integreren in het Wmo-beleid.
- gezondheid/preventie zoals beschreven onder A wordt opgenomen in het Wmo beleidsplan, er komt geen nieuw 4-jarig Beleidsplan Lokaal Gezondheidsbeleid. Hierbij moet voldoende aandacht zijn voor dwarsverbanden met b.v. jeugd- en onderwijs beleid, milieubeleid en subsidiebeleid.
- als input voor het nieuwe gezondheidsbeleid maken we gebruik van de in 2016 door de GGD opgestelde Volksgezondheid Toekomstverkenning Heeze-Leende die goed aansluit bij de thema's van de Wmo zoals participatie, bewegen, leefomgeving/sociale samenhang en veiligheid.
- aansluitend aan deze ontwikkeling willen we onderzoeken of de stuurgroep lokaal gezondheidsbeleid kan worden omgevormd tot een klankborggroep Wmo.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Volksgezondheid	260	257	282	285	287	290
Totaal lasten	260	257	282	285	287	290

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	260	257	282	285	287	290
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	260	257	282	285	287	290
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Onder dit Thema is de bijdrage aan de volgende Gemeenschappelijke regelingen verantwoord:

- GGD (Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost), raming 2017: € 247.278

Voor nadere informatie hierover zie paragraaf F Verbonden partijen.

4. Bibliotheekwerk

A. Wat willen we bereiken?

We willen de bibliotheek omvormen tot een sociaal cultureel centrum waar ruimte is voor alle pijlers uit de bibliotheekwet, te weten lezen en literatuur, kennis en informatie, ontwikkeling en educatie, laten kennismaken met kunst en cultuur en organiseren van ontmoeting en debat.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Vanaf januari 2016 is er gewerkt aan het project 'visieontwikkeling het bibliotheekwerk Heeze-Leende'. Zo is er met vele partijen gesproken, zijn werkbezoeken gebracht en is het symposium 'de toekomst van de dorpsbibliotheek' bijgewoond. Uit alle verzamelde informatie is een visie op het bibliotheekwerk vormgegeven. Deze visie is in de 2e

helpt van 2016 aan de gemeenteraad aangeboden en vastgesteld. In 2017 en de jaren daarna wordt deze visie geïmplementeerd.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Media	200	209	216	220	222	224
<i>Totaal lasten</i>	200	209	216	220	222	224

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Media	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal Baten</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	200	209	216	220	222	224
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	200	209	216	220	222	224
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

5. Cultuur

A. Wat willen we bereiken?

We willen in samenwerking met de maatschappelijke instellingen invulling geven aan de culturele activiteiten en het versterken daarvan in relatie tot de nieuwe bibliotheek.

Doelstelling van het monumentenbeleid is om ons cultuurhistorisch erfgoed op peil te houden en het onderdeel te laten vormen van een aantrekkelijke gemeente waarin het voor iedereen aangenaam recreëren is. Daarnaast is het van belang een eenduidig A2-Erfgoedbeleid te ontwikkelen om efficiënter te werken..

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Erfgoedwet

Door invoering van de Erfgoedverordening is het van belang dat er een register wordt opgezet en bijgehouden waarin het aangewezen cultureel erfgoed wordt vermeld. Hierin komen gegevens over de aanwijzing en de identificatie van het erfgoed te staan.

- Website

Het is van belang dat de website voortdurend wordt voorzien van belangrijke actuele ontwikkelingen en regelgeving zodat monumenteneigenaren en geïnteresseerden zich kunnen laten informeren over het laatste aanpassingen en veranderingen die van belang zijn voor ons cultuurhistorisch erfgoed.

- Beschermde dorpsgezichten

Monumentenbeleid ontwikkelt zich meer en meer van een object- naar een gebiedsgerichte aanpak. Het gaat niet zo zeer om het individuele pand, maar de samenstelling van het geheel is in toenemende mate bepalend voor de aanwijzing van het pand als een beschermd object.

Het beleid is erop gericht om, naast monumentale panden, in de toekomst te komen tot een inventarisering van de beschermde dorpsgezichten die onze gemeente rijk is.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie / Kunst	47	49	49	49	49	49
Musea	67	97	72	73	74	75
Cultureel erfgoed	15	25	82	82	90	91
Totaal lasten	129	171	204	205	214	215

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie / Kunst	0	0	0	0	0	0
Musea	0	0	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	0	-5	-5	-5	-5	-5
Totaal Baten	0	-5	-5	-5	-5	-5

Saldo voor bestemming	129	166	199	200	209	210
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	7	7	7	7	7	7
Aanwending reserves	-7	-8	-8	-8	-8	-8
Saldo	1	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	130	166	198	200	209	210
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

6. Muziekonderwijs

A. Wat willen we bereiken?

We willen behouden, dat HaFa (Harmonie-Fanfaren) muziekonderwijs beschikbaar blijft voor de jeugd tot 18 jaar en dat de jeugdleden van de drie fanfares in de drie dorpskernen kwalitatief goed opgeleid kunnen worden tot eventueel het D-niveau (het hoogste amateurniveau).

B. Wat gaan we hiervoor doen?

We subsidiëren RICK (Regionaal Instituut voor Cultuur en Kunst) uit Weert met een jaarlijkse subsidie voor het HaFa (Harmonie-Fanfaren) muziekonderwijs.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie/Muziekonderwijs	72	73	77	78	79	80
Totaal lasten	72	73	77	78	79	80

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie / Muziekonderwijs	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	72	73	77	78	79	80
------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	72	73	77	78	79	80
----------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

7. Combinatiefuncties: sport en cultuur

A. Wat willen we bereiken?

We willen een rijke leeromgeving creëren, waarin kinderen de kans krijgen om hun talenten te ontplooiën, sociale vaardigheden op te doen en plezier te hebben door het bieden van een samenhangend aanbod van onderwijs, sport en cultuur. Niet alleen activiteiten onder schooltijd, maar ook activiteiten bij de sportvereniging en de culturele instelling of in de wijken in samenwerking met deze partners.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Continueren van de inzet van combinatiefunctionarissen in het onderwijs- en verenigingsleven in 2017.
- In 2016 wordt onderzocht om de sportconsulenten definitief te behouden en wat de consequenties daarvan zijn.
- Het organiseren van deelname en cofinanciering van lokale organisaties en verenigingen (denk aan kinderopvang, sportverenigingen en seniorenverenigingen) aan de Brede Impulsregeling om zo de inbedding van sport- en cultuur (educatie) binnen de gemeente verder uit te breiden.
- Het stimuleren van een gezond verenigingsleven door waar nodig verenigingen te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun organisatie en het hierbij betrekken van hun leden. In samenhang hiermee het verbeteren van de ondersteuning voor vrijwilligers en organisaties.
- Structurele inbedding van sport- en cultuureducatie binnen het basisonderwijs, bijvoorbeeld door het begeleiden van docenten in het verzorgen van sport- en cultuurlessen en het begeleiden van schoolbesturen in het vormgeven van een meerjarig cultuurbeleidsplan.
- Inzetten van een structureel aanbod van sportieve en culturele activiteiten vanuit lokale en professionele instellingen.
- Vergroten interesse van jeugd in sport/cultuur door brede kennismaking met diverse vormen van sport/cultuur.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onderwijsbeleid en leerlingzaken / Combinatiefuncties	135	142	142	142	2	2
<i>Totaal lasten</i>	135	142	142	142	2	2

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onderwijsbeleid en leerlingzaken / Combinatiefuncties	-23	-26	-26	-26	0	0
<i>Totaal Baten</i>	-23	-26	-26	-26	0	0

Saldo voor bestemming	112	116	116	115,735	2	2
------------------------------	------------	------------	------------	----------------	----------	----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Saldo na bestemming	112	116	116	115,735	2	2
----------------------------	------------	------------	------------	----------------	----------	----------

8. Subsidiebeleid

A. Wat willen we bereiken?

We willen activiteiten van voldoende maatschappelijk belang effectief en doelmatig ondersteunen en stimuleren door het verlenen van subsidies.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- We verlenen jaarlijkse subsidies aan lokale organisaties voor hun subsidiabele activiteiten.
- We verlenen eenmalige subsidies aan lokale organisaties voor eenmalige of nieuwe activiteiten.
- We passen daarbij het gewijzigde toetsingskader toe.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Openbaar groen en (openlucht) recreatie / Subsidieprogramma	7	15	33	33	34	34
<i>Totaal lasten</i>	7	15	33	33	34	34

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Openbaar groen en (openlucht) recreatie / Subsidieprogramma	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal Baten</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	7	15	33	33	34	34
------------------------------	---	----	----	----	----	----

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	7	15	33	33	34	34
----------------------------	---	----	----	----	----	----

9. Dorpshuizen

A. Wat willen we bereiken?

Het doel is goed bezette, zoveel mogelijk zelfvoorzienende en financieel zelfstandige, dorpshuizen met een hoog sociaal rendement.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Structureel overleg door portefeuillehouder met de besturen van de dorpshuizen.
- Bij activiteiten wordt er op gestuurd, dat die –indien mogelijk- in de dorpshuizen plaatsvinden. Activiteiten van de gemeente vinden normaliter in de dorpshuizen plaats, een aantal rouleren tussen de dorpshuizen.
- Partnerorganisaties van de gemeente zijn in principe gehuisvest in een dorpshuis. Op die manier wordt bezoek gestimuleerd en de spreekwoordelijke drempel verlaagd.
- In 2017 onderzoeken we de mogelijkheid voor een gewijzigde opzet van de financiering (en indien mogelijk de implementatie).

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Samenkracht en burgerparticipatie /dorpshuizen	309	304	1.471	527	530	537
<i>Totaal lasten</i>	309	304	1.471	527	530	537

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Samenkracht en burgerparticipatie /dorpshuizen	-25	-26	-26	-27	-27	-27
<i>Totaal Baten</i>	-25	-26	-26	-27	-27	-27

Saldo voor bestemming	283	278	1.445	500	503	510
------------------------------	------------	------------	--------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	214	0	0	0
Aanwending reserves	-28	0	-1.165	0	0	0
<i>Saldo</i>	-28	0	-951	0	0	0

Saldo na bestemming	256	278	494	500	503	510
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Ten opzichte van al bestaande posten wordt er een jaarlijkse exploitatiebijdrage aan 't Perron betaald van € 74.500,-- Eerder is er vanuit gegaan dat er geen bijdrage betaald zou hoeven worden aan 't Perron, maar dat blijkt door minder huur vanuit de bibliotheek niet realiseerbaar.

10. Sport

A. Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat de inwoners van onze gemeente (meer) gaan sporten, waardoor we een gezonde leefstijl bevorderen en mogelijkheden creëren tot participatie. Specifiek richten we ons op sportparticipatie voor jeugd, ouderen en mensen met een beperking. Daarnaast leggen we door middel van de inzet van combinatiefunctionarissen sport de koppeling tussen sport en tot onderwijs, welzijn en ruimtelijke ordening. Ingezet wordt op breedtesport, versterking van kripsport kan daarbij noodzakelijk zijn.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- In overleg blijven met de sportraad over het doen van de meest duurzame investeringen (bijvoorbeeld de verlichting van het Sportcentrum). Voor de inzet van meer uren wordt cofinanciering gezocht.
- We stimuleren beweging door inzet van de combinatiefunctionarissen sport/sportconsulenten. Hierbij bereiken we via het primaire onderwijs de doelgroep tot en met 12 jaar en via de bewegcoach richten we ons op de senioren. Door deelname aan het Regionaal Sportloket aangepast sporten richten we ons op de doelgroep mensen met een beperking.
- Uitgaande van de huidige sportvisie en de evaluatie hiervan zal sportbeleid en bewegingsstimulering verder worden geïntegreerd in het Wmo-, Jeugd- en Lokaal Gezondheidsbeleid.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Sportbeleid en activering	7	8	16	14	7	7
Sportaccommodaties	762	627	786	787	781	779
Totaal lasten	769	635	802	801	787	786

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Sportbeleid en activering	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Sportaccommodaties	-113	-123	-125	-126	-128	-129
Totaal Baten	-114	-124	-126	-127	-129	-130

Saldo voor bestemming	656	511	676	674	659	656
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	656	511	676	674	659	656
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Beleidsindicatoren 3 Meedoen – 10 Sport

Naam Indicator	Eenheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Niet sporters % RIVM	%	RIVM	45	46	47	48	49	50

11. Accommodatiebeleid

A. Wat willen we bereiken?

De gemeente zet ten aanzien van accommodaties in op het bieden van een basisvoorziening voor breedtesport en sociaal-cultureel gebruik. De accommodaties zijn daarbij niet leidend maar dienend aan de beleidsdoelen uit het Wmo-beleidsplan.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

In 2016 is een visie op fysieke maatschappelijke voorzieningen opgesteld. In deze visie is in beeld gebracht in hoeverre de gemeentelijk voorzieningen en het onderliggende beleid op elkaar aansluiten. Op basis van deze analyse zal in 2017 actie ondernomen worden.

Op het gebied van leegstand van scholen worden vrijkomende ruimtes als gevolg van leegstaande klaslokalen vooral in Heeze verwacht. De gemeente blijft in gesprek met schoolbesturen over mogelijkheden van medegebruik, multifunctioneel gebruik of onttrekking. Uitgangspunt is dat er functies moeten zijn die in deze ruimtes geplaatst kunnen worden.

De afgelopen jaren zijn, in het kader van het afstoten van gymzaal Spoorlaan, met het bestuur van de Dirk Heziusschool diverse alternatieven besproken. Daarbij is ook de toekomst van gymzaal Strabrecht aan de orde gekomen. De vraag is daarom gerezen of het financieel en strategisch niet verstandiger is om op een centralere locatie een nieuwe gymzaal te bouwen waar de Dirk Heziusschool en de Parel kunnen gymmen. De gemeente heeft de Eenbes (het schoolbestuur waar beide scholen onder vallen) daarom toegezegd om deze variant in 2016/2017 op de haalbaarheid te onderzoeken.

In samenwerking met de sportraad starten met analyse van de privatisering van buitensportaccommodaties. Deze analyse moet een basis zijn voor besluitvorming in 2018 over verlenging van het in gebruik geven van de sportvelden aan de verenigingen. Daarnaast wordt met de sportraad een basisuitrusting van en binnen sportaccommodaties vastgesteld.

Er wordt een discussie gevoerd over de geldstromen rondom diverse accommodaties. Nu wordt de huur die partnerorganisaties in dorpshuizen betalen gefinancierd uit de subsidie die ze krijgen. Bekeken wordt of een andere manier efficiënter is.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Openbaar groen en (openlucht) recreatie / Accommodatiebeleid	3	2	10	10	10	10
<i>Totaal lasten</i>	3	2	10	10	10	10

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Openbaar groen en (openlucht) recreatie / Accommodatiebeleid	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal Baten</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	3	2	10	10	10	10
------------------------------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	3	2	10	10	10	10
----------------------------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Voor het uitvoeren van het onderzoek privatiseren sportvoorzieningen is voor 2017 en 2018 een bedrag beschikbaar van € 7.500,--.

Grote projecten

Centrumplan Leende

A. Wat willen we bereiken?

Een nieuwe multifunctionele accommodatie (Kindcentrum en Dorpshuis) (mfa) in het centrum van Leende in samenwerking met de corporaties Wonen Limburg, woCom en Wooninc.

B. Wat doen we daarvoor?

Om een multifunctionele accommodatie (mfa) in Leende te kunnen realiseren is medewerking van een drietal woningcorporaties noodzakelijk.

Door een wetwijziging kunnen zij hieraan nog slechts meewerken tot 1 juli 2017. Dit brengt met zich mee dat in het eerste halfjaar van 2017 de omgevingsvergunning bouwen voor de mfa moet worden verleend. Dit kan juridisch pas als het bestemmingsplan, dat hiervoor wordt ontwikkeld, in werking is getreden. Nu de gronden van de voormalige Rabobank aan het plangebied zijn toegevoegd kan het bestemmingsplan verder in procedure. Het zal in het eerste kwartaal van 2017 ter vaststelling aan de Raad worden aangeboden.

Architectonische uitstraling van het pand en de precieze invulling van het openbare gebied zijn trajecten welke in 2017 worden voortgezet, maar los staan van de bestemmingsplanprocedure.

C. Wat gaat het kosten?

In 2017 gaat het hoofdzakelijk om voorbereidingskosten (ambtelijke uren, juridisch en fiscaal advies).

12. Statushouders

A. Wat willen we bereiken?

Invulling geven aan de door het Rijk opgelegde taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Daarnaast willen we bereiken dat statushouders in Heeze-Leende volwaardig meedoen en participeren in onze samenleving door te werken, naar school te gaan of op een andere manier een bijdrage te leveren aan deze samenleving.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Het huisvesten van een steeds grotere groep statushouders vraagt om creatieve oplossingen. De gemeente Heeze-Leende heeft procentueel weinig sociale huurwoningen. Om te voorkomen dat de huisvesting van vergunninghouders tot gevolg heeft dat voor de andere woningzoekenden de kansen op een huurwoning kleiner worden, onderzoeken wij welke andere mogelijkheden er zijn om statushouder te kunnen huisvesten en welke panden daarvoor geschikt gemaakt kunnen worden.
- Wij inventariseren kwalitatief en kwantitatief de huisvestingsmogelijkheden voor deze doelgroep.
- Wij initiëren contacten en samenwerking met diverse partijen, zoals WoCom, Cordaad etc.
- Wij zorgen voor communicatie richting de omwonenden en inwoners van onze gemeente.
- Het participatieverklaringstraject geven we vorm met vrijwilligers en rolmodellen van mensen die reeds succesvol zijn geïntegreerd.
- Alle statushouders krijgen maatschappelijke begeleiding. Zij worden ondersteund bij praktische zaken op het gebied van wonen, welzijn, werk, gezondheid, studie en opvoeding, financieel en juridisch advies. Met als doel zelfstandig en volwaardig kunnen participeren in onze gemeente.
- We kijken met statushouders welke mogelijkheden er zijn op het gebied van studeren en werk. Hierbij wordt maatwerk geleverd. Tijdens werktrajecten wordt er naast werkervaring ook ingezet op taalverwerving. We bieden statushouders de mogelijkheid om te studeren met behoud van uitkering. Als werk nog geen optie is, kunnen statushouders als vrijwilliger aan de slag.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Samenkracht en burgerparticipatie	225	223	351	214	217	219
Totaal lasten	225	223	351	214	217	219

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Samenkracht en burgerparticipatie	-3	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-3	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	221	223	351	214	217	219
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	221	223	351	214	217	219
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Om de taakstelling te realiseren schatten wij in, dat wij in 2017 een bedrag van € 100.000,- nodig te hebben. In eerste instantie zullen wij dit dekken vanuit de rijksmiddelen. Mocht dit niet toereikend zijn dan wordt een beroep gedaan op de beschikbare Wmo budgetten (exploitatiebegroting en/of reserve Sociaal Domein).

Gedurende het project huisvesting statushouders worden huisvestingsmogelijkheden geïnventariseerd en wordt er gekeken welke concrete maatregelen en financiële middelen aanvullend nodig zijn.

Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom

Voor de extra kosten die gemeenten hebben als gevolg van de verhoogde asielinstroom in 2016 en 2017 heeft het rijk € 353 miljoen extra beschikbaar gesteld. Hoe en op welke wijze deze extra gelden verdeeld worden over de gemeenten wordt in september 2016 bekend gemaakt.

Wat gaat programma 3 Meedoen kosten/opbrengen?

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Wet maatschappelijke ondersteuning	1.915	3.033	3.108	3.161	3.149	3.163
2. Senioren/ouderenbeleid	12	12	12	12	12	12
3. Volksgezondheid	260	257	282	285	287	290
4. Bibliotheekwerk	200	209	216	220	222	224
5. Cultuur	129	171	204	205	214	215
6. Cultuurcoach en muziekonderwijs	72	73	77	78	79	80
7. Sportconsulenten	135	142	142	142	2	2
8. Subsidiebeleid	7	15	33	33	34	34
9. Dorpshuizen	309	304	1.471	527	530	537
10. Sport	769	635	802	801	787	786
11. Accommodatiebeleid	3	2	10	10	10	10
12. Statushouders	225	223	351	214	217	219
Totaal lasten	4.034	5.076	6.707	5.687	5.543	5.572

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Wet maatschappelijke ondersteuning	-100	-116	-102	-89	-89	-89
2. Senioren/ouderenbeleid	0	0	0	0	0	0
3. Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0
4. Bibliotheekwerk	0	0	0	0	0	0
5. Cultuur	0	-5	-5	-5	-5	-5
6. Cultuurcoach en muziekonderwijs	0	0	0	0	0	0
7. Sportconsulenten	-23	-26	-26	-26	0	0
8. Subsidiebeleid	0	0	0	0	0	0
9. Dorpshuizen	-25	-26	-26	-27	-27	-27
10. Sport	-114	-124	-126	-127	-129	-130
11. Accommodatiebeleid	0	0	0	0	0	0
12. Statushouders	-3	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-265	-297	-285	-273	-249	-251

Saldo voor bestemming	3.769	4.778	6.422	5.414	5.294	5.321
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	7	7	222	7	7	7
Aanwending reserves	-34	-8	-1.173	-8	-8	-8
Saldo	-27	0	-951	0	0	0

Saldo na bestemming programma 3	3.742	4.778	5.471	5.414	5.294	5.320
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Programma 4: Wonen

Algemene omschrijving

In dit programma staat wonen en de fysieke leefomgeving centraal. Het programma start met het onderdeel volkshuisvesting en behelst verder de verkoop van grond en de beleving en het beheer van de fysieke leefomgeving. Hieronder wordt verstaan het onderhoud van wegen, verlichting, groenvoorzieningen en het beheren van de gemeentelijke gebouwen.

Het programma Wonen omvat de volgende thema's en taakvelden:

Thema	Taakveld
1 Volkshuisvesting	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
	8.3 Wonen en bouwen
2 Omgevingsvergunning	8.3 Wonen en bouwen
3 Verkeer	2.5 Openbaar vervoer
4 Openbare ruimte	2.1 Verkeer en vervoer
	2.4 Economische havens en waterwegen

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Onderhoudsprogramma wegen	2008	Gemeentewet
Renovatieplan openbare verlichting		Nota Mobiliteit
Verordening straatnaam en huisnummering	2010	
Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan (GVVP)	1998	– Nota mobiliteit (2006) – Regionaal Verkeer en Vervoerplan (RVVP) – Ruimtelijk prog. Brainport – Netwerkanalyse Brabant Stad
Gemeentelijk Fietspadenplan	2016	
Uitvoeringsprogramma infrastructuur 2012 (actualisatie in 2013 voor het jaar 2014)	2012	
Parkeervisie	2009	
Gemeentelijke bomenlijst	2011	
Bosnota 2003-2013	2003	
Groenstructuurplan	2003	
Bouwverordening	2012	
Woonvisie 'Heeze-Leende een top woonmilieu'	2013	
Welstandsnota	2013	
Monumentenverordening	2010	
Algemene verkoopvoorwaarden bedrijfstreinen	2012	Besluit op de ruimtelijke ordening (Bro)
Regeling uitgifte bouwgrond	2012	
Legesverordening (bouwleges)	jaarlijks	
Nota grondbeleid gemeente Heeze-Leende	2012	Provinciaal uitwerkingsplan Zuid-Oost Brabant (beleidsnota)
Verordening vestigen alleenrecht onderhoud groen	2014	
Verordening vestigen alleenrecht onderhoud gemeentelijke gebouwen	2015	

1. Volkshuisvesting

A. Wat willen we bereiken?

In de in 2013 vastgestelde woonvisie 'een top woonmilieu' zijn en 5 hoofddoelstellingen en tien uitvoeringsdoelstellingen voor het woonbeleid voor de gemeente Heeze-Leende geformuleerd. De hoofddoelstellingen (luisteren naar de woonconsument, bereikbare huurwoningen, nieuwbouw, vitale dorpen en uitvoeringsprogramma), resulteren in uitvoeringsmaatregelen zoals zorgen voor een voldoende passend woningaanbod voor jongeren, zorgen voor voldoende bereikbare huurwoningen voor huishoudens met een lager inkomen etc. Dit moet er toe leiden dat er ook op de lange termijn, in 2030, nog steeds sprake is van een top woonmilieu in Heeze-Leende.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- De maatregelen gekoppeld aan de doelen genoemd in de woonvisie 'Heeze-Leende een top woonmilieu' en uitvoeren.
- Jaarafspraken maken met woCom en de bewonersorganisatie conform de herziene Woningwet
- Onderzoeken of de gemeentelijke woonvisie nog toereikend en voldoende actueel is om als toetsingskader te dienen voor de jaarafspraken met woCom
- Conform het uitvoeringsprogramma woningbouw zullen er naar verwachting ca. 88 woningen in totaal worden opgeleverd.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Wonen en bouwen	257	252	684	634	579	579
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	804	580	1.148	1.757	618	775
Ruimtelijke ordening	766	0	27	27	27	27
Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	1.827	832	1.859	2.418	1.224	1.381

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Wonen en bouwen	-102	-99	-95	-91	-86	-82
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-699	-958	-1.415	-2.027	-890	-1.050
Ruimtelijke ordening	-845	0	0	0	0	0
Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-1.646	-1.057	-1.509	-2.117	-977	-1.132

Saldo voor bestemming	181	-225	349	300	247	249
------------------------------	------------	-------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	127	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-325	-71	-109	-60	-60	-60
Saldo	-198	-71	-109	-60	-60	-60

Saldo na bestemming	-17	-296	240	240	187	189
----------------------------	------------	-------------	------------	------------	------------	------------

Onder dit Thema is de bijdrage aan de volgende Gemeenschappelijke regelingen verantwoord:

- ODZOB (Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant), raming 2017: € 93.264

Voor nadere informatie hierover zie paragraaf F Verbonden partijen.

D. Beleidsindicatoren 4 Wonen – 1 Volkshuisvesting

Naam Indicator	Eenheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisreg. adressen en gebouwen	11,2	11,7	13,5	10,6	21,7	10,5
Demografische druk	%	CBS	77,1	78,3	78,3	78,3	78,3	78,3
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	302	302	302	302	302	302

Naam Indicator	Eenheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	742	749	749	749	749	749
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	976	980	980	980	980	980

2. Omgevingsvergunning

A. Wat willen we bereiken?

Het proces omgevingsvergunningen verbeteren en vereenvoudigen. Deze dienstverlening verder uitbreiden om de doorlooptijd van vergunningen te verminderen en het aanvragen van een omgevingsvergunning makkelijker maken.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Het proces van vergunningen (zoals de onderdelen bouw en evenementen) zoveel mogelijk digitaal afwerken, waardoor het proces efficiënter en sneller kan worden doorlopen. Tevens komt de Omgevingswet eraan, met deze wet wil de overheid de regels vereenvoudigen en samenvoegen. Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2019 in werking. In 2017 zullen we ons hierop voorbereiden en waar mogelijk te anticiperen.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Wonen en bouwen / Omgevingsvergunningen	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0	0	0	0

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Wonen en bouwen / Omgevingsvergunningen	-438	-452	-557	-563	-569	-574
Totaal Baten	-438	-452	-557	-563	-569	-574

Saldo voor bestemming	-438	-452	-557	-563	-569	-574
------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	-438	-452	-557	-563	-569	-574
----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Voor de digitalisering van bouw- en milieuvergunningen (opschonen, registratie, scannen en kosten e-depot) heeft de raad € 130.806 beschikbaar gesteld, waarbij is besloten om eenmalig kosten (€ 112,150) te verspreiden over 2017 en 2018 (amendement Kadernota 2016)

3. Verkeer

A. Wat willen we bereiken?

- We willen de verkeersveiligheid vergroten, de bereikbaarheid van de kernen verbeteren en de leefbaarheid verhogen.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Project Albertlaan
 - Vernieuwen van de weg
 - Aanbrengen fietssuggestie-stroken

- Plaatsen verkeersremmende maatregelen
- Project Samen mee naar de A2
 - Realiseren van een definitieve en adequate ontsluiting van en naar Chijnsgoed.
 - Aanvullende maatregelen in de kernen, zodat vrachtverkeer extra gestimuleerd wordt om de nieuwe ontsluitingsroute te nemen.
- Project Flankerende maatregelen randweg
We gaan het volgende onderzoeken:
 - In beeld brengen hoe we het doorgaand verkeer moeten gaan sturen (o.a. bypass rotonde Geldropseweg)
 - Welke verkeersmaatregelen nodig zijn om de wegen in de kernen af te waarderen (o.a. verkeersremmende maatregelen, vrachtwagenverbod, gelijkwaardig maken van kruispunten)
 - De gevolgen voor de toename verkeer op de Muggenberg met daarbij mogelijk behorende maatregelen (o.a. mogelijk aanpassing van kruispunten, eerder onderhoud, fluisterstil asfalt, aanpassing geluidswal). Fasering van flankerende maatregelen aangezien de randweg op z'n vroegst halverwege 2017 wordt aangelegd en verwachting in 2018 in gebruik wordt genomen.
- Mensgerichte maatregelen
De gemeente draagt in preventieve zin aan bij door vergroting van kennis, beïnvloeding van houding, intentie en gedrag van verkeersdeelnemers. De acties organiseren we samen met Veilig Verkeer Heeze-Leende. Repeterende acties: de scholen zijn weer begonnen, verkeersexamens, fietsverlichtingsacties, 30km/uur acties
- Stimuleren Openbaar Vervoer:
In samenwerking met Hermes de mogelijkheid bekijken voor maatwerk van Openbaar Vervoer in de avonden richting Geldrop Ziekenhuis.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Openbaar vervoer	2	9	9	9	9	9
<i>Totaal lasten</i>	2	9	9	9	9	9

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal Baten</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	2	9	9	9	9	9
------------------------------	---	---	---	---	---	---

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	2	9	9	9	9	9
----------------------------	---	---	---	---	---	---

- Project Albertlaan:
Globale kostenraming bedraagt € 350.000,- . Kempenhaeghe draagt hiervan €50.000.
De gemeente dient een aanvraag in om in aanmerking te komen voor subsidie vanuit het Regionaal UitvoeringsProgramma van de provincie.
De bijbehorende kapitaallasten zijn opgenomen in de begroting.
- Samen mee naar de A2:
De provincie Noord-Brabant heeft voor het project een subsidie van € 800.000 beschikbaar gesteld. Het overige deel van de kosten wordt verdeeld over 2 gemeenten (Heeze-Leende en Cranendonck) en het bedrijfsleven. Hiervoor is nog geen dekking.

- Project Flankerende maatregelen:
Is opgenomen in kadernota wensen nieuw beleid als p.m. post (nog verder uit te werken)

Grote projecten

De Bulders/randweg

A. Wat willen we bereiken?

Zowel de Bulders als de randweg voorzien in een grote behoefte. Met de Bulders wordt de volkshuisvestelijke taak van de gemeente ingevuld en na aanleg van de randweg kan een flinke reductie op het doorgaande (vracht) verkeer op de centrumwegen door Heeze bereikt worden.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

In 2017 zal het bestemmingsplan aan de raad worden aangeboden. Afhankelijk van bezwaar en beroep is de verwachting dat eind 2017 het bestemmingsplan een onherroepelijke status krijgt. Als dan ook de verwerving is afgerond kan de randweg, overeenkomstig de wens van de raad, worden aanbesteed en aangelegd.

C. Wat gaat het kosten?

De verwerving, de aanleg van de randweg en het bouw en woonrijpmaken worden bekostigd uit de grondexploitatie van de Bulders.

Centrale As

A. Wat willen we bereiken?

Met de ontsluitingsweg centraal door de gemeente Heeze-Leende, wordt een significante reductie bereikt van zowel Heeze, Leende als Sterksel.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Een haalbaarheidsonderzoek voor het tracé Poortmannen – Somerenseweg. Indien blijkt dat het tracé haalbaar is, kan het bestemmingsplan worden opgesteld en benodigde gronden worden verworven.
- De Poortmannen wordt op de Sterkselseweg aangesloten.
- Er wordt een aanvraag naar het Ministerie van I&M ingediend om in aanmerking te komen voor het Landelijk Verbeterprogramma Overwegen. Deze aanvraag maakt het mogelijk om onder voorwaarden een nieuwe spoorwegovergang aan te leggen

C. Wat gaat het kosten?

- De gemeenteraad heeft jaarlijks een werkkrediet van € 50.000,- beschikbaar gesteld ten laste van de bestemmingsreserve "totaaloplossing verkeersproblematiek". Hiervan wordt het haalbaarheidsonderzoek en het mogelijke vervolg gefinancierd.
- De aansluiting van de Poortmannen op de Sterkselseweg wordt gefinancierd uit de Grondexploitatie Poortmannen.
- De totaalkosten van de Centrale As gaat de reikwijdte van de gemeente ver te boven. Medewerking en cofinanciering van provincie en Rijk zijn onontbeerlijk. Er is wel al een bestemmingsreserve "totaaloplossing verkeersproblematiek" gevormd. Het is de wens van het college om deze reserve de komende jaren in omvang te laten toenemen.

Lobby traject A2 & A67

A. Wat willen we bereiken?

Een betere doorstroming van de snelwegen A2 en A67. Dit moet leiden tot een afname van de verkeersoverlast in de kernen en een betere toestroming naar de snelwegen.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

De A2 en A67 zijn onder andere door een actieve lobby opgenomen in het programma Bereikbaarheid Zuid-Nederland. In 2017 wordt dit programma uitgewerkt. Voor de A67 wordt een MIRT-verkenning uitgevoerd. Dit moet op de lange termijn leiden tot een capaciteitsuitbreiding en het verbeteren van de in- en uitvoegstroken. Voor de A2 wordt een MIRT-onderzoek uitgevoerd. Daarnaast wordt in 2017 een gedragsveranderingstraject afgerond dat eind 2016 is opgestart. Om de problematiek van de A2 blijvend onder de aandacht te houden bij het Ministerie van I&M is er een actieve samenwerking met de gemeenten gelegen naast de A2. Dit heeft geleid tot de oprichting van een Platform A2 waarvoor een extern projectleider is benoemd.

C. Wat gaat het kosten?

In deze onderzoeksfase is alleen nog sprake van interne ambtelijke uren.

4. Openbare ruimte

A. Wat willen we bereiken?

De gemeente Heeze-Leende wil werken aan een goede, veilige en levendige gemeente waar men zich welkom voelt en het aangenaam wonen, werken en verblijven is

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Doelmatig beheer en onderhoud van de gehele openbare ruimte (dus gemeentelijke gebouwen, wegen, openbare verlichting, openbaar groen en bossen en natuurterreinen) en daar waar nodig en gewenst een kwaliteitsverbetering toepassen.

- Onderhoud wegen, bruggen en verlichting. Aan de hand van de in 2016 geactualiseerde plannen het onderhoud uitvoeren.
- In 2017 wordt een voorstel voor het verder verbeteren van de kwaliteit van de Langstraat-Oostrikkerstraat ter besluitvorming voorgelegd.

Voor verdere uitwerking per onderdeel wordt verwezen naar de paragraaf Kapitaalgoederen.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Verkeer en vervoer	1.336	1.330	1.758	1.780	1.853	1.907
Economische havens en waterwegen	77	77	85	86	87	88
Totaal lasten	1.413	1.408	1.843	1.866	1.940	1.995

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Verkeer en vervoer	-171	-37	-38	-38	-38	-39
Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-171	-37	-38	-38	-38	-39

Saldo voor bestemming	1.242	1.370	1.806	1.828	1.902	1.956
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	403	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-63	0	-50	-50	-50	-50
Saldo	340	0	-50	-50	-50	-50

Saldo na bestemming	1.582	1.370	1.756	1.778	1.852	1.906
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Voor het onderhoud van wegen is in het najaar van 2016 nieuw beleid vastgesteld. Het handhaven van het onderhoudsniveau vraagt om een extra investering. Deze investering bestaat uit een gefaseerde toename van het

reeds beschikbare budget. Deze toename bedraagt € 100.000 in 2017, jaarlijks met € 50.000 oplopend tot € 250.000 in 2020.

Met name het onderzoeken van de verbetering van Langstraat Oostrikkerstraat zal in de voorbereiding (en eventuele uitvoering) een verhoogde inzet van personeel vragen.

Beleidsindicatoren 4 Wonen – 4 Openbare ruimte

Naam Indicator	Eenheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	VeiligheidNL	5	5	5	5	5	5
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	VeiligheidNL	12	12	12	12	12	12

Wat gaat programma 4 Wonen kosten/opbrengen?

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Volkshuisvesting	1.827	832	1.859	2.418	1.224	1.381
2. Omgevingsvergunning	0	0	0	0	0	0
3. Verkeer	2	9	9	9	9	9
4. Openbare ruimte	1.413	1.408	1.843	1.866	1.940	1.995
Totaal lasten	3.242	2.249	3.711	4.293	3.173	3.385

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Volkshuisvesting	-1.646	-1.057	-1.509	-2.117	-977	-1.132
2. Omgevingsvergunning	-438	-452	-557	-563	-569	-574
3. Verkeer	0	0	0	0	0	0
4. Openbare ruimte	-171	-37	-38	-38	-38	-39
Totaal Baten	-2.256	-1.546	-2.105	-2.718	-1.584	-1.745

Saldo voor bestemming	986	703	1.606	1.574	1.589	1.640
------------------------------	------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	531	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-388	-71	-159	-110	-110	-110
Saldo	142	-71	-159	-110	-110	-110

Saldo na bestemming programma 4	1.129	632	1.447	1.464	1.479	1.530
--	--------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Programma 5: Werken

Algemene omschrijving

In dit programma staat werken centraal. Van de inwoners en burgers wordt verwacht dat ze binnen hun eigen netwerk en omgeving hun problemen oppakken. Op het moment dat dit niet lukt kunnen ze bij de overheid terecht. De gemeente heeft binnen dit programma een aantal instrumenten ter beschikking om burgers weer verder te helpen.

Prestatie-indicatoren

Voor de verdere ontwikkeling van de economische vitaliteit in Heeze-Leende is inzicht in de effectiviteit van de activiteiten en projecten zeer belangrijk. Daarom wordt gewerkt aan de invoering van prestatie-indicatoren. Met prestatie-indicatoren kunnen de resultaten in kaart worden gebracht. Er is gekozen voor uitkomstindicatoren: indicatoren die antwoord geven op de vraag of de activiteiten en projecten effect hebben gehad. In 2016 zal de uitgangssituatie in kaart worden gebracht, waarna bepaald kan worden wat nodig is om het gestelde doel en resultaat te bereiken. Voor de thema's economische zaken en recreatie en toerisme zijn prestatie-indicatoren gedefinieerd.

Het programma Werken omvat de volgende thema's en taakvelden:

Thema	Taakveld
1 Economische zaken	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
	3.1 Economische ontwikkeling
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
2 Recreatie en toerisme	3.4 Economische promotie
	5.6 Media
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
3 Participatie	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
	6.3 Inkomensregelingen
	6.4 Begeleide participatie
	6.5 Arbeidsparticipatie

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Uitvoeringsplan economische zaken 2014-2018	2013	
Verordening marktgelden	jaarlijks	
Verordening Participatiewet	2015	
Reclamenota	2004	
Maatregelenverordening PW / I, Bbz, IOAW en IOAZ	2015	- IOAW en IOAZ BBZ 2004
Verordening toeslagen en verlagingen PW / I	2015	- Sociale/fiscale wetgeving
Handhavingsverordening PW / I	2015	- Vreemdelingenwet
Verordening kinderpacticipatie	2015	- Participatiewet
Verordening verrekening bestuurlijke	2013	

Intern	Jaar vaststelling	Extern
boete bij recidive		
Verordening cliëntenparticipatie WSW	2008	
Verordening Persoonsgebonden budget begeleid werken WSW	2008	
Verordening Participatieraad	2007	Wmo

1. Economische Zaken

A. Wat willen we bereiken?

De gemeente Heeze-Leende wil haar economische vitaliteit behouden en waar mogelijk deze vitaliteit versterken in het kader van de Structuurvisie. Een gezond en actief ondernemersklimaat draagt bij aan de leefbaarheid en weerbaarheid van de gemeente en haar inwoners. Ondernemers zorgen hierbij zoveel mogelijk zelf en waar mogelijk met elkaar voor een sterke en dynamische lokale en regionale economie. De gemeente faciliteert en stimuleert ondernemers waar mogelijk.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Uitvoeringsplan Economische Zaken

Het intensief overleg met de ondernemers uit onze gemeente heeft geleid tot het gezamenlijk uitvoeringsplan Economische Zaken 2014-2018. Over doelstellingen, concrete activiteiten en projecten uit dit plan vindt structureel overleg plaats.

Inzetten op een robuust, toekomstbestendig kernwinkelgebied

Met de regionale en subregionale detailhandelsvisie zijn ontwikkelingen in kaart gebracht en is inzicht verkregen in mogelijkheden om het detailhandelsklimaat positief te beïnvloeden. Belangrijke voorwaarden om een goed, attractief en divers voorzieningenaanbod voor eigen inwoners en bezoekers te behouden zijn:

- clusteren van het aanbod in de kernwinkelgebieden;
- voorkomen van verdere verspreiding van winkelaanbod aan de randen en op perifere locaties;
- inzetten op, en versterken van onderscheidend winkelaanbod met specialisten en kwaliteitszaken in Heeze;
- versterken van de supermarktsector in het kernwinkelgebied van Heeze;
- behouden van het aanwezige voorzieningenaanbod in Leende en Sterksel;
- verbeteren van de uitstraling en levendigheid van de dorpskernen.

Deze voorwaarden zijn reeds verwerkt in de diverse bestemmingsplannen en worden meegenomen in het uitvoeringsplan centrumvisie Heeze.

Terugdringen van leegstand

Leegstand dreigt een maatschappelijk probleem te worden. Lege panden dragen niet bij aan het woonmilieu en zijn voor ondernemers, vastgoedeigenaren en burgers zeer ongewenst. Gemeente, ondernemers en vastgoedeigenaren werken samen om de leegstand te keren. Intensief overleg met de Heezer Winkeliers Vereniging en lokale makelaardij leidt tot het vroegtijdig signaleren van leegstand en het anticiperen hierop. Voorbeelden hiervan zijn het voeren van gesprekken met winkeliers over mogelijke verplaatsingen naar het kernwinkelgebied en het onderzoeken van de mogelijkheden van centrummanagement.

(sub)Regionale visie werklocaties

In de Metropool Regio Eindhoven worden in het kader van zorgvuldig ruimtegebruik afspraken gemaakt over bedrijventerreinen.

De A2-gemeenten streven ernaar om bedrijvigheid en de daarmee samenhangende werkgelegenheid voor de (sub)regio en provincie te behouden. In Heeze-Leende zijn veel kleinschalige bedrijven gevestigd. Industrie is vooral geconcentreerd op bedrijventerrein De Poortmannen en op kleinere schaal op bedrijventerrein De Breedvennen. Om in de behoefte van de lokale ondernemers te voorzien bieden beide bedrijventerreinen nieuwbouwmogelijkheden voor bedrijven. De uitbreiding van het bedrijventerrein de Poortmannen in Heeze betreft

drie hectare. Deze uitbreiding betreft een drietal kavels met bedrijfswoning op de Heivelden/de Kluis en een aantal kavels voor bedrijven aan de Geestakkers te Heeze. Daarnaast is er ook een kavel met bedrijfswoning te koop op bedrijventerrein 'De Breedvennen' in Leende.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Beheer overige gebouwen en gronden	49	32	38	32	32	33
Economische ontwikkeling	10	7	74	75	75	76
Fysieke bedrijfsinfrastructuur / De Poortmannen	421	797	887	421	406	405
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	66	53	57	58	58	59
Totaal lasten	546	890	1.057	586	572	573

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Handel, ambacht en industrie	0	-1	-1	-1	-1	-1
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur / De Poortmannen	-444	-841	-937	-471	-456	-456
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-1.886	-31	-32	-32	-32	-33
Totaal Baten	-2.330	-873	-970	-505	-490	-490

Saldo voor bestemming	-1.784	16	87	81	82	83
------------------------------	---------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	143	200	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	143	200	0	0	0	0

Saldo na bestemming	-1.641	216	87	81	82	83
----------------------------	---------------	------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Beleidsindicatoren 5. Werken – 1. Economische zaken

Naam Indicator	Eenheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Functiemenging	%	LISA	49	49	49	49	49	49
Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwachten en gemeten product	Atlas voor Gemeenten	16,4	16,4	16,4	16,4	16,4	16,4
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	169,5	169,5	169,5	169,5	169,5	169,5

Prestatie-indicatoren:

Nr	Omschrijving	Bron	Realisatie 2015	Raming 2016	Raming 2017	Uitgangssituatie
1	Lokale werkgelegenheid	Kamer van Koophandel	Recreatie en toerisme: 480 banen Cijfers sector Zorg en Innovatie zijn opgevraagd, maar nog niet ontvangen.	Inzetten op behoud van huidige werkgelegenheid.	Inzetten op behoud van huidige werkgelegenheid.	Aantal arbeidsplaatsen in de sectoren: bron: Lisa Totaal aantal banen Heeze-Leende: 6290 <ul style="list-style-type: none"> • Recreatie en toerisme • Zorg • Innovatie

Nr	Omschrijving	Bron	Realisatie 2015	Raming 2016	Raming 2017	Uitgangssituatie
2	Leegstand	Werkgroep leegstand	Voorlopig aantal leegstaande bedrijfspanden en kantoorpanden: 10 Cijfers tot stand gekomen op basis van inventarisatie van leegstaande bedrijfs- en kantoor ruimtes zoals aangeboden op internet. Kennis lokale makelaars is hierin nog niet meegenomen. Detailhandel kernwinkelgebied: 8	Inzetten op niet verder toenemen van leegstand. Detailhandel kernwinkelgebied: 4	Inzetten op niet verder toenemen van leegstand. Detailhandel kernwinkelgebied: 2	Aantal leegstaande panden: • Bedrijventerreinen Marktonderzoek vindt momenteel plaats door extern bureau, en wordt binnen enkele weken afgerond. Dan zijn definitieve cijfers bekend. 1. Kernwinkelgebied

Grote projecten

HSLnet

A. Wat willen we bereiken?

Een gezonde exploitatie van het glasvezelnetwerk en daar waar gewenst ook aansluiting van het buitengebied op het glasvezelnetwerk. De terugbetaling van de obligatiehouder is ook een doel mits de exploitatie dit toelaat.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

In 2017 zullen we de verrichtingen van de Stichting HSLnet nauwgezet moeten volgen. De Stichting zal samen met HSLnet en een marktpartij zorgdragen voor een gezonde exploitatie van het netwerk. Terugkoppeling naar de raad vindt plaats via de reguliere P&C-cyclus en indien nodig tussentijds.

C. Wat gaat het kosten?

De werkzaamheden zullen in eigen beheer worden uitgevoerd. Mocht blijken dat er specifieke kennis of expertise noodzakelijk is dan zal dit teruggekoppeld worden via de bestuursrapportages.

2 Recreatie en Toerisme

A. Wat willen we bereiken?

Een sterke toeristisch recreatieve sector die aansluit bij het groene karakter van onze gemeente, draagt bij aan de lokale economie en het welzijn van de eigen inwoners. De sector leidt immers niet alleen tot werkgelegenheid en kansen voor ondernemers, maar het zorgt er ook voor dat de gemeente een bruisend palet aan activiteiten biedt voor de eigen inwoners en daarmee een aantrekkelijke woon- en werkplaats is.

Daarnaast willen we gevarieerde en veilige speelvoorzieningen aanbieden met als doel dat kinderen en jeugd zich sociaal en fysiek kunnen ontwikkelen en ontspannen.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Inzetten op Transnationaal Landschap De Groote Heide

In 2016 is het Bestuurlijk Gebiedsprogramma De Groote Heide opgesteld. Dit programma beschrijft op hoofdlijnen wat de opgaven voor het gebied zijn voor de komende 5 jaar waarvoor de zes gemeenten (Hamont-Achel, Neerpelt,

Cranendonck, Eindhoven, Heeze-Leende en Valkenswaard) zich samen voor gaan inzetten. Dit bestuurlijk programma zal als basis dienen voor een nog nader in te vullen *Uitvoeringsprogramma De Grootte Heide*, waarin de "hoe" en "wanneer" op korte termijn helder worden gemaakt.

Versteving samenwerkingsverbanden:

Heeze-Leende heeft een groot en kwalitatief hoogwaardig landelijk gebied. In samenwerking met de gebiedspartners zoals Streekcoöperatie Boven-Dommel, terreineigenaren, waterschap, ZLTO, Recreatief Heeze-Leende en Strabrechtse Heide-gemeentes, wordt gewerkt aan projecten. Enerzijds om het landelijk te versterken en anderzijds om het economische en recreatief beter uit te nutten.

Marketing & promotie

Lokaal gezien werkt Recreatief Heeze-Leende (RHL) momenteel aan de uitwerking van het nieuwe distributie- en beleidsplan. Hierin komen alle zaken die te maken hebben met promotie en marketing aan de orde, met als doel om Heeze-Leende op de kaart te zetten als toeristisch-recreatieve bestemming. Onderdelen hiervan zijn de fysieke VVV kantoren c.q. onthaalpunten, maar ook de digitale kanalen en promotie via beurzen en evenementen.

Bruisend palet aan activiteiten

Gemeente Heeze-Leende spant zich samen met RHL en de ondernemers in, om te komen tot een bruisend palet aan activiteiten en evenementen. Deze worden gestimuleerd door het evenementenbeleid.

Kwaliteitsverbetering recreatieve routestructuren

De kwaliteit van de routestructuren is van essentieel belang voor het basis toeristisch-recreatief product van Heeze-Leende. Alleen met kwalitatief goede netwerken kunnen we dagrecreanten en toeristen binden aan de gemeente.

Bomenbeleidsplan opstellen

Voor het onderhoud van bomen een visie ontwikkelen. Belangrijk onderdeel hierin is een doelmatige aanpak van probleemsituaties rondom bomen in de verharding, zoals overmatige wortelopdruk

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Economische promotie	123	143	189	179	180	180
Media / Lokaal	1	4	4	4	4	4
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	373	388	773	770	778	785
Totaal lasten	497	535	966	954	962	970

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Economische promotie	-181	-180	-180	-180	-180	-180
Media / Lokaal	0	0	0	0	0	0
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-35	-34	-34	-34	-35	-35
Totaal Baten	-216	-214	-214	-214	-215	-215

Saldo voor bestemming	281	321	752	739	748	755
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	281	321	752	739	748	755
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

- Voor de kwaliteitsverbetering recreatieve routestructuren is vanaf 2017 structureel € 9.000 opgenomen in de begroting.
- Voor het opstellen van bomenbeleidsplan is eenmalig € 10.000 vrijgemaakt in 2017.

Prestatie-indicatoren:

Nr.	Omschrijving	Bron	Realisatie 2015	Raming 2016	Raming 2017	Uitgangssituatie
1	Verblijfs-recreatie	<p>Inkomsten toeristenbelasting</p> <p>In 2015 zien we vooral een terugloop in het aantal hotelovernachtingen (Jagershorst en Vangaalen) Voor de andere accommodaties geldt dat het aantal overnachtingen stabiel is gebleven.</p> <p>Om toch een ambitie uit te spreken in de kadernota wordt voorgesteld om voor 2016 én 2017 een raming op te nemen met een stijging van 2,5%.</p>	Aantal verblijfs-recreanten: 161.938	Aantal verblijfs-recreanten: 165.986	Aantal verblijfs-recreanten: 170.136	Aantal verblijfsrecreanten
2	Palet aan activiteiten	<p>Aanvragen evenementenvergunning</p> <p>Naar alle waarschijnlijkheid zal het aantal en de omvang van de bovengenoemde evenementen niet toe- of afnemen. Het zijn jaarlijks terugkerende evenementen met een stabiel profiel. Uiteraard is het mogelijk dat in de toekomst een van de evenementen wordt afgelast of dat er een nieuw initiatief ontstaat. Vooralsnog is hier geen sprake van.</p>	10	10	10	Aantal bovenlokale evenementen

3. Participatie

A. Wat willen we bereiken?

De inwoners van Heeze-Leende vormen een vitale gemeenschap. Zij zorgen zelf voor de nodige middelen van bestaan en geven zelf invulling aan hun arbeidsparticipatie. Waar mogelijk betaald, waar nodig onbetaald.

Wanneer dat niet zelfstandig lukt kunnen zij terugvallen op de gemeente. Die biedt steun om naar vermogen te participeren op de arbeidsmarkt. Die biedt ook een individueel financieel vangnet. Mensen die in Nederland inburgeren bieden we huisvesting en dienen de Nederlandse taal te beheersen. Ook brengen we ze bij hoe onze samenleving in elkaar steekt, opdat zij zelfstandig hun weg kunnen vinden.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Samenwerking sociaal domein

Voor het uitvoeren van de Participatiewet maken we gebruik van de uitvoeringsstructuur sociaal domein. Dit geldt zowel het sociaal team, als het CJG. Op deze manier borgen we de aansluiting bij lokale (beleids)keuzen en maken we waar mogelijk gebruik van de A2-schaalgrootte, o.a. op de onderdelen bedrijfsvoering.

Analyse arbeidsmarktsituatie

De arbeidsmarkt levert een diffuus beeld op. De economie trekt aan, het aantal faillissementen daalt en in diverse branches bestaan moeilijk vervulbare vacatures. Voor andere branches geldt zo ongeveer het tegenovergestelde. Het aantal ww-gerechtigden in Nederland is in het afgelopen jaar met 8% toegenomen terwijl er een afname in de komende jaren verwacht wordt. Dat geldt weer niet voor het aantal bijstandsklanten. Landelijk voorspelt het CBS een groei. Ondanks dat onze gemeente relatief weinig WW- en bijstandsuitkeringen heeft, is de omvang ervan in het afgelopen jaar meer toegenomen dan landelijk. Dit geldt voor de gehele arbeidsmarktregie. De hardnekkigheid van de toenemende werkloosheid in onze regio en gemeente vraagt om een offensief beleid.

Wsw

De afbouw van het aantal wsw-plaatsen verloopt globaal volgens planning. De Participatiewet opent de mogelijkheid om te voorzien in plaatsen beschut werken. Op basis van de doorgevoerde rijks bezuinigingen en de nadelige effecten van het nieuwe financiële verdeelmodel Participatiewet hebben wij deze keuze niet gemaakt. Dat geldt voor de meeste gemeenten in Nederland. Het kabinet bezint zich op wetgeving om vanaf 2017 alsnog een verplichting op te leggen. Als deze daadwerkelijk wordt ingevoerd bereiden wij ons daarop voor samen met Ergon en de Ergon-gemeenten.

Cleanteam

Het cleanteam is bedoeld voor mensen die al langer een uitkering ontvangen en geen vooruitzicht hebben op een reguliere baan. Klanten werken aan het verkrijgen van een arbeidsritme en doen concrete arbeidsvaardigheden op. Naast uitstroom naar betaald werk is het bereiken van een maatschappelijke nuttige opbrengst een doelstelling. Er zal een kritische afweging worden gemaakt tussen de hoge kosten en de relatief beperkte uitstroom vanuit het cleanteam naar de arbeidsmarkt.

Participatiebedrijf

Onder de reikwijdte van de gemeenschappelijke regeling GRWRE- Ergon is in 2016 het Participatiebedrijf als aparte entiteit ingericht. Het Participatiebedrijf geeft uitvoering aan drie onderdelen: Werkleerbedrijf, uitvoering loonkostensubsidies en ook 2^e lijns ondersteuning re-integratieprojecten. Met de inrichting van dit bedrijf maken we optimaal gebruik van de kennis, kunde en voorzieningen van Ergon bij het uitvoeren van de Participatiewet. Het bedrijf wordt vormgegeven als netwerkorganisatie, waarin onze gemeente deelneemt. Het proces van inrichten van de werkprocessen en organisatie is bij het schrijven van deze begroting in volle gang.

Regionaal Werk Bedrijf Zuid Oost Brabant

Het RWB is vormgegeven als netwerkorganisatie. Hierdoor voorkomen we de vorming van nóg een organisatie naast de al bestaande. Tegelijkertijd is zowel het bestuur, als het collegiaal managementteam erop gericht om (resultaat)sturing te geven aan de uitvoeringsorganisatie.

Binnen het RWB pakken wij onze rol actief op. Naast de eenduidige benadering en ondersteuning van de werkgevers in de arbeidsmarktregio

Uitvoeringsprogramma Participatiewet

Om sturing te geven aan de keuzen voor inzet van beperkte middelen hebben we de volgende uitgangspunten benoemd:

- Mensen doen mee naar vermogen
- Onze prioriteit ligt bij de ondersteuning van VSO-PrO leerlingen
- Lage prioriteit bij Niet-uitkeringsgerechtigden
- Maatwerk staat voorop

- We zetten in op de kortste weg naar werk
- We kiezen voor de goedkoopste adequate voorziening

Motivatie is de sleutel tot succes. Verder maken we voor de inzet van middelen gebruik van de uitkomsten van de resultaatgegevens over trajecten (individueel) en projecten (groep). Op deze manier realiseren we maximale slagkracht in onze aanpak re-integratie.

Concreet richten we onze inzet in 2017 op

- Jongeren met een arbeidsbeperking
- Realiseren Banenafpraak en loonkostensubsidie
- Projecten en individuele trajecten dragen maximaal bij aan uitstroom naar werk
- Statushouders zo snel mogelijk als verantwoord is naar arbeid begeleiden
- Directe contacten met lokale en regionale werkgevers voor bemiddelingen en werkervaringsplaatsen

Voortzetten inkomensverstrekking en actieve handhaving

We bieden bestaanszekerheid voor diegenen die daarvan afhankelijk zijn. Tegelijkertijd toetsen we aan de poort en onderweg scherp of het beroep op ondersteuning (nog steeds) terecht is. Hiermee geven we actief invulling aan de vangnetfunctie van de Participatiewet.

Minimabeleid

We zetten ons beleid m.b.t. het ondersteunen van minima met kracht voort. Dat doen we ook via de samenwerking in het sociaal domein. In 2017 zetten we erop in om het gebruik van de gemeentelijke collectiviteit aanzienlijk te verhogen. Daarmee borgen we de toegankelijkheid van adequate behandeling voor kwetsbare groepen.

Uitvoeren schuldhulpverlening

Tot nu toe valt de behoefte aan schuldhulpverlening in onze gemeente mee, de aantallen aanvragers zijn te overzien. Toch vinden wij schuldhulpverlening een kwalitatief belangrijke voorziening voor diegenen, die het nodig hebben. We zetten onze aanpak daarom voort en voeren de uitkomsten van de evaluatie in het tweede halfjaar van 2016 door in 2017. Dat is ook het eerste jaar waarin het convenant met Wocom van kracht is. Dit is gericht op vroeg signalering en het voorkomen van huisuitzettingen als gevolg van betalingsachterstanden.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	0	0	2	2	3	3
Inkomensregelingen	2.491	2.384	2.457	2.472	2.515	2.515
Begeleide participatie	1.314	1.210	1.242	1.152	1.080	1.013
Arbeidsparticipatie-instrumenten gericht op toeleiding naar werk	158	71	148	150	155	160
Totaal lasten	3.963	3.665	3.850	3.777	3.753	3.691

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	0	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	-1.718	-1.686	-1.677	-1.777	-1.812	-1.812
Begeleide participatie	-17	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie-instrumenten gericht op toeleiding naar werk	-1	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-1.737	-1.686	-1.677	-1.777	-1.812	-1.812
Saldo voor bestemming	2.226	1.979	2.173	2.000	1.941	1.879

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-41	0	0	0	0	0
Saldo	-41	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	2.185	1.979	2.173	2.000	1.941	1.879

Onder dit Thema is de bijdrage aan de volgende Gemeenschappelijke regelingen verantwoord:

- ERGON (Ergon - Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven), raming 2017: € 1.242.326
 - Gemeenschappelijke regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2) , raming 2017: € 540.000*
- Voor nadere informatie hierover zie paragraaf F Verbonden partijen.

*** zie ook Programma 1 Fundament, Thema 2 Samenwerking (bijdrage GRSA2)**

Buig (Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten)

In de meicirculaire 2016 van het gemeentefonds is op basis van de voorspellingen van het Centraal Planbureau een meerjarige prognose gemaakt van de ontwikkeling van het aantal BUIG-uitkeringen.

2015 (CBS)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
403.000	400.358	410.395	413.894	417.152	421.973	429.733

Ondanks herstel van de economie blijft het aantal uitkeringsgerechtigden in de komende jaren verder toenemen. De belangrijkste reden hiervoor is het grote aantal statushouders wat opgevangen moet worden.

Doordat onze gemeente relatief weinig bijstandsuitkeringen heeft, nemen de kosten van bijstandsuitkeringen door de extra instroom van statushouders, procentueel meer toe dan in gemeenten met een hoger bijstandsvolume.

Gemeenten ontvangen een budget BUIG voor de dekking van de uitkeringslasten. Doordat de kosten van bijstandsuitkeringen naar verwachting in de komende jaren meer toenemen dan landelijk (mede als gevolg van instroom van statushouders) is het de verwachting dat het toegekende budget in de komende jaren niet toereikend is om onze bijstandslasten te dekken.

Participatie

Door het sterk beperken van de toegang tot de WSW neemt het aantal WSW-ers in de komende jaren af. Ook wordt de vergoeding per WSW'er in jaarlijkse stappen verlaagd. Hierdoor nemen de ontvangen middelen vanuit het gemeentefonds voor de uitvoering van de WSW in de komende jaren sterk af.

Meicirculaire 2016. Integratie-uitkering sociaal domein onderdeel WSW

2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.340.817	1.242.618	1.152.271	1.080.440	1.013.029	985.095

Door de Ergon, die de WSW voor de gemeente uitvoert is aangegeven dat ze in de komende jaren in staat is de WSW uit te voeren binnen het beschikbare budget van de gemeente. De lagere bijdrage vanuit het rijk wordt dus volledig gecompenseerd door een lagere bijdrage aan de Ergon.

Meicirculaire 2016. Integratie-uitkering sociaal domein onderdeel re-integratie

2016	2017	2018	2019	2020	2020
70.767	88.070	87.001	95.537	102.75	120.276

Het integratie-uitkering sociaal domein voor het onderdeel re-integratie bestaat uit 3 deelbudgetten, een budget voor inwoners die voorheen instroomden in de WSW, inwoners die voorheen instroomde in de WaJong en een budget voor re-integratie van met name bijstandsgerechtigden (de zogenaamde klassieke doelgroep). De deelbudgetten voor de arbeidstoeleiding van inwoners die voorheen in de WSW en WaJong instroomden (zoals VSO-jongeren) neemt jaarlijks toe door de toename van het aantal personen die binnen deze doelgroep vallen. Het deelbudget voor de arbeidstoeleiding van de klassieke doelgroep is als gevolg van het nieuwe verdeelmodel in de komende jaren slechts € 38.000 en daarmee veel lager dan in het verleden terwijl de doelgroep (aantal bijstandsgerechtigden) toeneemt. Het sterk reduceren van de arbeidstoeleiding zal onvermijdelijk leiden tot een toename van het aantal bijstandsuitkeringen en daarmee de bijstandslasten en zal het een groep burgers langdurig afhankelijk maken van een bijstandsuitkering. Een jaarlijkse aanvullende investering van € 70.000 is noodzakelijk voor een minimaal dienstverleningsniveau.

Beleidsindicatoren 5 Werken – 3 Participatie

Naam Indicator	Eenheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	419	425	435	445	455	455
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	67,2	67,5	68	68	68,5	68,5
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	72	77	79	80	78	76
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	30	40	45	45	42	40

Prestatie-indicatoren

Ontwikkeling BUIG-klanten

	Aantal begin	Instroom	Instroom statushouders	Uitstroom totaal	Uitstroom naar werk	Part-time werk	Aantal eind
Indicator 2016	117	57	10	62	18	21	112
Prognose 2016	113	66	30	59	20	21	120
Indicator 2017	120	67	35	65	20	21	122

Volgens de laatste prognoses van het Centraal Planbureau is het verwachte aantal BUIG-uitkeringen in Nederland. In 2016 en 2017 hoger dan in de prognose gemaakt in 2015. Dit heeft ook gevolgen voor de ontwikkeling van het aantal uitkeringen in Heeze-Leende. Een van de redenen is de hoge toestroom van statushouders. Een groot deel van deze statushouders ontvangt een BUIG-uitkering.

In 2016 is de taakstelling voor opvang in 2016 40 personen.

Naar verwachting zal deze taakstelling in 2017 verder toenemen.

Het budget BUIG dient dekkend te zijn voor de gezamenlijke bijstandslasten van alle gemeenten. Het aandeel van de gemeente Heeze-Leende in dit landelijke budget is gebaseerd op het aandeel in de landelijke lasten in het jaar t-2 (basis voor de berekening 2016 is dus de uitkerings situatie 2014).

Naar verwachting nemen de uitkeringslasten in onze gemeente sterker toe dan landelijk in 2016 en 2017 waardoor er een tekort ten opzichte van het toegekende budget BUIG zal ontstaan. Als dit tekort groter is dan 5% kunnen we –onder voorwaarden– een beroep doen op het zgn. ‘vangnet’.

Een van de oorzaken van dit tekort is de opvangtaakstelling voor statushouders. Deze wordt landelijk verdeeld op basis van inwoners. Doordat de gemeente Heeze-Leende relatief weinig uitkeringsgerechtigden kent en veel statushouders in eerste instantie van een uitkering afhankelijk zijn, neemt het aantal uitkeringen in Heeze-Leende relatief sterker toe dan landelijk.

Opbouw trajecten

	Totaal	Trajecten naar betaalde arbeid	Trajecten naar onbetaalde arbeid	Zorgtraject	Geen traject
Indicator 2016	117	40	12	39	26
Prognose 2016	120	52	10	42	16
Prognose/indicator 2017	122	54	10	48	10

Als gevolg van het hoge instroom van statushouders in de bijstandsuitkering zullen er meer zorgtrajecten gestart worden. Hiernaast zal door de voorgenomen extra inzet van participatiemiddelen het aantal trajecten richting werk toenemen.

Tussen 2015 en 2018 wordt het nieuwe landelijke verdeelmodel voor de re-integratiemiddelen gefaseerd ingevoerd. Dit pakt zeer ongunstig uit voor met name kleinere gemeenten. Het beschikbare budget voor Heeze-Leende neemt af van € 115.000 (2014) tot € 24.000 (2018). Het rijk heeft recent aangegeven deze teruggang vanaf 2017 deels te willen herstellen. In welke mate wordt bij de meicirculaire 2017 bekend gemaakt. Ook na deze

compensatie zullen de beschikbare rijksmiddelen onvoldoende zijn om de noodzakelijke re-integratie-activiteiten uit te kunnen voeren.

Handhaving fraude

Indicator 2016	Nieuwe aanvragen	Lopende uitkeringen
Totale onderzoeken	4	3
Uitkering niet toegekend	2	
Uitkering toegekend/voorzetting	2	1
Uitkering gewijzigd/beëindigd		2
Besparing uitkeringsgelden	30.000	30.000

Minimabeleid

	Aanvragen bijzondere bijstand	Waarvan toegekend	Deelnemers kinderparticipatie	Evt. deelnemers tegemoetkoming ziektekosten
Indicator 2016	148	116	20	216
Prognose 2016	148	116	20	50
Prognose 2017	150	118	25	150

Het aantal deelnemers aan collectieve zorgverzekering is veel lager dan verwacht in 2016.

De regeling wordt op dit moment geëvalueerd en eind 2016 opnieuw in de markt gezet. Hierbij wordt waarschijnlijk het vermogen volledig uitgesloten zodat een bereik van 150 deelnemers met bijdrage haalbaar moet zijn.

Schuldhelpverlening

	Lopende trajecten 1/1	Aanvragen	Advies W&I	Traject Krediet- bank	Traject Lumens	Inge- trokken uitval	Uit- stroom	Lopende trajecten 31-12
Indicator 2016	4	20	4	12	4	4	4	12
Prognose 2016	7	20	4	14	5	4	15	8
Prognose/ indicator 2017	8	20	4	15	5	4	15	9

Wat gaat programma 5 Werken kosten/opbrengen?

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Economische zaken	546	890	1.057	586	572	573
2. Recreatie en toerisme	497	535	966	954	962	970
3. Participatie	3.963	3.665	3.850	3.777	3.753	3.691
Totaal lasten	5.006	5.090	5.872	5.316	5.287	5.233

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Economische zaken	-2.330	-873	-970	-505	-490	-490
2. Recreatie en toerisme	-216	-214	-214	-214	-215	-215
3. Participatie	-1.737	-1.686	-1.677	-1.777	-1.812	-1.812
Totaal Baten	-4.283	-2.773	-2.861	-2.496	-2.516	-2.517

Saldo voor bestemming	723	2.316	3.012	2.820	2.771	2.716
------------------------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	143	200	0	0	0	0
Aanwending reserves	-41	0	0	0	0	0
Saldo	102	200	0	0	0	0

Saldo na bestemming programma 5	825	2.516	3.012	2.820	2.771	2.716
--	------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Programma 6: Duurzaamheid

Algemene omschrijving

Heeze-Leende biedt aan bewoners en bezoekers de mogelijkheid in een natuurlijke omgeving te ontspannen en te genieten en zich bewust te zijn van de waarde ervan. De mooie groene omgeving moeten we koesteren, benutten en behouden. Duurzaamheid is een breed gedragen leidend principe, zowel bij aankopen als bij bestemmingsplannen en dergelijke. De stimulans is ook bedoeld om te komen tot een circulaire economie, waarbij zoveel mogelijk afvalstoffen weer als gelijkwaardige grondstoffen in de economie terugkomen.

Het programma Duurzaamheid omvat de volgende thema's en taakvelden:

Thema	Taakveld
1 Milieu	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	7.4 Milieubeheer
2 Afval	7.3 Afval
3 Maatschappelijk verantwoord ondernemen	geen specifiek taakveld
4 Water	7.2 Riolering
5 Ruimtelijke ordening	8.1 Ruimtelijke ordening

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Verordening afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	jaarlijks	Wet milieubeheer
Basis Rioleringsplan (BRP)	2015	Wet Waterhuishouding Waterleidingwet
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP)	2015	Wet Waterhuishouding Waterleidingwet
Verordening rioolheffing	jaarlijks	Wet Waterhuishouding Waterleidingwet
Legesverordening	jaarlijks	
Verordening geurhinder en veehouderij	2011	Provinciale verordening Ruimte
Bestemmingsplannen:		Wet Ruimtelijke Ordening
Buitengebied	2014	2015 deels onherroepelijk
Kom Heeze	2015	2016 deels onherroepelijk
Kom Leende Leenderstrijp	2015	Nog niet onherroepelijk
Sterksel	2009	2010 onherroepelijk
Poortmannen	2015	2016 onherroepelijk
Providentia	2011	2011 onherroepelijk
Landschapsontwikkelingsplan	2012	
Structuurvisie	2013	

1. Milieu

A. Wat willen we bereiken?

In het coalitieakkoord 2014 -2018 'Koersvast in sterk veranderende tijden' is het kenmerk 'Gedreven' opgenomen: "Gedreven om Heeze-Leende een groene, leefbare en aantrekkelijke gemeente te laten blijven met een dorps en eigen karakter dat gekoesterd moet worden". Een groen en leefbaar Heeze-Leende betekent dat inwoners en niet inwoners in een zo goed mogelijk woon- en leefklimaat moeten kunnen wonen, werken en recreëren. Inwoners en niet inwoners moeten nu maar ook in de toekomst in goede gezondheid kunnen wonen, werken en recreëren in de gemeente Heeze-Leende.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

In 2014 heeft een QuickScan Duurzaamheid plaatsgevonden naar welke stappen de gemeente Heeze-Leende nog moet zetten om bij te dragen aan de Europese 20-20-20 doelstellingen. In 2015 is een start gemaakt met uitwerken van de aanbevelingen van de QuickScan. Het uitwerken heeft geleid tot de conclusie dat een duurzaamheidsbeleid pas zinvol is als er geld beschikbaar wordt gesteld om doelen te halen. In 2015 is een start gemaakt met het formuleren van mogelijke doelen en de daarbij horende kostenraming. In 2016 vindt verdere uitwerking plaats.

- In 2017 vindt een prioritering plaats van alle doelen en wordt het definitieve duurzaamheidsbeleid opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

- Op dit moment worden zonder duurzaamheidsbeleid zaken opgepakt of lopen verder zoals:

- verduurzaming van de openbare verlichting;
- continuering van overleggen met de energiecoöperatie 'Opgewekt Heeze-Leende';
- verduurzaming van gemeentelijk vastgoed;
- inkopen van 100% groen opgewekte elektriciteit;
- monitoren van energieverbruik;

Het streven is om in 2020 al het asbest in de gemeente Heeze-Leende te hebben verwijderd. Asbest is een gevaar voor de volksgezondheid. Om dit doel te halen is de inzet van de inwoners hard nodig. Inwoners moeten via communicatie over bijv. subsidieregelingen worden overgehaald om tot asbestverwijdering over te gaan. De prioriteit ligt bij asbestdaken omdat de daken door verwerking asbestvezels loslaten. De vezels komen terecht in de lucht en de bodem. In 2016 wordt in samenwerking met o.a. de energiecoöperatie en dorpsraden mogelijke acties bedacht om burgers zover te krijgen dat ze asbesthoudende materialen gaan saneren.

- In 2017 in samenwerking met bijv. de energiecoöperatie 'Opgewekt Heeze-Leende' diverse acties voorbereiden en organiseren waarbij asbest wordt verwijderd.

- In 2017 burgers blijven stimuleren door voorlichting over de (subsidie)regels m.b.t. saneren van asbest.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Openbaar groen en (openlucht) recreatie / Natuur	28	15	21	21	21	21
Milieubeheer	133	41	123	123	124	106
Totaal lasten	161	56	144	144	145	128

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Openbaar groen en (openlucht) recreatie / Natuur	-20	-19	-19	-19	-19	-19
Milieubeheer	-68	-15	-5	-5	-5	-5
Totaal Baten	-87	-34	-24	-24	-24	-24

Saldo voor bestemming	74	22	120	120	121	103
------------------------------	-----------	-----------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	74	22	120	120	121	103
----------------------------	-----------	-----------	------------	------------	------------	------------

Voor duurzaamheid zijn in de voorgaande begrotingen geen financiële middelen opgenomen. In 2017 worden de kosten ten laste gebracht van bestaande begrotingsposten.

Beleidsindicatoren 6 Duurzaamheid – 1 Milieu

Naam Indicator	Eenheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	100	100	100	100	100	100

2. Afval

A. Wat willen we bereiken?

Met het ondertekenen van het manifest 'naar een 'afvalloze' regio' is de doelstelling van maximaal 5% restafval in 2020 geformuleerd. Daarnaast streven we naar een zo laag mogelijke afvalstoffenheffing, waarbij het uitgangspunt is dat de vervuiler betaalt. De landelijke doelstelling is 100 kg per inwoner in 2020. Wij zitten op 57,1 kg per inwoner.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Al jarenlang is de afvalstoffenheffing in onze gemeente één van de laagste van Nederland. Door een vergaande scheiding van afval blijft er steeds minder restafval over wat tegen hoge kosten verbrand wordt. Het GFT afval wordt tegen lagere kosten verwerkt. Het overige afval wordt vermarkt en levert geld op.

Door afval te scheiden worden grondstoffen bovendien weer nuttig hergebruikt. Het verbranden van afval levert alleen energie op.

Een gemiddeld gezin in Heeze-Leende zet 5,09 kliko's restafval en 7,08 kliko's GFT aan de straat. Inclusief het vastrecht kost dat dan € 136 per jaar.

Het streven is om dat bedrag op dit lage niveau te handhaven.

Begin 2017 lopen alle inzamel- en verwerkingscontracten af, behalve die van textiel. We zijn bezig om de voor ons meest geschikte partner te vinden om de inzameling, transport en verwerking zo efficiënt mogelijk uit te voeren. Uitgangspunt is dat de huidige wijze en servicegraad van inzamelen gehandhaafd moet blijven en dat de kosten vergelijkbaar blijven.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Afval	1.000	1.013	1.095	1.106	1.117	1.128
Totaal lasten	1.000	1.013	1.095	1.106	1.117	1.128

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Afval	-1.341	-1.395	-1.409	-1.423	-1.437	-1.451
Totaal Baten	-1.341	-1.395	-1.409	-1.423	-1.437	-1.451

Saldo voor bestemming	-340	-382	-313	-317	-320	-323
------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	-340	-382	-313	-317	-320	-323
----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Beleidsindicatoren 6 Duurzaamheid – 2 Afval

Naam Indicator	Eenheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	61,9	61,9	61,9	61,9	61,9	61,9

3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen

A. Wat willen we bereiken?

Het doel dat we willen bereiken is dat maatschappelijk verantwoord ondernemen een gemeengoed wordt binnen de gemeentelijke organisatie waardoor de geleverde producten aan inwoners, verenigingen, instellingen en bedrijven waarde creëert op economisch (Profit), ecologisch (Planet) en sociaal (People) gebied. De gemeente Heeze-Leende wil een voorbeeld zijn met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen voor bedrijven en instellingen.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

In 2016 heeft een globale inventarisatie plaatsgevonden bij welke processen binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering maatschappelijk verantwoord ondernemen een onderdeel moet zijn. Bij veel processen is maatschappelijk verantwoord ondernemen nog geen gemeengoed. In 2017 gaan we de volgende stappen zetten om maatschappelijk verantwoord ondernemen gemeengoed te laten zijn van de gemeentelijke processen:

- Globale inventarisatie verder verfijnen om de exacte oorzaak te benoemen waarom maatschappelijk verantwoord ondernemen nog geen gemeengoed is binnen de gemeentelijke processen;
- Uit de globale inventarisatie blijkt nu al dat heel lastig om een afweging te maken. In welke situaties wordt gegaan voor de P van Profit, of voor de P van Planet of voor de P van People. Navragen bij andere gemeenten hoe zij hiermee om gaan. Bij het inkoopbureau BIZOB navragen hoe zij gemeenten adviseren hierin.
- Het opstellen van afwegingscriteria voor de gemeente als hulpmiddel aan de hand van de verkregen informatie van andere gemeenten en het inkoopbureau.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Geen specifieke middelen						
<i>Totaal lasten</i>						

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Geen specifieke middelen						
<i>Totaal Baten</i>						

Saldo voor bestemming	0	0	0	0	0	0
------------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves						
Aanwending reserves						
<i>Saldo</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Saldo na bestemming	0	0	0	0	0	0
----------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

4. Water

A. Wat willen we bereiken?

Het duurzaam, effectief en doelmatig beheren van het rioolsysteem voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater, zorgen voor inzameling en verwerking van hemelwater en er voor zorgen dat het grondwater de bestemming van een gebied niet structureel belemmert.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Het beheer van het stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater is vervat in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP). Dit VGRP is vastgesteld op 7 september 2015. In dit VGRP staan voor 2017 naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden, BRP maatregelen (lokale verbetering) aan Industrieweg, Kanhoeve en De Rul op het programma. Gelet op de veranderende klimatologische omstandigheden (1 en 23 juni 2016 bijv.) kunnen er toe leiden dat er verschuivingen plaatsvinden in de uitvoer van maatregelen. Het voorkomen van schade als gevolg van wateroverlast krijgt prioriteit.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Riolering	1.506	1.149	1.515	1.499	1.610	1.347
Totaal lasten	1.506	1.149	1.515	1.499	1.610	1.347

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Riolering	-1.833	-1.841	-1.878	-1.916	-1.946	-1.946
Totaal Baten	-1.833	-1.841	-1.878	-1.916	-1.946	-1.946

Saldo voor bestemming	-327	-691	-363	-417	-337	-600
------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	-327	-691	-363	-417	-337	-600
----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

5. Ruimtelijke ordening

A. Wat willen we bereiken?

Door het opstellen van bestemmingsplannen voert de gemeente haar wettelijke taak uit op gebied van de ruimtelijke ordening. Bij het opstellen van de bestemmingsplannen vindt afstemming plaats met onder andere de structuurvisie, de detailhandelsvisie, de Verordening Ruimte van de provincie Noord-Brabant, ontwikkelingen binnen de gemeente zoals ontwikkeling van de Bulders etc. Binnen de gemeente vinden geen grote ontwikkelingen meer plaats met uitzondering Van de Bulders en het centrumplan Leende. Om deze reden zijn de bestemmingsplannen hoofdzakelijk conserverend van aard.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

In 2016 is de procedure gestart om het bestemmingsplan "Buitengebied Heeze-Leende 2014" gedeeltelijk te herzien en de uitspraak van de Raad van State over bestemmingsplan "Kom Heeze 2015" te verwerken. In 2017 wordt naar verwachting het bestemmingsplan "Kom Sterksel" geactualiseerd en de de consequenties van de uitspraak van de Raad van State over het bestemmingsplan "Kom Leende – Leenderstrijp 2015 worden verwerkt.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Ruimtelijke ordening	84	64	303	285	286	289
<i>Totaal lasten</i>	84	64	303	285	286	289

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Ruimtelijke ordening	-28	-38	-38	-39	-39	-39
<i>Totaal Baten</i>	-28	-38	-38	-39	-39	-39

Saldo voor bestemming	56	26	265	247	247	249
------------------------------	-----------	-----------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-34	-50	-18	-18	-18	-18
<i>Saldo</i>	-34	-50	-18	-18	-18	-18

Saldo na bestemming	21	-24	247	229	229	231
----------------------------	-----------	------------	------------	------------	------------	------------

€ 20.000 incidenteel 2017 voor bestemmingsplan kom Sterksel.

Grote projecten

Centrumvisie Heeze

A. Wat willen we bereiken?

Het realiseren van een bruisend dorpshart in Heeze om publiek naar het dorp te blijven trekken. Supermarkten zijn publiekstrekkers in het dorpshart.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- In 2016 is een uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit uitvoeringsprogramma is gebruikt om een co-financieringsverzoek in te dienen bij de Metropoolregio Eindhoven.
- Afhankelijk van besluitvorming over het uitvoeringsprogramma en de uitkomsten van het co-financieringsverzoek wordt vanaf 2017 uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma.

C. Wat gaat het kosten?

De kosten voor het uitvoeringsprogramma worden eind 2016 duidelijk.

Wat gaat programma 6 Duurzaamheid kosten/opbrengen?

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Milieu	161	56	144	144	145	128
2. Afval	1.000	1.013	1.095	1.106	1.117	1.128
3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	0	0	0	0	0	0
4. Water	1.506	1.149	1.515	1.499	1.610	1.347
5. Ruimtelijke ordening	84	64	303	285	286	289
Totaal lasten	2.751	2.281	3.057	3.035	3.158	2.891

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Milieu	-87	-34	-24	-24	-24	-24
2. Afval	-1.341	-1.395	-1.409	-1.423	-1.437	-1.451
3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	0	0	0	0	0	0
4. Water	-1.833	-1.841	-1.878	-1.916	-1.946	-1.946
5. Ruimtelijke ordening	-28	-38	-38	-39	-39	-39
Totaal Baten	-3.289	-3.307	-3.349	-3.402	-3.447	-3.461

Saldo voor bestemming	-538	-1.026	-292	-366	-289	-570
------------------------------	-------------	---------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-34	-50	-18	-18	-18	-18
Saldo	-34	-50	-18	-18	-18	-18

Saldo na bestemming programma 6	-572	-1.076	-310	-384	-307	-588
--	-------------	---------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Programma 7: Financiën

Algemene omschrijving

Financiën is als apart programma gepositioneerd. Met dit programma wordt een belangrijk deel van de doelstellingen van de andere programma's, vooral in financiële zin, mogelijk gemaakt. Dit vanwege het feit dat binnen dit programma een groot deel van de gemeentelijke inkomsten worden verantwoord.

Het programma Financiën omvat de volgende thema's en taakvelden:

Thema	Taakveld
1 Algemene Dekkingsmiddelen	0.5 Treasury
	0.61 OZB woningen
	0.62 OZB niet-woningen
	0.64 Belastingen overig
	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
2 Overhead	0.4 Overhead
3 Venootschapsbelasting (Vpb)	0.9 Venootschapsbelasting
4 Onvoorzien	0.8 Overige baten en lasten
	0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Financiële verordening 2012	2012	Gemeentewet Besluit Begroting en Verantwoording
Treasury / financieringsstatuut	2012	Besluit Begroting en Verantwoording
Controleverordening ex art. 213	2012	Gemeentewet
Financiële mandatering	2012	
OZB-verordening	jaarlijks	Wet Waardering Onroerende Zaken
Beleidsregels OZB/WOZ 2000	jaarlijks	
Verordening toeristenbelasting	jaarlijks	
Verordening baatbelasting Kreijl	1992	
Kadernota 2017	2016	

1. Algemene Dekkingsmiddelen

In deze begroting zijn de gegevens over de algemene uitkering op basis van de septembercirculaire 2016 verwerkt.

A. Wat willen we bereiken?

- Lokale heffingen: Een aanvaardbare belastingdruk in de gemeente Heeze-Leende, waarbij we onze burgers een goed voorzieningenniveau kunnen bieden.
- Algemene uitkering: Het zo goed mogelijk prognosticeren en beheren van de Algemene Uitkering Gemeentefonds (de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente) om een betrouwbaar financieel perspectief te bieden.
- Treasury: De treasury functie voert financiering, cashmanagement en renterisicobeheer uit met als doel te voorzien in de behoefte aan vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en om de renterisico's zo veel als mogelijk te beperken.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Algemene uitkering gemeentefonds

- Voor het ramen en analyseren van de algemene uitkering gemeentefonds is het van groot belang om de beleidsontwikkelingen op rijksniveau te volgen. Deze hebben in grote mate invloed op de hoogte van de algemene uitkering vanwege het adagium 'samen de trap op en samen de trap af'. De middelen in de algemene uitkering gemeentefonds zijn in principe vrij besteedbare middelen. Toch kan het voorkomen dat, vanwege bestuurlijk belang, bepaalde volumes in de algemene uitkering geormerkt worden. Per beleidsveld wordt dit bekeken.
- De decentralisatie (Sociaal Domein) betekent een forse financiële opgave. In principe zijn de financiële middelen uit het Sociaal Domein bestemd voor de 3 decentralisaties. Per decentralisatie zal bekeken worden hoe dit inbed gaat worden.

Lokale heffingen

- In het coalitieakkoord is opgenomen dat voor de opbrengsten van de onroerende-zaakbelasting (OZB) van woningen rekening wordt gehouden met een maximale inflatiestijging. Voor 2017 betreft dit 1%.
- De tarieven voor afvalstoffenheffing en reinigingsrechten zijn conform de uitgangspunten van de begroting kostendekkend.

Treasury

Het financieringsbeleid maakt maximaal gebruik van de financieringsmiddelen met een korte looptijd. Het rentetarief op kortlopende leningen (geldmarkt) is bijna altijd lager dan bij langlopende geldleningen (kapitaalmarkt). Dit alles gebeurt binnen de wettelijke kaders voor renterisico beheer (kasgeldlimiet en renterisiconorm).

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Treasury	2.417	2.217	2.053	1.875	1.798	1.735
OZB woningen	28	31	31	32	32	32
OZB niet-woningen	0	0	0	0	0	0
Belastingen overig / Baatbelasting	9	6	6	6	6	6
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	2.455	2.254	2.090	1.912	1.836	1.773

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Treasury	-3.476	-3.191	-2.224	-2.074	-2.003	-1.937
OZB woningen	-2.993	-3.019	-3.055	-3.092	-3.129	-3.166
OZB niet-woningen	-447	-458	-463	-467	-472	-477
Belastingen overig / Baatbelasting	-11	-10	-10	-10	-10	-10
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-16.755	-17.057	-17.377	-17.591	-17.622	-17.755
Totaal Baten	-23.681	-23.736	-23.128	-23.234	-23.235	-23.345

Saldo voor bestemming	-21.226	-21.482	-21.038	-21.322	-21.399	-21.572
------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	-21.226	-21.482	-21.038	-21.322	-21.399	-21.572
----------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Voor een nadere toelichting per belasting en heffingssoort wordt verwezen naar paragraaf A. Lokale lasten

De algemene dekkingsmiddelen bevatten de volgende voormalige producten:

921	Uitkeringen gemeentefonds
923	Integratie-uitkering Sociaal Domein
931	Baten onroerend zaakbelasting gebruikers
932	Baten onroerend zaakbelasting eigenaren
911	Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar
913	Overige financiële middelen
914	Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar
922	Algemene baten en lasten / Overige
990	Resultaat van de rekening van baten en lasten

2. Overhead

Bij de invoering van de Vernieuwing BBV bestaat er vanaf 2017 geen kostenverdeling meer en worden de overheadkosten verantwoord op een taakveld "Overhead". Hierdoor wordt direct zichtbaar wat de overheadkosten van de gemeente zijn. Onder overheadkosten worden o.a. verstaan de salariskosten van het "overhead"-personeel, I&A kosten en overige bedrijfsvoeringskosten. Voor verdere informatie zie Paragraaf E. Bedrijfsvoering.

A. Wat willen we bereiken?

Naast het voldoen aan regelgeving volgens het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV willen we inzicht in en overzicht van alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan producten die gericht zijn op de externe klant, waarbij de overhead centraal wordt begroot en verantwoord. Meer specifiek betreft het hierbij de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Het berekenen van de "tarieven" zal extracomptabel geschieden, waarbij de overhead op consistente wijze aan de producten zal worden toegerekend.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Overhead	9.137	9.654	5.652	5.590	5.555	5.544
<i>Totaal lasten</i>	9.137	9.654	5.652	5.590	5.555	5.544

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Overhead	-182	-210	-209	-198	-178	-178
<i>Totaal Baten</i>	-182	-210	-209	-198	-178	-178

Saldo voor bestemming	8.955	9.443	5.443	5.392	5.377	5.366
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	8.955	9.443	5.443	5.392	5.377	5.366
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Onder dit Thema is de bijdrage aan de volgende Gemeenschappelijke regelingen verantwoord:

- Gemeenschappelijke regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2) , raming 2017: € 3.031.400 *
- Voor nadere informatie hierover zie paragraaf F Verbonden partijen.

* zie ook **Programma 1 Fundament, Thema 2 Samenwerking (bijdrage GRSA2)**

In 2017 komt het overheadpercentage uit op 168%. Dit is percentage is het resultaat van het overheadsaldo gedeeld door de totale loonkosten die rechtstreeks op andere taakvelden zijn verantwoord (€ 5.443.340 / € 3.239.665). Dit percentage wordt vervolgens gebruikt om de dekkingspercentages te berekenen bij paragraaf A. Lokale lasten.

Gespecificeerde opbouw van de overheadkosten

Lasten

Taakveld Overhead (bedrag x € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Kosten GRSA2	3.031	3.034	2.999	2.963
Salarissen	1.045	975	984	994
Personeel van derden	171	173	175	177
Overige personeelskosten	263	266	269	271
Huisvestingskosten	460	462	462	463
Projecten in A2-verband	152	116	108	108
Facilitaire kosten	129	130	132	133
Financieel beheer	41	42	42	43
Buitendienst materieel en werf	294	331	321	329
Voorlichtingskosten	50	47	47	47
Ondersteuning bestuur	15	15	15	16
Totaal lasten	5.652	5.590	5.555	5.544

Baten

Taakveld Overhead (bedrag x € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Vergoeding eigen personeel	-185	-174	-154	-154
Inkomsten Huisvesting	-6	-7	-7	-7
Opbrengsten facilitaire zaken	-17	-17	-17	-18
Totaal Baten	-209	-198	-178	-178

Saldo taakveld Overhead	5.443	5.392	5.377	5.366
--------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Beleidsindicatoren 7 Financiën – 2 Overhead

Naam Indicator	Eenheid	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	5,9	5,8	3,9	3,9	3,9	3,9
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	5,6	5,3	3,9	3,8	3,8	3,8
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	582,62	610,70	564,62	558,65	623,65	561,29
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	16%	7%	7%	6%	6%	6%
Overhead*	% van totale lasten	Eigen begroting	26%	29%	16%	17%	17%	17%

* de reden waarom de overhead 2015 en 2016 veel hoger ligt dan in 2017 en volgende jaren komt door de herschikking van salariskosten. Vanwege de BBV-wijziging zijn de historische loonkosten over 2015 en 2016 volledig op dit thema verantwoord. Vanaf 2017 alleen nog de salarissen voor zover het overhead betreft. Kortom de percentages 2015 en 2016 geven hier een vertekend beeld.

3. Vennootschapsbelasting (Vpb)

De gemeenten zijn sedert begrotingsjaar 2016 verplicht om Vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen over de "winst" die wordt behaald op al die activiteiten, waarbij de gemeente wordt aangemerkt als overheidsonderneming. Overheidsonderneming is onze gemeente op het gebied van de grondexploitatie, sport en het beheer van delen van het maatschappelijk vastgoed.

Door de inwerkingtreding van de Wet modernisering Vennootschapbelastingplicht (Vpb-plicht) overheidsondernemingen worden overheidsli-chamen met ingang van het eerste boekjaar dat aanvangt op of na 1 januari 2016 Vpb-plichtig over hun (winstgevende) ondernemersactiviteiten. Doel van deze wet is het scheppen van een gelijk speelveld tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. De Vpb-heffing is een nieuwe last die tot nu toe niet voorkomt in de begroting en in de jaarrekening.

A. Wat willen we bereiken?

Naast het vanzelfsprekend voldoen aan wet- en regelgeving heeft een juiste inrichting van de gemeentelijke administratie hoge prioriteit, zodat op betrekkelijk eenvoudige wijze de aangiften kunnen worden gedaan.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Per 1 januari 2016 zal er een fiscale openingsbalans beschikbaar zijn die dient als basis voor de eerste aangifte die kort na 1 januari 2017 moet worden gedaan. In het kader van de overgang van de financiële administratie naar de A2 organisatie zal op de uitvoering van een tijdige en juiste aangifte worden aangestuurd.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal lasten</i>	0	0	0	0	0	0

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2019
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal Baten</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	0	0	0	0	0	0
------------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	0	0	0	0	0	0
----------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

4. Onvoorzien

De post onvoorzien uitgaven is vooral bedoeld om "algemene" middelen uit te putten ten behoeve van andere budgetten waarop geen of te weinig ruimte aanwezig is. Wanneer een beroep op de post onvoorzien uitgaven wordt gedaan moet aan een aantal criteria worden voldaan. Dit betreft ontwikkelingen met financiële consequenties die worden getypeerd als:

1. Onvoorzienbaar ten tijde van de samenstelling van de kadernota en/of meerjarenbegroting
2. Onontkoombaar op basis van wetgeving, contract of overeenkomst of een zwaarwegende politieke toezegging of belang
3. Onuitstelbaar tot een volgend begrotingsjaar

Inzet van de post onvoorzien kan slechts via een afzonderlijk besluitvormingsproces en leidt tot een formele wijziging van de begroting.

A. Wat willen we bereiken?

Een stabiele en sluitende meerjarenbegroting met voldoende "financiële" ruimte om onvoorziene uitgaven te kunnen opvangen.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Conform bestendige gedragslijn jaarlijks een bedrag voor onvoorziene uitgaven opnemen in de begroting. Voor 2017 betreft dit € 30.000,-

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Overige baten en lasten / Onvoorzien	0	49	30	30	30	30
Totaal lasten	0	49	30	30	30	30

Baten

Taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2019
Overige baten en lasten / Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	0	49	30	30	30	30
------------------------------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	0	49	30	30	30	30
----------------------------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Wat gaat programma 7 Financiën kosten/opbrengen?

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Algemene dekkingsmiddelen	2.455	2.254	2.090	1.912	1.836	1.773
2. Overhead	9.137	9.654	5.652	5.590	5.555	5.544
3. VPB	0	0	0	0	0	0
4. Onvoorzien	0	49	30	30	30	30
Totaal lasten	11.592	11.957	7.772	7.532	7.421	7.347

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1. Algemene dekkingsmiddelen	-23.681	-23.736	-23.128	-23.234	-23.235	-23.345
2. Overhead	-182	-210	-209	-198	-178	-178
3. VPB	0	0	0	0	0	0
4. Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-23.864	-23.947	-23.337	-23.432	-23.413	-23.524

Saldo voor bestemming	-12.271	-11.990	-15.565	-15.900	-15.992	-16.177
------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming programma 7	-12.271	-11.990	-15.565	-15.900	-15.992	-16.177
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

6. Totaal lasten en baten per taakveld

Inleiding

Vanaf 2017 is een vaste taakveld-indeling verplicht voorgeschreven. Er zijn 50 nieuwe taakvelden ingesteld om gemeenten onderling beter te kunnen vergelijken. De programma-indeling is daarvoor niet goed geschikt omdat iedere gemeente vrij is in de keuze en benaming van programma's. Daarom maakt een uniform overzicht van lasten en baten per taakveld voortaan ook onderdeel uit van de gemeentelijke begroting.

Het taakveldenoverzicht bevat op de volgende 3 pagina's:

1. Overzicht **lasten** per taakveld in meerjarig perspectief
2. Overzicht **baten** per taakveld in meerjarig perspectief
3. Overzicht van het **saldo van baten en lasten** per taakveld in meerjarig perspectief

TAAKVELDEN	LASTEN			
	2017	2018	2019	2020
0. Bestuur en ondersteuning	9.804.822,13	9.412.222,39	9.349.613,39	9.322.908,39
0.1 Bestuur	1.258.396,00	1.301.615,00	1.313.249,00	1.314.187,00
0.2 Burgerzaken	468.643,00	467.760,00	427.471,00	416.013,00
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	37.754,00	31.867,00	32.185,00	32.508,00
0.4 Overhead	5.652.195,00	5.589.903,00	5.554.849,00	5.544.158,00
0.5 Treasury	2.052.924,13	1.874.827,39	1.798.054,39	1.734.699,39
0.61 OZB woningen	31.343,00	31.656,00	31.973,00	32.293,00
0.62 OZB niet-woningen	-	-	-	-
0.63 Parkeerbelasting	-	-	-	-
0.64 Belastingen overig	5.815,00	5.873,00	5.932,00	5.991,00
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-
0.8 Overige baten en lasten	11.208,00	43.377,00	49.556,00	36.715,00
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	286.544,00	65.344,00	136.344,00	206.344,00
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	zie totalen onderaan deze tabel bij SALDO (+ ipv -)			
1. Veiligheid	1.126.071,00	1.074.852,00	1.075.515,00	1.107.902,00
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	947.139,00	897.402,00	905.411,00	936.833,00
1.2 Openbare orde en veiligheid	178.932,00	177.450,00	170.104,00	171.069,00
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	1.852.028,00	1.875.144,00	1.948.803,00	2.003.451,00
2.1 Verkeer en vervoer	1.757.738,00	1.779.999,00	1.852.794,00	1.906.570,00
2.2 Parkeren	-	-	-	-
2.3 Recreatieve havens	-	-	-	-
2.4 Economische havens en waterwegen	85.490,00	86.345,00	87.209,00	88.081,00
2.5 Openbaar vervoer	8.800,00	8.800,00	8.800,00	8.800,00
3. Economie	1.207.540,00	733.315,00	719.986,00	720.836,00
3.1 Economische ontwikkeling	73.934,00	74.673,00	75.420,00	76.174,00
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	887.337,00	421.478,00	405.781,00	405.279,00
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	57.490,00	57.973,00	58.461,00	58.953,00
3.4 Economische promotie	188.779,00	179.191,00	180.324,00	180.430,00
4. Onderwijs	1.603.097,00	1.587.156,00	1.461.012,00	1.477.908,00
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	936.802,00	927.556,00	926.442,00	928.675,00
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	666.295,00	659.600,00	534.570,00	549.233,00
5. Sport, cultuur en recreatie	2.139.620,37	2.142.682,64	2.149.227,68	2.160.309,98
5.1 Sportbeleid en activering	16.051,00	14.191,00	6.718,00	6.745,00
5.2 Sportaccommodaties	785.958,65	786.571,65	780.722,65	779.281,65
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	126.822,00	127.596,00	128.377,00	129.166,00
5.4 Musea	72.470,00	73.195,00	73.927,00	74.667,00
5.5 Cultureel erfgoed	81.632,00	82.295,00	90.464,00	91.141,00
5.6 Media	220.251,72	224.475,99	226.659,03	228.863,33
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	836.435,00	834.358,00	842.360,00	850.446,00
6. Sociaal domein	10.845.137,00	9.845.163,00	9.817.923,00	9.780.438,00
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.157.144,00	2.133.338,00	2.141.001,00	2.162.375,00
6.2 Wijkteams	472.932,00	624.313,00	612.098,00	612.457,00
6.3 Inkomensregelingen	2.457.015,00	2.472.175,00	2.515.175,00	2.515.175,00
6.4 Begeleide participatie	1.242.326,00	1.152.000,00	1.080.187,00	1.012.793,00
6.5 Arbeidsparticipatie	148.000,00	150.000,00	155.000,00	160.000,00
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	537.206,00	512.689,00	512.076,00	513.497,00
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1.404.779,00	1.406.500,00	1.408.238,00	1.409.993,00
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1.228.569,00	1.196.982,00	1.196.982,00	1.196.982,00
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	197.166,00	197.166,00	197.166,00	197.166,00
7. Volksgezondheid en milieu	3.201.483,00	3.200.246,00	3.325.083,00	3.058.303,00
7.1 Volksgezondheid	457.986,00	460.775,00	463.592,00	466.436,00
7.2 Riolering	1.514.930,00	1.499.310,00	1.609.618,00	1.346.653,00
7.3 Afval	1.095.285,00	1.106.238,00	1.117.300,00	1.128.473,00
7.4 Milieubeheer	122.639,00	123.301,00	123.971,00	106.159,00
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	10.643,00	10.622,00	10.602,00	10.582,00
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.161.404,00	2.703.178,00	1.509.594,00	1.669.762,00
8.1 Ruimtelijke Ordening	329.409,00	312.256,00	312.950,00	315.900,00
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	1.148.001,00	1.757.382,00	618.110,00	774.947,00
8.3 Wonen en bouwen	683.994,00	633.540,00	578.534,00	578.915,00
TOTALEN	33.941.202,50	32.573.959,03	31.356.757,07	31.301.818,37

TAAKVELDEN	BATEN			
	2017	2018	2019	2020
0. Bestuur en ondersteuning	25.148.462,89-	23.959.597,89-	23.860.718,89-	23.958.527,89-
0.1 Bestuur	-	-	-	-
0.2 Burgerzaken	319.699,00-	313.897,00-	244.035,00-	223.475,00-
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.327,00-	1.340,00-	1.353,00-	1.367,00-
0.4 Overhead	208.855,00-	198.048,00-	178.244,00-	178.441,00-
0.5 Treasury	2.223.884,00-	2.074.194,00-	2.002.631,00-	1.936.980,00-
0.61 OZB woningen	3.055.041,89-	3.091.576,89-	3.128.552,89-	3.165.973,89-
0.62 OZB niet-woningen	462.727,00-	467.354,00-	472.028,00-	476.748,00-
0.63 Parkeerbelasting	-	-	-	-
0.64 Belastingen overig	9.885,00-	9.983,00-	10.083,00-	10.183,00-
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	17.376.926,00-	17.590.967,00-	17.621.659,00-	17.755.399,00-
0.8 Overige baten en lasten	1.073,00	1.084,00	1.095,00	1.106,00
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	1.491.191,00-	213.322,00-	203.228,00-	211.067,00-
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-
1. Veiligheid	39.965,00-	38.996,00-	38.024,00-	38.024,00-
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	34.965,00-	33.996,00-	33.024,00-	33.024,00-
1.2 Openbare orde en veiligheid	5.000,00-	5.000,00-	5.000,00-	5.000,00-
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	37.672,00-	37.999,00-	38.330,00-	38.663,00-
2.1 Verkeer en vervoer	37.672,00-	37.999,00-	38.330,00-	38.663,00-
2.2 Parkeren	-	-	-	-
2.3 Recreatieve havens	-	-	-	-
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-	-	-
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	-
3. Economie	1.148.351,00-	683.301,00-	668.422,00-	668.747,00-
3.1 Economische ontwikkeling	-	-	-	-
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	936.567,00-	471.200,00-	456.000,00-	456.000,00-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	31.784,00-	32.101,00-	32.422,00-	32.747,00-
3.4 Economische promotie	180.000,00-	180.000,00-	180.000,00-	180.000,00-
4. Onderwijs	288.158,00-	291.766,00-	269.590,00-	273.362,00-
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	121.309,00-	122.318,00-	123.350,00-	124.405,00-
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	166.849,00-	169.448,00-	146.240,00-	148.957,00-
5. Sport, cultuur en recreatie	183.325,00-	185.159,00-	187.014,00-	188.894,00-
5.1 Sportbeleid en activering	797,00-	805,00-	813,00-	821,00-
5.2 Sportaccommodaties	124.816,00-	126.292,00-	127.786,00-	129.300,00-
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-	-	-
5.4 Musea	-	-	-	-
5.5 Cultureel erfgoed	5.010,00-	5.015,00-	5.020,00-	5.025,00-
5.6 Media	-	-	-	-
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	52.702,00-	53.047,00-	53.395,00-	53.748,00-
6. Sociaal domein	1.805.739,00-	1.892.144,00-	1.927.556,00-	1.927.973,00-
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	26.242,00-	26.622,00-	27.009,00-	27.401,00-
6.2 Wijkteams	-	-	-	-
6.3 Inkomensregelingen	1.677.000,00-	1.777.000,00-	1.812.000,00-	1.812.000,00-
6.4 Begeleide participatie	-	-	-	-
6.5 Arbeidsparticipatie	-	-	-	-
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.497,00-	2.522,00-	2.547,00-	2.572,00-
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	100.000,00-	86.000,00-	86.000,00-	86.000,00-
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	-
7. Volksgezondheid en milieu	3.293.432,72-	3.345.873,72-	3.390.495,72-	3.404.973,72-
7.1 Volksgezondheid	-	-	-	-
7.2 Riolering	1.877.752,00-	1.916.036,00-	1.946.361,00-	1.946.397,00-
7.3 Afval	1.408.775,72-	1.422.863,72-	1.437.091,72-	1.451.462,72-
7.4 Milieubeheer	5.281,00-	5.334,00-	5.387,00-	5.441,00-
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.624,00-	1.640,00-	1.656,00-	1.673,00-
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.105.062,00-	2.719.006,00-	1.584.340,00-	1.745.558,00-
8.1 Ruimtelijke Ordening	38.232,00-	38.615,00-	39.002,00-	39.393,00-
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	1.414.769,00-	2.026.819,00-	890.372,00-	1.049.930,00-
8.3 Wonen en bouwen	652.061,00-	653.572,00-	654.966,00-	656.235,00-
TOTALEN	-34.050.167,61	-33.153.842,61	-31.964.490,61	-32.244.722,61

TAAKVELDEN	SALDO			
	2017	2018	2019	2020
0. Bestuur en ondersteuning	15.343.640,76-	14.547.375,50-	14.511.105,50-	14.635.619,50-
0.1 Bestuur	1.258.396,00	1.301.615,00	1.313.249,00	1.314.187,00
0.2 Burgerzaken	148.944,00	153.863,00	183.436,00	192.538,00
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	36.427,00	30.527,00	30.832,00	31.141,00
0.4 Overhead	5.443.340,00	5.391.855,00	5.376.605,00	5.365.717,00
0.5 Treasury	-170.959,87	-199.366,61	-204.576,61	-202.280,61
0.61 OZB woningen	-3.023.698,89	-3.059.920,89	-3.096.579,89	-3.133.680,89
0.62 OZB niet-woningen	-462.727,00	-467.354,00	-472.028,00	-476.748,00
0.63 Parkeerbelasting	-	-	-	-
0.64 Belastingen overig	-4.070,00	-4.110,00	-4.151,00	-4.192,00
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-17.376.926,00	-17.590.967,00	-17.621.659,00	-17.755.399,00
0.8 Overige baten en lasten	12.281,00	44.461,00	50.651,00	37.821,00
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	-1.204.647,00	-147.978,00	-66.884,00	-4.723,00
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	zie totalen onderaan-deze tabel			-
1. Veiligheid	1.086.106,00	1.035.856,00	1.037.491,00	1.069.878,00
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	912.174,00	863.406,00	872.387,00	903.809,00
1.2 Openbare orde en veiligheid	173.932,00	172.450,00	165.104,00	166.069,00
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	1.814.356,00	1.837.145,00	1.910.473,00	1.964.788,00
2.1 Verkeer en vervoer	1.720.066,00	1.742.000,00	1.814.464,00	1.867.907,00
2.2 Parkeren	-	-	-	-
2.3 Recreatieve havens	-	-	-	-
2.4 Economische havens en waterwegen	85.490,00	86.345,00	87.209,00	88.081,00
2.5 Openbaar vervoer	8.800,00	8.800,00	8.800,00	8.800,00
3. Economie	59.189,00	50.014,00	51.564,00	52.089,00
3.1 Economische ontwikkeling	73.934,00	74.673,00	75.420,00	76.174,00
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-49.230,00	-49.722,00	-50.219,00	-50.721,00
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	25.706,00	25.872,00	26.039,00	26.206,00
3.4 Economische promotie	8.779,00	-809,00	324,00	430,00
4. Onderwijs	1.314.939,00	1.295.390,00	1.191.422,00	1.204.546,00
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	815.493,00	805.238,00	803.092,00	804.270,00
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	499.446,00	490.152,00	388.330,00	400.276,00
5. Sport, cultuur en recreatie	1.956.295,37	1.957.523,64	1.962.213,68	1.971.415,98
5.1 Sportbeleid en activering	15.254,00	13.386,00	5.905,00	5.924,00
5.2 Sportaccommodaties	661.142,65	660.279,65	652.936,65	649.981,65
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	126.822,00	127.596,00	128.377,00	129.166,00
5.4 Musea	72.470,00	73.195,00	73.927,00	74.667,00
5.5 Cultureel erfgoed	76.622,00	77.280,00	85.444,00	86.116,00
5.6 Media	220.251,72	224.475,99	226.659,03	228.863,33
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	783.733,00	781.311,00	788.965,00	796.698,00
6. Sociaal domein	9.039.398,00	7.953.019,00	7.890.367,00	7.852.465,00
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.130.902,00	2.106.716,00	2.113.992,00	2.134.974,00
6.2 Wijkteams	472.932,00	624.313,00	612.098,00	612.457,00
6.3 Inkomensregelingen	780.015,00	695.175,00	703.175,00	703.175,00
6.4 Begeleide participatie	1.242.326,00	1.152.000,00	1.080.187,00	1.012.793,00
6.5 Arbeidsparticipatie	148.000,00	150.000,00	155.000,00	160.000,00
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	534.709,00	510.167,00	509.529,00	510.925,00
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1.304.779,00	1.320.500,00	1.322.238,00	1.323.993,00
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1.228.569,00	1.196.982,00	1.196.982,00	1.196.982,00
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	197.166,00	197.166,00	197.166,00	197.166,00
7. Volksgezondheid en milieu	91.949,72-	145.627,72-	65.412,72-	346.670,72-
7.1 Volksgezondheid	457.986,00	460.775,00	463.592,00	466.436,00
7.2 Riolering	-362.822,00	-416.726,00	-336.743,00	-599.744,00
7.3 Afval	-313.490,72	-316.625,72	-319.791,72	-322.989,72
7.4 Milieubeheer	117.358,00	117.967,00	118.584,00	100.718,00
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	9.019,00	8.982,00	8.946,00	8.909,00
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	56.342,00	15.828,00-	74.746,00-	75.796,00-
8.1 Ruimtelijke Ordening	291.177,00	273.641,00	273.948,00	276.507,00
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	-266.768,00	-269.437,00	-272.262,00	-274.983,00
8.3 Wonen en bouwen	31.933,00	-20.032,00	-76.432,00	-77.320,00
TOTALEN	-108.965,11	-579.883,58	-607.733,54	-942.904,24

7. Paragrafen

Paragraaf A. Lokale lasten

In deze paragraaf komen de gemeentelijke belastingen aan de orde:

- A.1 Onroerende-zaakbelasting (OZB)
- A.2 Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten
- A.3 Rioolheffing
- A.4 Leges
- A.5 Lijkbezorgingsrechten
- A.6 Toeristenbelasting
- A.7 Overzicht lastendruk

A.1 Onroerende-zaakbelasting (OZB)

In het coalitieakkoord is in het programma financiën opgenomen dat de voor de opbrengsten van de onroerende-zaakbelasting van woningen rekening is gehouden met een maximale inflatiestijging van 1 % zoals genoemd in de kadernota.

Voor de waardeontwikkeling van onroerend goed gaan we uit van de volgende **voorzichtige schattingen**. Waardestijging woningen van 3,0 % en de waardestijging voor niet-woningen van 1 %. Omdat de waarde van de woningen en niet-woningen naar verwachting stijgt, betekent dit dat de tarieven van de onroerend zaakbelasting voor woningen naar beneden worden bijgesteld. Rekening houdend met dat inflatiecorrectie van 1%, zullen de tarieven voor woningen dalen en voor niet-woningen nagenoeg gelijk blijven.

In 2017 is de nieuwe waardepeildatum 1 januari 2016. Vorig jaar was dit nog 1 januari 2015. In de onderstaande tabel volgen de tarieven voor de verschillende categorieën. De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

- stijging van de woningen van 3,0 %;
- stijging van de niet-woningen van 1,0 %;
- Inflatiecorrectie van 1,0 %

Tarief	Rekentarief algemene uitkering	Gemeentetarief 2017*	Gemeentetarief 2016	Procentuele verhoging
Woningen eigenaren	0,1107 %	0,1169 %	0,1193 %	-2 %
Niet-woningen gebruikers	0,1260 %	0,1363 %	0,1363 %	0 %
Niet-woningen eigenaren	0,1563 %	0,1645 %	0,1645 %	0 %

* Dit betreft tarieven onder voorbehoud. In de raadsvergadering van december 2016 worden de definitieve tarieven vastgesteld op basis van de dan actuele gegevens.

De opbrengsten uit de onroerende-zaakbelastingen zullen in 2017 in totaal € 3.517.769,- zijn. Dit is een stijging van 1 % ten opzichte van 2016.

A.2 Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

De kosten voor het verwijderen van afval blijven voor een "gemiddeld gezin" naar verwachting gelijk aan 2016. Om het gescheiden inzamelen nog meer te stimuleren zijn de tarieven in 2012 al behoorlijk veranderd. Vanaf 1 januari 2015 worden ook het blik en de drankkartons apart opgehaald. Het aantal keren dat de grijze klike aan de straat wordt gezet is daarna gedaald van gemiddels 5,8 keer per jaar naar gemiddeld 5,1 keer per jaar.

Per 1 januari danwel 1 februari 2017 lopen de meeste inzamel- en verwerkingscontracten af. Op dit moment (juni 2016) is nog niets te zeggen over de inzamelkosten. Alleen de aanbesteding van de verwerking van restafval is afgerond. Alle andere kosten van verwerking en inzameling zijn nog onbekend. Totdat meer bekend is hanteren we daarom voor 2017 dezelfde tarieven als voor 2016.

	2017	2016
Vastrecht per maand	6,25	6,25
Container van 40 liter restafval per lediging	4,00	4,00
Container van 140 liter restafval per lediging	10,00	10,00
Container van 240 liter restafval per lediging	18,00	18,00
Container van 25 liter gft-afval per lediging	1,50	1,50
Container van 140 liter gft-afval per lediging	1,50	1,50
Container van 240 liter gft-afval per lediging	2,50	2,50

Kostendeckking Afvalstoffenheffing		
Kosten taakvelden	-1.095.285	
inkomsten taakvelden, excl. Heffingen	-	
Netto kosten taakvelden	-1.095.285	
Aanvullend toe te rekenen kosten:		
Overhead	-94.095	
BTW exploitatie	-218.248	
BTW investeringen	0	
Totale kosten	-1.407.628	100%
Opbrengst heffing	1.408.776	
Dekking		99%

A.3 Rioolheffing

Om invulling te geven aan het uitgangspunt om geen tariefstijging toe te passen naar aanleiding van het VGRP 2016 – 2021 is er zeer kritisch gekeken naar de huidige werkwijze en kosten. Een grote kostenpost zijn de rioolvervangingen. In dit VGRP wordt riool vervangen op basis van kwaliteit en functie en niet op leeftijd. Daarnaast worden nieuwere reparatie- en renovatietechnieken toegepast. Daardoor kunnen investeringen uitgesmeerd worden over toekomstige jaren (de jaarlijkse investeringen, speelt vooral vanaf 2020, worden grotendeels afgevlakt).

Voor de rioolheffing betekent het nieuwe VGRP dat in de planperiode (2016-2021) het tarief volgens het kostendeckingsplan alleen zal stijgen met het inflatiepercentage van 1%.

De rioolheffing, geldend voor aansluitingen met een afgevoerde hoeveelheid water van minder dan 100m³, bedroeg in 2016 € 229,92. In de planperiode bedraagt de rioolheffing het volgende:

2017 € 232,22
 2018 € 234,54
 2019 € 236,88
 2020 € 239,25
 2021 € 241,64

Kostendekking Rioolheffing		
Kosten taakveld	-1.537.512	
inkomsten taakveld, excl. Heffingen	3.534	
Netto kosten taakveld	-1.533.978	
Aanvullend toe te rekenen kosten:		
Overhead	-196.011	
BTW exploitatie	-118.232	
BTW investeringen	-51.701	
Totale kosten	-1.899.922	100%
Opbrengst heffing	1.874.218	
Dekking		99%

A.4 Leges

Zoals is opgenomen in de Gemeentewet kunnen voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het leveren van een dienst, leges worden geheven. De legestarieven zijn vastgelegd in de tarieventabel behorende bij de legesverordening.

De tarieventabel is in de volgende titels verdeeld:

1. Algemene dienstverlening
2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning
3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

1. Algemene dienstverlening

Bij aanvragen voor produkten vallende onder deze titel moet worden gedacht aan huwelijken, rijbewijzen, uittreksels burgerlijke stand etc.

Kostendekking Leges Titel 1		
Kosten taakvelden	-127.921	
inkomsten taakvelden, excl. Heffingen	-	
Netto kosten taakvelden	-127.921	
Aanvullend toe te rekenen kosten:		
Overhead	-118.345	
BTW exploitatie	-	
BTW investeringen	-	
Totale kosten	-246.266	100%
Opbrengst heffing	155.630	
Dekking		63%

2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Met ingang van 1 oktober 2010 is de Wet Omgevingsvergunning in werking getreden. Vanaf dat moment zijn onder deze titel in de tarieventabel produkten inzake de omgevingsvergunning opgenomen.

Kostendekking Leges Omgevingsvergunningen		
Kosten taakvelden	-235.214	
inkomsten taakvelden, excl. Heffingen	1.143	
Netto kosten taakvelden	-234.071	
Aanvullend toe te rekenen kosten:		
Overhead	-389.162	
BTW exploitatie	-	
BTW investeringen	0	
Totale kosten	-623.233	100%
Opbrengst heffing	595.581	
Dekking		96%

3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Onder deze titel zijn tarieven opgenomen voor aanvragen betrekking tot:

- Horeca

Kostendekking Leges Titel 3 hoofdstuk 1 Horeca		
Kosten taakvelden	-21.878	
inkomsten taakvelden, excl. Heffingen	-	
Netto kosten taakvelden	-21.878	
Aanvullend toe te rekenen kosten:		
Overhead	-36.755	
BTW exploitatie	-	
BTW investeringen	0	
Totale kosten	-58.633	100%
Opbrengst heffing	1.850	
Dekking		3%

- Organiseren evenementen of markten

Kostendekking Leges Titel 3 hoofdstuk 2 Evenementen en Markten		
Kosten taakvelden	-15.374	
inkomsten taakvelden, excl. Heffingen	-	
Netto kosten taakvelden	-15.374	
Aanvullend toe te rekenen kosten:		
Overhead	-25.828	
BTW exploitatie	-	
BTW investeringen	0	
Totale kosten	-41.202	100%
Opbrengst heffing	3.293	
Dekking		8%

- Kinderopvang

Kostendekking Leges Titel 3 hoofdstuk 4 Kinderopvang		
Kosten taakvelden	-27.227	
inkomsten taakvelden, excl. Heffingen	-	
Netto kosten taakvelden	-27.227	
Aanvullend toe te rekenen kosten:		
Overhead	-45.742	
BTW exploitatie	-	
BTW investeringen	0	
Totale kosten	-72.969	100%
Opbrengst heffing	-3.600	
Dekking		-5%

A.5 Lijkbezorgingsrechten

Voor het begraven en/of het plaatsen van een urn of asbus op de algemene gemeentelijke begraafplaats worden lijkbezorgingsrechten geheven; de tarieven zijn vastgelegd in de tarieventabel behorende bij de verordening lijkbezorgingsrechten.

Kostendekking Lijkbezorgingsrechten		
Kosten taakveld	-10.643	
inkomsten taakveld, excl. Heffingen	-	
Netto kosten taakveld	-10.643	
Aanvullend toe te rekenen kosten:		
Overhead	-8.025	
BTW exploitatie	-218	
BTW investeringen	-	
Totale kosten	-18.886	100%
Opbrengst heffing	1.561	
Dekking		8%

A.6 Toeristenbelasting

Artikel 224 van de Gemeentewet maakt het mogelijk om een toeristenbelasting te heffen. Het gaat hier om een algemene belasting waarvan de opbrengsten toevloeien aan de algemene middelen van de gemeente. De inkomsten uit deze belasting mag de gemeente dus naar eigen inzicht aanwenden.

De toeristenbelasting wordt geheven voor het houden van verblijf met overnachten tegen een vergoeding in welke vorm dan ook, van personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie van de gemeente Heeze-Leende zijn ingeschreven.

Het betreft dus niet alleen toeristen, maar ook personen die o.a. voor hun werk tijdelijk verblijven binnen de gemeente Heeze-Leende.

Belastingplichtige is degene die gelegenheid tot verblijf biedt. Deze verhaalt de belasting op degene die verblijf houdt.

Op 14 juni 2014 heeft het college ingestemd met de verordening toeristenbelasting 2015. Daarnaast is besloten dat de tarieven tot en met 2018 gelijk blijven aan de huidige tarieven met uitzondering van de scouting die niet

belast zullen worden. Het vastgestelde tarief voor onderkomens is € 0,95 per overnachting. In afwijking hiervan geldt voor hotels en conferentiecentra een tarief van € 1,25 per overnachting en voor campings € 0,75 per overnachting. Er zal een jaarlijkse beoordeling zijn op basis van de feitelijke inkomsten.

In 2015 zien we een terugloop in het aantal overnachtingen van +/- 173.000 naar ruim 161.000. De afname zien we vooral in het aantal hotelovernachtingen. Voor de andere accommodaties geldt dat het aantal overnachtingen stabiel is gebleven. Gezien de trends en ontwikkelingen in de vrijetijdsmarkt wordt het haalbaar geacht om voor 2017 weer een stijging van het aantal overnachtingen van 2,5% op te nemen in de raming, die voor 2017 daarmee komt op ruim 170.000.

A.7 Overzicht lastendruk

De voorgestelde tarieven leiden tot de volgende belastingdruk. In deze berekening zijn alleen die belastingen betrokken die nagenoeg voor iedereen van toepassing zijn. De heffingen die een specifieke belastingplicht hebben zijn uitgesloten.

	Lastendruk 2017	Lastendruk 2016	Toename / afname
Afvalstoffenheffing	124,90	124,90	-- 0,00 (0,0%)
Rioolheffing 100-500 m3	308,88	305,88	+ 3,00 (+ 1,0%)
Onroerende-zaakbelastingen:			
eigenaar woning	372,91	369,83	+ 3,08 (+ 1,0%)
Totaal lastendruk huishouden zonder			
eigen woning	433,90	430,78	+ 3,12 (+ 0,07%)

Toelichting tabel:

- Bij de berekening van de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van 4 ledigingen van de restafvalcontainer en 6,6 ledigingen van de GFT-container (140 liter) per jaar;
- De rioolheffing is op basis van een waterverbruik van 100 tot 500 m3 per jaar;
- Bij de berekening van de onroerend zaakbelasting waardepeildatum 2016 ten opzichte van 2015 is uitgegaan van een taxatiewaardestijging van 3,0% en een tarief van 0,1169%. De gemiddelde waarde van een woning in Heeze-Leende met waardepeildatum 1-1-2016 wordt hier geraamd op € 319.000 (2015: € 310.000).

Aan gegevens in deze tabel kunnen geen rechten worden ontleend.

De lastendruk van een "gemiddeld" huishouden is in 2017 heel licht hoger dan in 2016. De procentuele verhogingen geven het verschil aan tussen de bedragen na vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad. Per 1 januari of 1 februari 2017 lopen de meeste inzamel- en verwerkingscontracten af. Op dit moment (medio 2016) is nog niets te zeggen over de inzamelkosten. Alleen de aanbesteding van de verwerking van restafval is afgerond. Alle andere kosten van verwerking en inzameling zijn nog onbekend.

Het tarief voor de ozb 2017 zal iets dalen. Door een stijging van 3,0% van de waarde van woningen zal de effectief meer te betalen ozb voor een "gemiddeld" huishouden met 1,0 % toenemen. Al met al zal gemiddeld genomen de lastendruk in 2017 slechts iets hoger zijn dan in 2016.

Paragraaf B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

B.1 Inleiding

Informatie over het weerstandsvermogen is van belang om te weten of en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Om de minimale omvang van het weerstandsvermogen te kunnen bepalen is het nodig om in beeld te brengen welke risico's de gemeente loopt. Voor voorkomen of verminderen van de gevolgen van risico's worden al beheersmaatregelen getroffen of zijn middelen geraamd of gereserveerd (bijvoorbeeld reserve sociaal domein). Bij de inventarisatie van risico's gaat het dan ook om risico's die resteren: risico's die niet zijn afgedekt in de exploitatie, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen en waarvoor we geen bestemmingsreserves hebben gevormd. Aan de hand van het inschatten van de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet en wat het kost als het risico zich voordoet kan berekend worden hoeveel weerstandsvermogen een gemeente moet hebben om de tegenvallers op te vangen.

In deze paragraaf komen verder aan de orde:

- A2. Inventarisatie van de risico's: benodigde weerstandsvermogen
- A3. Berekening beschikbare weerstandscapaciteit
- A4. Beoordeling omvang weerstandsvermogen
- A5. Kengetallen

B.2 Inventarisatie van de risico's: benodigde weerstandsvermogen

Voor de begroting 2017 zijn de risico's geactualiseerd. Nadruk ligt op de belangrijkste risico's. Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans van optreden van het risico en het financiële gevolg als het risico zich daadwerkelijk zou voordoen. Dit resulteert in een risicobedrag.

Risico's met een geringe impact zijn niet afzonderlijk benoemd. Voor het opvangen van de kleinere risico's wordt een risicobedrag van € 200.000 aangehouden. Risico's die opgevangen worden door bijvoorbeeld afgesloten verzekeringen, projectbudgetten, voorzieningen of bestemmingsreserves worden niet in deze paragraaf opgenomen. Uitzondering hierop vormen de onderdelen van het sociaal domein.

Overzicht van geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's

nr	omschrijving	risico- bedrag 2017	risico- bedrag 2018	risico- bedrag 2019	risico- bedrag 2020
Belangrijkste risico's					
1	Vervanging wegen	300.000	300.000	300.000	300.000
2	Leegstand maatschappelijk vastgoed	20.000	20.000	20.000	20.000
3	Grondexploitatie	-	-	-	-
4	Bodemverontreiniging	50.000	50.000	50.000	50.000
5	Garantstelling en verstrekte leningen	2.300.000	2.300.000	0	0
6	Bulders	370.000	370.000	370.000	370.000
7	Centrumplan Leende:	250.000	250.000	100.000	100.000
8	Planschadeclaims	15.000	15.000	15.000	15.000
9	Aansprakelijkheid Milieuvergunningen	140.000	140.000	140.000	140.000
10	Rampenbestrijding bij grote rampen	50.000	50.000	50.000	50.000
11	Contracten en contractbeheer	30.000	25.000	20.000	15.000
12	Vennootschapsbelasting	75.000	50.000	25.000	25.000
13	Sociaal Domein	0	0	0	0
Totaal grootste risico's		3.600.000	3.570.000	1.090.000	1.085.000

nr	omschrijving	risico- bedrag 2017	risico- bedrag 2018	risico- bedrag 2019	risico- bedrag 2020
Risico's met geringe impact					
14	buffer voor opvangen overige risico's	200.000	200.000	200.000	200.000
Totaal buffer voor overige risico's		200.000	200.000	200.000	200.000
Totaal		3.800.000	3.770.000	1.290.000	1.285.000
		90%	90%	90%	90%
Totaal benodigd weerstandsvermogen		3.420.000	3.393.000	1.161.000	1.156.500

We gaan er vanuit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. Om hiervoor te corrigeren wordt een percentage van 90% berekend over het totaal berekende risicobedrag. Dat brengt het totaal benodigd weerstandsvermogen 2017 op afgerond € 3.420.000.

Toelichting op de geïnventariseerde risico's:

1. Vervanging wegen

De gemeente Heeze-Leende heeft circa 1.340.000 m2 verharding in beheer. Circa 50% van de wegverhardingen van de gemeente Heeze-Leende is in de periode vóór 1960 aangelegd. Na een periode variërend tussen de 50 en 70 jaar (afhankelijk van ondergrond en verkeersbelasting) komt de weg aan het einde van zijn levensduur en dient de verharding te worden vervangen (rehabilitatie). Er is in de komende periode 2020-2030 een piek te verwachten bij de vervangingskosten van de wegverharding. Binnen het huidige onderhoudsbudget is geen budget beschikbaar voor deze vervangingskosten (rehabilitaties en reconstructies). Risico is dat de gemeente, als beheerder van de wegen, niet kan voldoen aan haar taak om ervoor te zorgen dat de weg veilig blijft. Momenteel is een nieuw wegenbeheerplan in ontwikkeling. In afwachting daarvan handhaven we het risicobedrag vooralsnog op hetzelfde peil gedurende de periode 2017-2020.

2. Maatschappelijk vastgoed

Bij maatschappelijk vastgoed loopt de gemeente een leegstandsrisico. Dat risico geldt voor de scholen, die gehuurd worden en voor accommodaties, die in eigendom zijn of waarvoor de gemeente garant staat voor de huur. De kans dat meerdere panden tegelijkertijd langdurig leegstaan is gering. Het risicobedrag blijft identiek, door de jaren heen lopen we meer risico door de vergrijzing, maar verkleinen we dat juist door een gerichte aanpak van leegstand en invulling die het financiële risico juist weer beperkt.

3. Grondexploitatie

Het in exploitatie brengen van gronden brengt door marktwerking risico's met zich mee. Lopende risico's zijn exploitaties van de Breedvennen Leende, Poortmannen Heeze en Domein Sterksel.

De "worst case scenario's" van deze exploitaties laten een ruim voordelig eindresultaat zien, waardoor het risico op nihil wordt gesteld.

4. Bodemverontreiniging

De gemeente beschikt over een aantal standplaatsen voor caravans/chalets in Leende. De ondergrond ter plaatse is verontreinigd. Welke beheersmaatregelen en/of saneringen plaats moeten vinden is op dit moment nog niet duidelijk. De kans op een grootschalige sanering ter grootte van € 100.000 is redelijk groot, namelijk 50%. Bedrag sanering schatten we voor de komende jaren hetzelfde. Daarbij verwachten we dat het risico m.b.t. bodemsanering in de loop van de komende jaren beter inzichtelijk wordt.

5. Garantstellingen en verstrekte leningen

HSLnet

Overeenkomstig het besluit van de raad heeft de gemeente het eigendom van de HSLnet ondergebracht in de Stichting HSLnet. Deze Stichting legt verantwoording af aan de gemeente Heeze-Leende. De gemeente behoudt haar hypothecaire zekerheid op het glasvezelnetwerk. Op dit moment (sept. 2016) lopen er onderhandelingen om een commerciële partij op het netwerk toe te laten die het gebruik en daarmee de efficiency verhoogt. Als desondanks de Stichting HSLnet geen rendabele exploitatie kan maken is verkoop van het netwerk een reëel

scenario. In 2017 zal de exploitatie gemonitord worden om de positie van HSLnet te verbeteren en de risico's voor de gemeente te beperken.

Mochten deze inspanningen onvoldoende toereikend zijn, dan betekent dat voor de gemeente een financieel nadeel. Niet eerder dan nadat de mogelijke scenario's zijn onderzocht kan de omvang hiervan berekend worden en kan ingeschat worden welk risico onze gemeente loopt. De kans dat dit optreedt is met het aantrekken van een marktpartij weliswaar verkleind maar de investering daarentegen is groter geworden. Indien uitgegaan wordt van het worst case scenario, dan leidt dat tot een risico bedrag van € 2.300.000. Vooralsnog nemen we binnen de meerjarenprognose dit risico gedurende 2 jaren op vanwege het feit dat we er vanuit gaan dat uiterlijk in 2018 de risicobeheersing rond HSL-net is afgerond.

Overige garantstellingen en verstrekte leningen

Onze gemeente heeft diverse garantstellingen afgegeven en leningen verstrekt om maatschappelijke doeleinden mogelijk te maken. Het risico bestaat dat deze garantstellingen worden aangesproken op het moment dat de organisatie of vereniging/stichting waarvoor de garantstelling is afgegeven niet aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Ook loopt onze gemeente het risico dat de door haar verstrekte leningen niet kunnen worden terug betaald. De grootste leningen zijn aan Wocom verstrekt.

Vanwege de waarborg WSW voor de leningen die aan Wocom zijn verstrekt is het risico voor onze gemeente nagenoeg nihil.

6. Bulders

De Bulders BV/CV is als aparte entiteit verantwoordelijk voor haar eigen risico's. Daarom heeft zij binnen haar eigen grondexploitatie een risicobuffer opgenomen. Deze buffer is toereikend om de meeste risico's gedurende de looptijd van het plan op te vangen.

Het grootste risico is echter dat het bestemmingsplan, om wat voor redenen dan ook, geen onherroepelijke status krijgt. Dan heeft de Bulders BV/CV geen bestaansrecht en zal ontbonden moeten worden. Beide partijen dragen daarover het risico. Dit heeft gevolgen voor de reeds verworven gronden en het ingebrachte kapitaal.

Omdat we nog slechts in de voorbereidende fase verkeren is het nog moeilijk in te schatten hoe het risico zich precies zal ontwikkelen. Daarom handhaven we het risicobedrag gedurende de meerjarentermijn op hetzelfde volume.

7. Centrumplan Leende: toelichting aanpassen

Op 13 november 2015 werden de overeenkomsten ondertekend. We zijn nu formeel een samenwerking aangegaan met de 3 corporaties. In de overeenkomsten worden afspraken gemaakt over de verdeling van kosten bij een bodemverontreiniging en archeologische vondsten. In geval van ontbinding van de overeenkomst zal de gemeente per direct moeten zorgen voor huisvesting van de basisschool De Triangel.

Daarnaast zitten we nog maar in het begintraject van de planvorming. Budgetoverschrijding naar aanleiding van het voorontwerp, stijging van inrichtingskosten en de bestemmingsplanprocedure (vertraging en/of vernietiging) zijn ook risico's waar we rekening mee moeten houden.

Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe Woningwet in 2015 mogen woningcorporaties zich alleen nog maar bezighouden met hun kerntaken. Dit betekent concreet dat de woningcorporaties nu niet meer mogen investeren in de mfa én in de koopwoningen in het centrum van Leende. Voor afspraken die in het verleden zijn gemaakt gelden er overgangsbepalingen. In het kader van deze overgangsbepalingen behorende bij de Woningwet 2015 moet de omgevingsvergunning voor de nieuwe mfa én de koopwoningen verleend worden vóór 1 juli 2017. Lukt dit niet, dan kan het zijn dat de corporaties een boete moeten betalen en waarschijnlijk leidt dit tot het stopzetten van de samenwerking met de corporaties.

Naar verwachting nemen de risico's af naarmate de bouwplannen in de loop der tijd meer concreet worden.

8. Planschadeclaims

Planschadeclaims komen voor rekening van de gemeente als het gemeentelijke plannen betreft of wanneer een particulier/projectontwikkelaar de gesloten planschadeovereenkomst niet kan nakomen. Claims zijn in te dienen tot vijf jaar na het onherroepelijk worden van de planologische wijziging. Het is moeilijk een inschatting te maken van de hoeveelheid planschadeclaims die er worden ingediend en toegewezen en hoe hoog het uit te keren bedrag is. Momenteel zijn dat acht volledige bestemmingsplannen (kom Heeze 2x, kom Leende-Leenderstrijp 2x, Buitengebied 2x en de Poortmannen 2x), Merleboschool, Bergerhofschoon en voormalige gemeentewerf in Heeze.

Vanwege de moeilijke inschatting voorzien we vooralsnog geen ontwikkeling in het risicobedrag binnen de meerjarentermijn 2017-2020.

9. Milieuvergunningen

Al geruime tijd is er een schadeclaim van € 1.400.000. Deze claim valt niet onder de dekking van onze verzekering en daarom is de zaak in handen gegeven van ons advocatenbureau. De zaak loopt nog en het is wachten op een dagvaarding aangezien de beide standpunten ver uit elkaar liggen. Naar de schatting van onze advocaat is de vordering niet haalbaar, maar er wordt wel geadviseerd om hiervoor een reservering van 10% aan te houden. Het verdere verloop laat zich moeilijk inschatten waardoor we het risico gedurende de meerjarentermijn 2017-2020 op hetzelfde peil handhaven.

10. Rampenbestrijding bij grote rampen

Een incident of ramp is moeilijk te voorspellen. Wat we wel weten is dat een heide- of bosbrand regelmatig voorkomt. In 2010 heeft er een grote heidebrand plaatsgevonden op de Strabrechtse heide. Een deel van de kosten van de inzet van de brandweer wordt afgewenteld op de gemeente en is niet te verhalen. Deze kosten kunnen aanzienlijk zijn als zich zo'n ramp voordoet (kan oplopen tot € 500.000). De kans hierop is echter gering (10%). We schatten dit risico in meerjarig perspectief op een constante omvang.

11. Contracten opstellen en contractbeheer

Bij het aangaan en opstellen van contracten lopen we het risico dat onvoldoende kennis en ervaring met uitonderhandelen, uitvoeren en beheren van contracten resulteert in onvolkomenheden in contracten. Voor grote contracten wordt het inkoopburo BIZOB ingeschakeld, waardoor de kans op onvolkomenheden beduidend wordt verminderd. Het onvoldoende beheren van contracten leidt mogelijk tot verlengingen van ongewenste contractvoorwaarden. Vanwege de verdere samenwerking binnen de A2-gemeenten en de daarmee gepaard gaande verdere professionalisering verwachten we dat het risico de komende jaren afneemt.

12. Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 is de gemeente vennootschapsplichtig. Uit de inventarisatie blijkt dat onze gemeente vooralsnog alleen voor de grondexploitaties vennootschapsplichtig zal zijn. Onzekere factor blijft echter nog de ontwikkelingen in de landelijke inzichten op dit terrein. In 2017 is voor het eerst vennootschapsbelasting verschuldigd. Dan zal blijken om welk bedrag het exact zal gaan. Vooralsnog handhaven we de zeer globale inschatting van € 75.000 voor 2017. In de jaren daarna verwachten we vanuit de praktijkervaring voldoende grip te krijgen op de Vpb-consequenties waardoor de risico's geleidelijk afnemen.

13. Sociaal Domein

Onderdeel Jeugd

In de septembercirculaire 2016 is duidelijk geworden dat het budget voor 2017 in vergelijking met de meicirculaire, met een bedrag van € 47.926,- naar beneden bijgesteld wordt.

In de Jeugdwet is geregeld dat de inzet van jeugdhulp ook toegankelijk is via het justitiële circuit of door een verwijzing van medici, waardoor de gemeente en het Centrum voor Jeugd en Gezin weinig invloed op deze inzet hebben. Met name de kosten voor inzet van jeugdhulp via het justitiële circuit kunnen relatief hoog zijn en daardoor een behoorlijke claim leggen op het daarvoor beschikbare budget. Het CJG maakt afspraken met huisartsen/jeugdartsen om indien mogelijk jongeren eerst naar het CJG te verwijzen. Echter artsen hebben een wettelijke bevoegdheid om rechtstreeks naar jeugdhulp te verwijzen.

Binnen de Jeugdwet is de gemeente verantwoordelijk voor kwalitatief passende jeugdhulp van lichte tot zeer zware vormen van jeugdhulp. Als het CJG besluit dat de inzet van een zware vorm van jeugdhulp noodzakelijk is kan dit een risico vormen voor de begroting. Een zeer dure vorm van jeugdhulp kan op jaarbasis voor 1 kind € 120.000,- kosten.

Onderdeel Wmo, algemeen

Door de vergrijzing van de bevolking van Heeze-Leende zullen steeds meer inwoners een beroep doen op de voorzieningen van de Wmo.

Onderdeel Wmo, Woningaanpassingen

In de septembercirculaire 2016 is duidelijk geworden dat het budget voor 2017, in vergelijking met de meicirculaire, met een bedrag van € 107.135,- naar beneden bijgesteld wordt.

De vergelijking van aanbod (in de voorraad) en het aantal huishoudens met (zeer) zware beperkingen laat zien dat in Heeze-Leende in 2014 al een tekort aan geschikte woningen was (in aantallen: 100). Dit blijkt uit het SRE-rapport 'Vraag en aanbod van woningen voor mensen met een mobiliteitsbeperking – verkenning 2014–2015'. Dit impliceert dat huishoudens met een (zeer) zware beperking wonen in woningen die niet geschikt zijn. Deze huishoudens hebben in deze situatie een manier gevonden om in de woning te wonen, bijvoorbeeld door hulp van een andere persoon (partner, mantelzorg, verpleging) dan wel een woningaanpassing.

In 2025 heeft Heeze-Leende een nog groter tekort aan geschikte woningen (in aantallen: 260). In kleinere gemeenten stijgt de vergrijzing bovengemiddeld en neemt de doelgroep toe met gemiddeld 35% tot 40%. Gecombineerd met een beperkt aantal geschikte woningen, loopt de spanning daar meer op dan in andere gemeenten. In termen van te leveren inspanningen staan Deurne, Gemert-Bakel, Heeze-Leende en Cranendonck voor de grootste opgave. In deze gemeenten loopt het tekort aan geschikte woonruimte op tot circa 4% à 5% van de huidige, totale voorraad.

Naast bovenstaande gegevens is de extramuralisering van wonen en zorg het beleid. Mensen moeten langer zelfstandig wonen, er zijn minder intramurale plaatsen beschikbaar.

Een deel van het woningtekort kan opgevangen worden door het opplussen van de woning met bv een traplift. In veel andere gevallen zullen ingrijpendere aanpassingen nodig zijn. Dit alles maakt dat er een groter aantal noodzakelijke woningaanpassingen te verwachten is.

Via het aanbieden van de zogenaamde Blijverslening en een brochure voor ouderen over (preventieve) woningaanpassingen hopen we dat ouderen tijdig zelf hun woning aanpassen waardoor er minder beroep wordt gedaan op woningaanpassingen vanuit de Wmo. Het voorstel met betrekking tot de Blijverslening komt op 10 oktober in de raad.

Er loopt nog een rechtszaak bij de Centrale Raad van Beroep, waarbij het risico is, dat we alsnog een woningaanpassing moeten vergoeden. De kosten liggen rond de € 65.000. De verwachting is, dat dit risico vooralsnog opgevangen kan worden binnen het programma dan wel de bestemmingsreserve Sociaal Domein.

Onderdeel participatie

Participatiebudget onderdeel WSW

Hierop vinden in de komende jaren bezuinigingen plaats. Ergon heeft aangegeven dat ze de komende jaren nog voldoende hebben aan de budgetten WSW die de gemeenten ontvangen (en integraal doorbetaald worden aan Ergon). Op redelijk korte termijn wordt er besluiten genomen over de toekomst van de Ergon en de worden keuzes gemaakt welke werkzaamheden nog uitgevoerd worden.

Participatiebudget onderdeel re-integratie bestaande doelgroep

Hierbij is een nieuw verdeelmodel dat vanaf 2015 tot 2019 geleidelijk wordt ingevoerd. Dit nieuwe verdeelmodel pakt zeer ongunstig uit voor Heeze-Leende. Het jaarlijkse budget neemt af van ruim € 100.000 naar € 0 in 2019. Overigens staat dit verdeelmodel ter discussie. Het verdeelmodel zal aangepast gaan worden in 2016 of 2017. Dit zal mogelijk leiden tot een ontoereikend budget om de noodzakelijke re-integratie kosten uit te betalen.

Bestemmingsreserve sociaal domein

Voor het opvangen van bovenstaande risico's beschikt onze gemeente over een bestemmingsreserve Sociaal Domein. Hiervoor wordt dan ook geen aanvullend risico-bedrag in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen opgenomen. De stand van deze bestemmingsreserve bedroeg per 1-1-2016 € 600.000

14. Overige risico's

Naast bovengenoemde grote risico's heeft onze gemeente te maken met kleinere risico's, zoals hoger aantal woningaanpassingen door toenemende vergrijzing, illegaal dumpen van giftige afvalstoffen, wijzigingen in wetgeving met mogelijk financiële gevolgen (bijvoorbeeld APPAfonds met ingang van 2018), onvoorziene tegenvallers bij verbonden partijen en dergelijke. Deze worden niet afzonderlijk benoemd en gekwantificeerd, maar hiervoor wordt gedurende de meerjarentermijn een gelijkblijvend risicobedrag aangehouden van € 200.000.

B.3 Berekening beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)	2017	2018	2019	2020
1. Algemene reserve (vrij aanwendbaar)	2.859.658	2.859.658	2.852.658	2.916.658
2. Bestemmingsreserves (vrij aanwendbaar)	6.110.514	5.980.434	5.899.778	5.831.622
3. Post onvoorzien	30.000	30.000	30.000	30.000
4. Begrotingsruimte (positief saldo)	108.965	579.884	607.734	942.904
5. Stille reserves	0	0	0	0
6. Onbenutte belastingcapaciteit	1.932.034	1.932.034	1.932.034	1.932.034
Totaal beschikbaar weerstandscapaciteit	11.041.171	11.382.009	11.322.203	11.653.218

Toelichting

Ad 1. Algemene reserve

De algemene reserve is bestemd voor het afdekken van financiële tegenvallers. Een norm die gehanteerd zou kunnen worden voor de benodigde omvang van de algemene reserve is bijvoorbeeld een percentage van de omzet. Bij een norm van 5% over een omzet van € 33.655.000 betekent dat een algemene reserve van € 1,7 miljoen. Naar verwachting bedraagt de algemene reserve ultimo 2016 € **2.859.659**.

Ad 2. Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves hebben een bestemming gekregen van de gemeenteraad. Indien de raad nog vrij kan besluiten over de bestemming van het geld, dan kan dit deel worden ingezet voor de beschikbare weerstandscapaciteit. Dat betekent dat in onze gemeente de volgende bestemmingsreserves niet meegeteld worden in de beschikbare weerstandscapaciteit:

- Dekkingsreserves:

De dekkingsreserves zijn bedoeld ter dekking van de kapitaallasten die voortvloeien uit investeringen die we in het verleden gedaan hebben. De dekkingsreserves zijn nodig voor de exploitatie en kunnen dus niet worden ingezet om risico's op te vangen. Deze reserves tellen we dan ook niet mee in de beschikbare weerstandscapaciteit.

- Bestemmingsreserve HNG:

Deze bestemmingsreserve is de komende jaren nodig ter compensatie van de dividendopbrengsten.

- Bestemmingsreserve HSLnet buffer:

De bestemmingsreserve HSLnet buffer wordt opgebouwd om het risico te worden aangesproken op de afgegeven garantstelling op te vangen. Bij de risico-inventarisatie garantstelling HSLnet is met deze buffer rekening gehouden. De bestemmingsreserve HSLnet buffer telt daarom niet mee in de weerstandscapaciteit.

- Bestemmingsreserve Centrumplan Leende:

Vanwege gesprekken met de woningbouwcorporaties over de realisatie van Centrumplan Leende wordt deze bestemmingsreserve voorzichtigheidshalve niet meegerekend in de beschikbare weerstandscapaciteit.

- Bestemmingsreserve onderhoud sportvelden:

Deze reserve is nodig voor renovatie aan de sportvelden en kan daarom niet ingezet worden voor het opvangen van tegenvallers.

- Bestemmingsreserve Sociaal Domein

De bestemmingsreserve Sociaal Domein is bedoeld om risico's op te vangen in het sociaal domein (Wmo, Jeugd en Participatie). De risico's die hiermee samenhangen zijn niet opgenomen in de risico-inventarisatie, omdat deze afgedekt worden door deze bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve sociaal domein telt daarom niet mee in de weerstandscapaciteit.

Na correctie van deze bestemmingsreserves kan een bedrag van € **6.110.514** meegeteld worden in de beschikbare weerstandscapaciteit.

Ad 3. Post onvoorzien

De post onvoorzien is een buffer voor onvoorziene uitgaven in een jaar. In de exploitatie neemt onze gemeente hiervoor € 30.000 op.

Ad 4. Begrotingsruimte

Als de begroting sluit met een positief saldo dan is sprake van begrotingsruimte. In onze begroting wordt deze begrotingsruimte verwerkt op de post begrotingsresultaat. Deze kan ingezet worden voor financiële tegenvallers.

Ad 5. Stille reserves

Als activa zijn gewaardeerd onder de opbrengstwaarde dan is sprake van een stille reserve. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit is het van belang dat de activa, waarin een stille reserve besloten ligt, direct verkoopbaar zijn. Bij verkoop van deze activa ontstaan winsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Gedacht kan worden aan woonhuizen die verhuurd worden, reststroken en bossen. Niet direct verkoopbare activa blijven bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing.

In onze gemeente is geen actueel overzicht beschikbaar van alle aanwezige stille reserves. Het afdekken van risico's door het inzetten van stille reserves brengt mogelijk ongewenste situaties met zich mee. We tellen deze daarom niet mee in de weerstandscapaciteit.

Ad 6. Onbenutte belastingcapaciteit

De gemeente kan haar belastingcapaciteit verhogen om financiële tegenvallers op te vangen. Bij de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit wordt overeenkomstig de voorschriften uitgegaan van de opbrengsten die bij de worden gehanteerd bij artikel 12-status minus de begrote opbrengsten:

	Huidige inkomsten	Maximale inkomsten	onbenutte capaciteit
OZB	3.596.560	5.491.950	1.895.390
Afvalstoffenheffing	1.408.776	1.411.549	2.773
Rioolheffing	1.874.218	1.908.089	33.871
Onbenutte belastingcapaciteit			1.932.034

B.4 Beoordeling omvang weerstandsvermogen

De risico-inventarisatie (B2) afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit (B3) geeft gedurende de meerjarentermijn 2017-2020 het volgende beeld:

Beoordeling omvang weerstandsvermogen	2017	2018	2019	2020
Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)	11.041.171	11.382.009	11.322.203	11.653.218
Benodigd weerstandsvermogen voor risico's	3.420.000	3.393.000	1.161.000	1.156.500
Restand weerstandsvermogen	7.621.171	7.989.009	10.161.203	10.496.718

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de beschikbare weerstandscapaciteit ruimschoots voldoende is om de gekwantificeerde risico's af te dekken.

In voorkomende gevallen zal in eerste instantie een beroep gedaan worden op de algemene reserve om tegenvallers op te vangen, zeker voor de grotere financiële tegenvallers.

B.5 Kengetallen

Ingevolge de BBV is vanaf de begroting 2016 deze paragraaf opgenomen met over:

1. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2. De solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

De kengetallen zijn in meerjarig perspectief gepresenteerd zodat het verwachte verloop zichtbaar is. Om de cijfers goed te kunnen interpreteren is een extra dashboard toegevoegd waarin te zien is of de cijfers in de veilige zone zitten of juist niet.

1. Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote, ook wel bekend als de netto schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Als de netto schuldquote de 100% passeert, springt het licht op oranje. Bij een netto schuldquote boven de 130% springt het licht voor de gemeente op rood. Maar dit zijn grove indicaties. Voor een genuanceerd oordeel moet ook worden gekeken naar de voorraden grond, de uitgeleende gelden en de ontwikkeling van de toekomstige financieringstromen. Door de voorraden grond en uitgeleende gelden uit te drukken als aandeel van de inkomsten en die vervolgens van de netto schuldquote af te trekken, krijgt men een goede indruk van de schuld die op de exploitatie drukt. Voor een doorkijk naar de toekomst is een houdbaarheidstest nodig.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd	veilige zone												onveilige zone								
	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%	110%	120%	130%	140%	150%	160%	170%	180%	190%	200%
Jaarrekening 2015					43																
Begroting 2016						56															
Begroting 2017			21																		
Begroting 2018			20																		
Begroting 2019		19																			
Begroting 2020		17																			

Kengetal 1a Netto schuldquote (bedrag x € 1.000)	Rek.2015	Begr.2016	Begr.2017	Begr.2018	Begr.2019	Begr.2020
A Vaste schulden (cf. art.46 BBV)	19.244	18.700	19.244	19.244	19.244	19.244
B. Netto vlottende schuld (cf. art.48 BBV)	3.428	5.218	3.428	3.428	3.428	3.428
C Overlopende passiva (cf. art.49 BBV)	1.944	1.054	1.992	1.986	1.981	1.976
D Financiële activa (cf. art.36 d,e,f BBV)	298	119	298	298	298	298
E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art.39 BBV)	6.273	3.841	6.273	6.273	6.273	6.273
F Liquide middelen (cf. art.40 BBV)	135	136	135	135	135	135
G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	524	614	7.308	7.771	8.241	8.716
H Totale baten (cf. art.17c BBV)	32.265	29.942	32.559	32.941	31.761	32.034
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	54%	68%	33%	31%	31%	29%

Kengetal 1b Netto schuldquote gecorrigeerd (bedrag x € 1.000)	Rek.2015	Begr.2016	Begr.2017	Begr.2018	Begr.2019	Begr.2020
A Vaste schulden (cf. art.46 BBV)	19.244	18.700	19.244	19.244	19.244	19.244
B. Netto vlottende schuld (cf. art.48 BBV)	3.428	5.218	3.428	3.428	3.428	3.428
C Overlopende passiva (cf. art.49 BBV)	1.944	1.054	1.992	1.986	1.981	1.976
D Financiële activa (cf. art.36 d,e,f BBV)	3.964	3.465	3.964	3.964	3.964	3.964
E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art.39 BBV)	6.273	3.841	6.273	6.273	6.273	6.273
F Liquide middelen (cf. art.40 BBV)	135	136	135	135	135	135
G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	524	614	7.308	7.771	8.241	8.716
H Totale baten (cf. art.17c BBV)	32.265	29.942	32.559	32.941	31.761	32.034
Netto schuldquote gecorrigeerd (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	43%	56%	21%	20%	19%	17%

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Hoe hoger de solvabiliteitsratio (verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen), hoe gezonder de

2. Solvabiliteitsratio	veilige zone																onveilige zone					
	100%	95%	90%	85%	80%	75%	70%	65%	60%	55%	50%	45%	40%	35%	30%	25%	20%	15%	10%	5%	0%	
Jaarrekening 2015															33							
Begroting 2016															33							
Begroting 2017															33							
Begroting 2018															34							
Begroting 2019															34							
Begroting 2020															34							

Kengetal 2 Solvabiliteitsratio (bedrag x € 1.000)	Rek.2015	Begr.2016	Begr.2017	Begr.2018	Begr.2019	Begr.2020
A Eigen Vermogen (cf. art. 42 BBV)	13.914	10.824	13.914	13.914	13.914	13.914
B. Balanstotaal	41.999	33.298	42.288	41.135	41.072	41.382
Solvabiliteit (A/B) x 100%	33%	33%	33%	34%	34%	34%

3. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

3. Grondexploitatie	bij dit kengetal is geen sprake van een veilige of onveilige zone*																				
	0%	5%	10%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%	55%	60%	65%	70%	75%	80%	85%	90%	95%	100%
Jaarrekening 2015								38													
Begroting 2016								38													
Begroting 2017				18																	
Begroting 2018			13																		
Begroting 2019			12																		
Begroting 2020			11																		

* Ondanks dat er geen norm voor een onveilige zone bestaat, dient bedacht te worden dat hoe hoger de waarde van het onderhande werk, hoe hoger de risico's op eventuele verkoopverliezen. De mate waarin die verliezen opgevangen kunnen worden heeft (slechts) een beperkte relatie met de omvang van de totale jaarlijkse baten.

Kengetal 3 Grondexploitatie (bedrag x € 1.000)	Rek.2015	Begr.2016	Begr.2017	Begr.2018	Begr.2019	Begr.2020
A Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf. art.38a BBV)	5.939	6.208	0	0	0	0
B Bouwgronden in exploitatie (cf. art.38b BBV)	6.427	5.270	5.874	4.258	3.725	3.560
C Totale baten (cf. art.17c BBV)	32.265	29.942	32.559	32.941	31.761	32.034
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	38%	38%	18%	13%	12%	11%

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

4. Structurele exploitatieruimte	veilige zone										onveilige zone										
	50%	45%	40%	35%	30%	25%	20%	15%	10%	5%	0%	-5%	-10%	-15%	-20%	-25%	-30%	-35%	-40%	-45%	-50%
Jaarrekening 2015											-1										
Begroting 2016										1											
Begroting 2017										1											
Begroting 2018										2											
Begroting 2019										2											
Begroting 2020										3											

Kengetal 4 Structurele exploitatieruimte (bedrag x € 1.000)	Rek.2015	Begr.2016	Begr.2017	Begr.2018	Begr.2019	Begr.2020
A Totale structurele lasten	29.965	29.365	33.484	32.471	31.183	31.095
B. Totale structurele baten	30.118	29.644	32.472	32.941	31.761	32.034
C Totale structurele toevoegingen aan de reserves	961	67	287	65	136	206
D Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	530	90	1.491	213	203	211
E Totale baten	32.265	29.942	32.559	32.941	31.761	32.034
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	-1%	1%	1%	2%	2%	3%

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is:

Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage.

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert ieder jaar deze lasten in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente.

5. Belasting-capaciteit	onder de art. 12 toelatingsnorm provincie											boven de art. 12 toelatingsnorm provincie*									
	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%	110%	120%	130%	140%	150%	160%	170%	180%	190%	200%
Jaarrekening 2015													112								
Begroting 2016													111								
Begroting 2017												110									
Begroting 2018												110									
Begroting 2019												110									
Begroting 2020												110									

* norm van 120% is de provinciale toelatingsnorm voor artikel 12-gemeenten

Kengetal 5 Belastingcapaciteit	Rek.2015	Begr.2016	Begr.2017	Begr.2018	Begr.2019	Begr.2020
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	360	364	370	374	378	382
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	303	306	309	312	315	318
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	125	125	125	126	127	129
D Eventuele heffingskorting	0	0	0	0	0	0
E Totale woonlasten voor gezin (A+B+C+D)	788	794	804	812	820	829
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin (vorig jaar)	704	716	730	737	744	751
Woonlasten tov. landelijke gemiddelde vorig jaar (E/F) x 100%	112%	111%	110%	110%	110%	110%

De kengetallen m.b.t. de woonlasten zijn gebaseerd op COELO-cijfers 2016 en jaarlijks met 1% geïndexeerd. Uitzondering hierop is de afvalstoffenheffing. Hiervoor hanteert COELO onjuiste cijfers die zijn vervangen door de werkelijke tarieven met index.

Paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen

C.1 Riolering

Algemeen

De kapitaalgoederen die onder riolering vallen hebben alle tot doel een bijdrage te leveren aan een doelmatige inzameling en transport van afvalwater dat geproduceerd is binnen de gemeente. Ook dient het riool zo min mogelijk overlast voor de omgeving te veroorzaken en ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater zoveel mogelijk te voorkomen.

Beleidskader

Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) 2016-2021, vastgesteld 7 september 2015.

Doel

Het VGRP is een beleidsplan waarin de gemeente invulling geeft aan haar zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Een VGRP komt tot stand in nauw overleg met de Provincie en het Waterschap de Dommel. Behalve beleidskaders geeft het VGRP ook zicht op nieuwe aanleg, onderhoud, renovatie- en vervangingsinvesteringen.

Activiteiten 2017

In de planperiode van het VGRP, en dus ook in 2017, wordt – onder de noemer ‘Beheer op Orde’ – een inhaalslag gemaakt op het gebied van databeheer. Daarnaast wordt de restlevensduur van het rioolstelsel. Onderzocht

Uitvoering

Voor 2017 staan, naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden, BRP maatregelen (lokale verbetering) aan Industrieweg, Kanhoeve en De Rul op het programma.

Financiering en kosten

De werkzaamheden aan het rioleringsstelsel vinden budgetneutraal plaats. Dit betekent, dat de kosten van de riolering via een riooltarief aan de burgers in rekening worden gebracht. Deze berekening vindt in het VGRP plaats en wordt jaarlijks, geïndexeerd, door u vastgesteld. Op het einde van een begrotingsjaar is er een verschil tussen de begrote en het werkelijke resultaat van de riolering. Dit verschil gaat nu nog conform het ‘Ideaal Complex’ naar de spaarvoorziening riolering. Deze voorziening is een egalisatievoorziening en is bedoeld om grote schommelingen in de jaarlijkse investeringen op te vangen. In het nieuwe VGRP wordt ook deze financieringssysteem opnieuw beoordeeld.

C.2 Wegbeheer

Algemeen

Binnen Heeze-Leende hebben we ruim 1,6 miljoen m² aan verharding (hoofdzakelijk asfalt, klinkers en tegels) in beheer en onderhoud. Adequaate beheer (rechtmatig en doelmatig) beheer hiervan is noodzakelijk. Onder adequaat beheer worden verstaan de onderhoudscriteria en –normen ter voorkoming van kapitaalvernietiging, milieu- en/of energieverlies. Dat daarmee automatisch de thema's veiligheid, comfort en aanzien worden verbeterd ligt in de lijn der verwachting.

Beleidskader

Beheer en beleidsplan wegen: ‘Beleidsplan Meerjarenonderhoud wegen 2017-2021’.
Initiatiefvoorstel over klein onderhoud wegen, fietspaden en trottoirs, 20 januari 2014

Doel

Aan de hand van een meerjaren onderhoudsprogramma en op basis van de gewenste kwaliteit laten we het wegenonderhoud uitvoeren.

Daarnaast heeft de gemeenteraad in januari 2014 een initiatiefvoorstel aangenomen voor het oplossen van kleine ergernissen in de openbare ruimte en met name in wegen, fietspaden en trottoirs.

Activiteiten 2017

Aan de hand van de wegininspectie gegevens, wordt het uitvoeringsprogramma 2017 vastgesteld. Samen met de aannemer wordt dan een maatregeltoets uitgevoerd en het definitieve programma vastgesteld.

Van het bestaande kunstwerkenareaal (bruggen) is in 2015 een risicoanalyse uitgevoerd en daaruit vloeien uitvoeringsmaatregelen voort.

Financiering en kosten

Voor het onderhoud van wegen en bruggen is een voorziening onderhoud wegen en bruggen aanwezig. Vanaf 2017 is het budget voor onderhoud wegen structureel verhoogd om het kwaliteitsniveau te kunnen handhaven ter voorkoming van onveilige situaties en kapitaalvernietiging. Tevens is een bedrag opgenomen voor het oplossen van de kleine ergernissen. Belangengroepen bepalen gezamenlijk waar dit bedrag voor wordt ingezet.

De jaarlijkse kosten voor onderhoud willen nogal eens fluctueren. Dit is een egalisatievoorziening en heeft als doel om de kosten over de diverse begrotingsjaren heen te egaliseren.

Rehabilitaties en reconstructies vallen binnen de noemer wegbeheer maar vallen buiten het groot onderhoudsprogramma wegen. Binnen wegbeheer moet voor toekomstige rehabilitaties/reconstructies daarom apart budget beschikbaar worden gesteld.

C.3 Verlichting

Beleidskader

Gemeentelijk Openbaar verlichting Plan.

Doel

Het Gemeentelijk Openbaar verlichting Plan (GovP) is een plan dat de openbare verlichting in de gemeente brengt naar een gelijkmatig verlichtingsniveau dat voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Hierbij gaat het onder andere om het politiekeurmerk Veilig Wonen en het creëren van uniformiteit voor de verschillende kernen na de herindeling. De volgorde van werken is bepaald door de ouderdom van de lichtmasten en een zoveel mogelijk gelijkmatige jaarlijkse investering. Het plan is in 2016 geactualiseerd.

Activiteiten 2017

Het college stelt het uitvoeringsprogramma voor 2017 vast op basis van het geactualiseerde GovP. Dit programma wordt in 2017 uitgevoerd.

Financiering en kosten

Voor de openbare verlichting is geen reserve of voorziening aanwezig. De kosten worden gekapitaliseerd.

C.4 Openbaar groen

Beleidskader

Meerjarig onderhoudsprogramma Groen (1998)

Groenstructuurplan 2003-2013

Doel

Aan de hand van een beeldbestek de gewenste kwaliteit van het groenonderhoud uit laten voeren.

Activiteiten 2017

Ergonbedrijven en de eigen buitendienst onderhouden het openbaar groen aan de hand van een beeldbestek (waarin de gewenste kwaliteit is omschreven). Doorlopend moet het beeld voldoen aan de gestelde kwaliteit. Steekproefsgewijs wordt hierop gecontroleerd en indien nodig wordt er ingegrepen.

Financiering en kosten

De kosten voor dit onderhoudsprogramma zijn opgenomen in reguliere posten van de begroting.

C.5 Bos en natuurterreinen

Beleidskader

Bosnota 2003-2013

Doel

De bosnota geeft uiting aan geïntegreerd bosbeheer, waarbij de functies natuur, recreatie en houtproductie moeten leiden tot een gevarieerder beeld. Geïntegreerd bosbeheer gaat zo veel mogelijk uit van natuurlijke processen, waarbij bijvoorbeeld grootschalige ingrepen zoals kaalkap en herplant worden vermeden.

Activiteiten 2017

Aan de hand van het op te stellen werkplan 2017 worden de nodige beheer- en onderhoudsmaatregelen uitgevoerd. Het (SNL) is voor de tweede periode van zes jaar toegekend.

Financiering en kosten

Een deel van de kosten van onderhoud van bos en natuurterreinen zijn opgenomen in de exploitatie van de programmabegroting 2017. Verder streeft de gemeente naar een kostendekkend beheer op basis van de jaarlijkse SNL subsidie (Subsidiestelsel Natuur en Landschap) en het inzetten van mogelijke inkomsten uit de houtopbrengsten.

C.6 Speelsterreinen

Beleidskader

Speelruimtenota

Doel

Het creëren en behouden van veilige speelplekken, mede tot stand gekomen in samenspraak met buurtbewoners.

Activiteiten 2017

Naast het twee keer per jaar inspecteren en daaruit voortvloeiend herstel of vervanging wordt verder gegaan met het herstel van de ondergronden, waarbij het gaat om het reinigen en/of aanvullen van het zand. Renovatie en onderhoud van speelplekken pakken we steeds vaker in overleg met omwonenden op. Het betrekken van burgers bij zaken die spelen in hun directe leefomgeving is een ontwikkeling die omarmd wordt.

Financiering en kosten

De onderhoudskosten van de speelplekken zijn opgenomen in de exploitatie van de programmabegroting 2017.

C.7 Gemeentelijke gebouwen

Beleidskader

Onderhoudsniveaus en meerjaren onderhoudsplanningen gemeentelijke objecten, 26 augustus 2014, als vastgesteld door het college.

Doel

Aan de hand van de opgestelde meerjaren onderhoudsplanning de gemeentelijke panden en objecten in de vastgestelde staat van onderhoud te brengen en houden.

Activiteiten 2017

Voor 2017 staat de uitvoering van het onderhoudsplan 2017 op het programma. Met het vaststellen van de onderhoudsniveaus en de uitvoeringsplannen heeft het college eveneens besloten de gemeenteraad elke twee jaar te informeren over de stand van zaken. De eerstvolgend keer is gepland voor voorjaar 2017.

Kosten

Onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen wordt gefinancierd uit een voorziening: de voorziening gemeentelijke accommodaties. Het doel van deze voorziening is jaarlijkse dezelfde storting te doen (egaliseren), omdat de uitgaven per jaar sterk fluctueren. De jaarlijks storting in de voorzieningen is in overeenstemming met de vastgestelde onderhoudsplannen.

Paragraaf D. Financiering

D1. Inleiding

De treasuryfunctie beheert de benodigde middelen voor de uitvoering van de diverse programma's. Onder de treasuryfunctie valt niet het garanderen van rente en aflossing van geldleningen van derden; deze worden per verzoek aan het bestuur voorgelegd. De treasuryfunctie is onderhevig aan de regelgeving zoals die is vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (FIDO). Het aantrekken en uitzetten van gelden is enkel toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Het risicobeheer vindt zijn grondslag in een risicomijdend beleid. Kenmerkend voor de treasuryfunctie is dat deze dient te zorgen voor voldoende financiële middelen om de gemeentelijke taken naar behoren uit te kunnen oefenen. Dit met als uitgangspunt dat de kosten zo laag mogelijk worden gehouden en het rendement te optimaliseren. Een groot gedeelte van de treasuryfunctie is uitbesteed aan de huisbankier. Met de BNG is een financieringsovereenkomst voor een krediet- en depotarrangement en elektronisch betalingsverkeer afgesloten. Deze overeenkomst wordt voor telkens een jaar stilzwijgend verlengd. Op de door de gemeente bij de BNG aangehouden bankrekeningen wordt een saldo- en rentecompensatiecircuit toegepast.

Op 10 december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de wet tot schatkistbankieren (zonder leenfaciliteit) voor decentrale overheden. Met schatkistbankieren worden de risico's van beleggen tot nul gereduceerd. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor hoeft de Nederlandse staat minder geld te lenen op de financiële markten en daalt de staatsschuld. Gemeenten zijn verplicht om overtollige middelen bij de Nederlandse Staat aan te houden.

D2. De kasgeldlimiet

In de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden (UFDO) geeft het ministerie aan tot welk bedrag gemeenten mogen financieren met kortlopende geldleningen: de kasgeldlimiet. Het betreft een percentage van het totaal van de begroting, zijnde momenteel 8,5 %. Als de gemeente deze kasgeldlimiet structureel overschrijdt, dient ze de kortlopende schuld om te zetten in een langlopende schuld. Met name bij korte financiering loopt de gemeente renterisico. Van de ene kant voorkomt de gemeente grote fluctuaties in de rentelasten door deze financieringsvorm in te kaderen. Van de andere kant is de gemeente sinds de invoering van de Wet FIDO flexibeler en krijgt ze grotere vrijheid om het cashmanagement vorm te geven. Na afloop van ieder kalenderkwartaal wordt de gemiddelde netto vlottende schuld getoetst aan de kasgeldlimiet.

Netto vlottende schuld

De netto vlottende schuld is als volgt opgebouwd:

- opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van korter dan één jaar;
- schuld in rekening-courant;
- gelden van derden gestort in kas voor een termijn korter dan één jaar;
- overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld.

Dit onder aftrek van:

- contante gelden in kas;
- tegoeden in rekening-courant;
- overige uitstaande gelden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar.

De verwachte kasgeldlimiet voor 2017 staat weergegeven in onderstaande tabel:

Kasgeldlimiet (bedragen * 1.000)	2017
Begrotingstotaal	33.655
De verwachte limiet is 8,5 %	2.861

D3. De renterisiconorm en de leningenportefeuille

Conform de Wet FIDO moet de gemeente voldoen aan de renterisiconorm. Het stellen van een renterisiconorm moet zorgen voor een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, zodat de gemeente niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de portefeuille moet herfinancieren en daardoor grote renterisico's loopt. De leningenportefeuille moet gelijkmatig over de jaren vervallen. Voor gemeenten geldt momenteel een renterisiconorm van 20% over het begrotingstotaal. In onderstaande tabel staat de verwachte rente risiconorm voor de komende jaren weergegeven:

Renterisiconorm (bedragen * 1.000)	2017
Begrotingstotaal	33.655
De verwachte norm is 20 %	6.731

Het verwacht renterisico is als volgt te bepalen:

Renterisico (bedragen * € 1.000)	2017	2018	2019	2020
<i>Renteherzieningen</i>				
Renteherziening op vaste schuld o(pgenomen) g(eld)				
Renteherziening op vaste schuld uitstaand geld (aan o/g)	0	0	0	0
<i>Aflossingen</i>	1.405	1.405	1.405	1.405
Renterisico	1.405	1.405	1.405	1.405
Renterisiconorm 2017	6.731	6.731	6.731	6.731
Ruimte onder de norm	5.326	5.326	5.326	5.326

Toelichting

In de tabel is ervan uitgegaan dat er geen nieuwe langlopende leningen worden aangetrokken.

D4. Renteprognose

Rentevisie BNG

Onderstaande verwachting is afkomstig uit Economisch Beeld van 26 september 2016 van de BNG.

“De wereldeconomie groeit in 2017 naar verwachting wat sterker dan dit jaar, nl. moet ongeveer 3,5%. De economische groei in de eurozone komt in 2017 uit op 1,4%, nipt minder dan de verwachting voor dit jaar. De Nederlandse economie groeit in 2017 naar verwachting met 1,4%, 0,2%-punt minder dan in 2016. De inflatie loopt in de eurozone op van 0,5% dit jaar naar 1,3% in 2017. De toename van de geldontwaarding wordt voornamelijk veroorzaakt door oplopende energieprijzen.

De ECB zal een ruim monetair beleid blijven voeren. De centrale bank koopt tot maart 2017 maandelijks voor een bedrag van € 80 miljard aan staatsleningen en andere effecten op. Het depositotarief wordt naar verwachting nog 10 basispunten verlaagd naar -0,5%. De overige officiële tarieven blijven onveranderd. Het ruime monetaire beleid ondersteunt de economische groei in het eurogebied. De lange rentetarieven zullen mede onder invloed van een hoger inflatie naar verwachting wat gaan oplopen.”

De percentages voor de driemaands interbancair (die de banken onderling hanteren) van de Eurozone en de tienjaars staat van Nederland zien er als volgt uit:

Omschrijving	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 Stand 26 sep	Progn. ultimo 2017
3 maands interbancair	2,90%	0,70%	1,00%	1,40%	0,27%	0,28%	0,08%	-0,13%	-0,30%	-0,40%
10 jaars staat	2,90%	3,60%	3,10%	2,20%	1,85%	2,22%	0,59%	0,79%	0,04%	1,05%

Dit zijn niet de rentepercentages waartegen de gemeente kan lenen, maar geeft wel een indruk van de renteontwikkeling aan.

Schema rentetoerekening Begroting 2017:

		(bedragen * € 1.000)
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	579
b.	De externe baten (idem)	-/- 106
	Saldo rentelasten en rentebaten	473
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- 243
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- 88
c3.	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/-+ 88
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	230
d1.	Rente over eigen vermogen	+/-+
d2.	Rente over voorzieningen	+/-+
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	230
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- 365
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	135
	Begrote boekwaarde activa integraal gefinancierd stand 1 jan 2017	20.123
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	230
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	1,1%
	Gehanteerd renteomslagpercentage (toegestane marge 0,5%)	2,0%

In deze meerjarenbegroting 2017 wordt ervan uitgegaan dat de komende jaren geen nieuwe leningen worden aangetrokken.

Voor de investeringen hanteert de gemeente de gemeente Heeze-Leende een gemiddelde rekenrente van 2%. Er is geen rente over reserves en voorzieningen - de zogenaamde bespaarde rente - toegepast. Tot nu toe worden er geen afzonderlijke leningen afgesloten af voor iedere nieuwe investering. De enige projectfinanciering betreft twee aangetrokken leningen die één op één zijn doorverstrekt aan de WoCom.

De rekenrente is een gewogen gemiddelde van de rente die wij betalen over onze leningportefeuille.

De vernieuwde BBV-regels schrijven voor dat de rente jaarlijks opnieuw wordt berekend. De te hanteren rente mag maximaal 0,5% afwijken van de berekende rente. De verscherpte regels zijn overigens met een jaar uitgesteld en worden pas verplicht met ingang van 2018. Vandaar dat voor de begroting 2017 een percentage van 2% is gehanteerd ofschoon dit meer dan 0,5% afwijkt van de berekende 1,1%.

D5. Het EMU-saldo

Nederland maakt deel uit van de Economische en Monetaire Unie (EMU). Binnen de EMU hanteert men het begrip EMU-saldo. In het verdrag van Maastricht is afgesproken dat een land maximaal een EMU-tekort van 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product) mag hebben. De gehele overheid (rijk, lokale overheden en sociale fondsen) vormt het EMU-saldo. Gemeenten beïnvloeden dus mede het EMU-saldo van Nederland.

In december 2013 is de wet houdbare overheidsfinanciën (wet Hof) van kracht geworden. Gevolg is dat er een macroplafond geldt voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten. De hoogte van dit plafond is niet vast, maar wordt na bestuurlijk overleg voor een bepaalde periode overeengekomen.

Elke gemeente heeft daarnaast een individuele EMU-referentiewaarde (afgeleid van het plafond voor het EMU-saldo van de gezamenlijke gemeenten). Deze wordt jaarlijks in de septembercirculaire gemeentefonds aangekondigd. In de septembercirculaire 2016 van 20 september 2016 valt in paragraaf 5.4 "*Individuele EMU-referentiewaarden gemeenten 2017*" te lezen: "In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van 28 september 2016 wordt overleg gevoerd over de EMU-tekortnorm voor 2017 en de onderlinge verdeling naar overheidslaag. De minister van Financiën zal hierna de Staten-Generaal informeren over de uitkomst en de afgesproken EMU-norm voor 2017. Tegelijkertijd zult u worden geïnformeerd over de gevolgen voor gemeenten.". Bij het opstellen van deze tekst had de gemeente Heeze-Leende deze informatie nog niet ontvangen.

De wet Hof heeft grote gevolgen voor de gemeentelijke vrijheid tot het doen van investeringen (ook al zou men daar in het verleden reserves voor hebben opgebouwd).

D6. Het risicoprofiel

De gemeente Heeze-Leende heeft gekozen voor een laag risicoprofiel. Voor wat betreft het renterisico is in het algemeen een rentetypische looptijd van vijf jaar het meest ideaal. Voor specifieke investeringen dient de afschrijvingstermijn bepalend te zijn voor de looptijd van de aan te trekken lening. De gemeente probeert echter altijd het meerjarenperspectief aan te houden. De treasuryfunctie zal zoveel mogelijk met deze uitgangspunten rekening houden, waarbij alles staat of valt met de informatie vanuit de organisatie.

In 2010 is met onze huisbankier de BNG een financieringsovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst heeft tot gevolg dat het liquiditeitsrisico praktisch gezien gering is. Openstaande debiteuren hebben de voortdurende aandacht van de invorderingsfunctie. De gemeente loopt het kredietrisico (het risico dat de gemeente uitstaande gelden niet of niet tijdig int) relatief gezien over een gering bedrag. Dit kredietrisico is grotendeels afgedekt. Men kan hierbij denken aan verstrekte hypothecaire geldleningen aan ambtenaren (slechts één lopende lening; er worden geen nieuwe leningen afgesloten) en verstrekte leningen aan culturele instellingen en gemeenschappelijke regelingen. De leningen waarvoor de gemeente borg staat, dienen de publieke taak, zoals leningen aan de woningbouwcorporatie en aan de coöperatie HSL(net). Valuta- en koersrisico's worden niet gelopen.

De gemeente Heeze-Leende heeft via haar deelneming aan Heeze De Bulders B.V. samen met BNG Gebiedsontwikkeling B.V. opgericht De Bulders Woningbouw B.V. en De Bulders Woningbouw C.V. De gemeente Heeze-Leende verzorgt de voorfinanciering van de al reeds verworven en nog te verwerven gronden. Afhankelijk van de fasering in verwerving en de snelheid van vervreemding kan hier een behoorlijk beslag op de financiële capaciteit worden gelegd. Hierbij is wel opgemerkt dat de rentelast uiteindelijk door de CV/BV wordt gedragen.

Paragraaf E: Bedrijfsvoering

E.1 Organisatieontwikkeling

Onze organisatie staat als gevolg van alle landelijke ontwikkelingen die op ons afkomen niet stil. Onder andere de brede samenwerking in de regio, de decentralisaties, bezuinigingen en digitalisering zorgen ervoor dat onze organisatie flexibel moet zijn.

Per 1-1-2017 is de overgang van bedrijfsvoering naar de GRS A2 op het gepland. Daarnaast is Programma Focus gericht op de ontwikkeling van de gemeente Heeze-Leende naar een steeds meer dienstverlenende en klantgerichte organisatie. Beide onderwerpen zijn toegelicht in programma Fundament.

Ten gevolge van de ontwikkelingen binnen P en O kon deelprogramma 'Ambtenaar 2.0' binnen programma Focus niet worden opgepakt.

E.2 Personeel en Organisatie

Personeel

De A2-samenwerking en bezuinigingen maken veel medewerkers in de organisatie nog steeds onzeker over hun toekomst. Doordat er steeds meer bezuinigd wordt en de ontwikkelingen in een hoog tempo invloed hebben op de hoeveelheid werk en de manier van werken wordt er een hoge werkdruk ervaren op sommige plaatsen in de organisatie. Onder andere hierdoor is het ziekteverzuim in 2014, 2015 en 2016 hoog geweest. In 2017 blijft er daarom extra aandacht voor het terugdringen van het ziekteverzuim, waarbij ingezet wordt op de duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

Functieboek, competentiewoordenboek en HR-gesprekscyclus

In 2014 hebben de colleges van de gemeenten Cranendonck, Valkenswaard en Heeze-Leende en de directie van de GRSA2 besloten een gezamenlijk traject te starten voor de invoering van: een gezamenlijk nieuw functieboek (conform de systematiek van HR21), het daarbij horende competentiewoordenboek en een passende gesprekscyclus. De gesprekscyclus is volledig uitgewerkt; in 2017 gaan alle vier A2-organisaties daarmee werken. De zienswijzen op de technische omzetting van oude naar nieuwe functiebeschrijvingen, volgens de HR 21 systematiek, zijn beantwoord en hebben een beperkt aantal wijzigingen tot gevolg gehad. Vanaf 1 januari 2017 gaan alle medewerkers bedrijfsvoering over naar de GRS A2. Dat betekent dat er een nieuw functieboek is voor de GRS A2 per die datum. Dit heeft gevolgen voor de achterblijvende medewerkers in Heeze-Leende en mogelijk ook voor de bijstelling van het functieboek van de gemeente Heeze Leende.

CAO gevolgen

In 2014 is er overeenstemming bereikt over een nieuwe CAO. In deze CAO is onder andere de modernisering van het beloningshoofdstuk (hoofdstuk 3) opgenomen. Met ingang van 1 januari 2016 werd dit nieuwe beloningshoofdstuk ingevoerd.

In het cao-akkoord 2013-2015 heeft de VNG afspraken gemaakt over een individueel keuzebudget (IKB). Het IKB wordt onderdeel van het nieuwe beloningshoofdstuk 3 car/uwo en treedt op 1 januari 2017 in werking. De invoering van het IKB is een omvangrijke wijziging in de car/uwo. Het betekent dat de medewerker zelf de keuze heeft om aan te geven hoe hij de diverse financieringsbronnen inzet. De bestedingsdoelen zullen zoveel mogelijk aansluiten bij het geharmoniseerd Cafetariamodel 2016. In de begroting 2017 wordt hiermee rekening gehouden.

Op basis van de CAO had een medewerker, tot en met 2015, jaarlijks recht op een individueel loopbaanbudget van €500 ter bevordering van zijn inzetbaarheid en arbeidsmarktpositie. Op verzoek van de ondernemingsraad zette Heeze-Leende dit in 2016 voort (Heeze-Leende academie), in samenwerking met HEMA. In 2017 wordt dit, conform CAO, niet voortgezet.

Loonkostenontwikkeling

De nieuwe CAO is op 1 januari 2016 van kracht geworden. De looptijd van de CAO is van 1 januari 2016 tot 1 mei 2017. Daarin is een generieke salarismutatie overeengekomen van 3,0% per 1 januari 2016 en 0,4% per 1 januari 2017. In de begroting 2017 is hiermee rekening gehouden bij het berekenen van de loonsom.

Wijziging in kosten bestuur

Wij hebben noch voor wachtgeld van bestuurders noch voor pensioenvoorzieningen ex-bestuurders middelen beschikbaar. De accountant heeft in de managementletter expliciet aanbevolen om voor de groep oud-wethouders

die met pensioen zijn een voorziening op te nemen en deze structurele lasten uit de begroting te halen. Er is inmiddels een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt momenteel gevuld en in de begroting meegenomen.

E.3 Informatievoorziening en Automatisering (I&A)

Het (bedrijfs-)onderdeel Informatievoorziening en Automatisering (I&A) is ondergebracht bij de Samenwerking A2-gemeenten. De A2 gemeenten worden geconfronteerd met een groot aantal externe (landelijke) ontwikkelingen welke het noodzakelijk maken de ICT omgeving hiervoor in te richten en verder te ontwikkelen. Daarnaast kent elke gemeente ook zijn eigen ambities om de (digitale) dienstverlening verder te ontwikkelen waarbij passende ICT systemen randvoorwaardelijk zijn. Belangrijke ontwikkelingen op het I&A terrein zijn o.a.:

- Digitale agenda 2020 waarin projecten vanuit drie ambities zijn opgenomen: Open en transparant in de participatie-samenleving, Werken als één efficiënte overheid en Massaal Digitaal, Maatwerk Lokaal.
- eOverheid-projecten: zoals MijnOverheid Berichtenbox, GEMMA informatiearchitectuur, eHerkenning/DigiD/Idensys, eFactureren, Informatievoorziening Sociaal Domein (gemeentelijk gegevensknooppunt), digikoppelingen, digilevering en Informatievoorziening Omgevingswet.
- Aansluiten op de landelijke basisregistraties; basisregistratie Gebouwen (BAG), basisregistratie personen (BRP), basisregistratie WOZ, Handelsregister en gebruik van de overige basisregistraties (BRK, BGT, Kentekens, BRO, BLAU, BRI).
- Wettelijke eisen aan de informatiebeveiliging, o.a. aansluiting bij de Informatiebeveiligingsdienst gemeenten (IBD) en voldoen aan de Baseline informatiebeveiliging (BIG), bestaande uit verschillende richtlijnen.
- Uitvoeren van audits voor inrichting ICT voor gebruik van de landelijke voorzieningen.
- Het Nieuwe Werken: het bieden van een ICT werkplek die Het Nieuwe Werken concept mogelijk maakt.
- Overige: ruimtelijkeplannen.nl, WKPB, Webrichtlijnen, Wet elektronische bekendmakingen, Wet elektronische handtekening en Big/Open Data.

Daarnaast worden we ook geconfronteerd met diverse maatschappelijke trends en ontwikkelingen waarbij adequate I&A voorzieningen van belang zijn, zoals:

- Social media (Twitter, Facebook, Yammer etc.)
- Cloud Computing, hosting systemen, applicaties en webservices
- Digitaal werken, papierluw vergaderen (Het nieuwe werken)
- Bring Your Own Device (onder andere tablet computers)
- Open Source software

De samenwerking van de drie A2 gemeenten op I&A gebied moet bijdragen aan:

- de vermindering van kwetsbaarheid door het zoveel mogelijk beleggen van kennis, kunde en vaardigheden bij meerdere I&A medewerkers, evenals het vastleggen hiervan
- de versterking van de kwaliteit van dienstverlening door het inzetten op een professionele I&A bedrijfsvoering en dienstverlening, gebaseerd op bewezen methodieken en door het samen met de organisaties doorontwikkelen van de digitale bedrijfsvoering en digitale balie
- het verbeteren van de efficiency van processen door het aanbieden van zoveel als mogelijk gezamenlijke A2 brede ICT oplossingen

De gezamenlijke A2 afdeling I&A heeft primair tot doel de deelnemende gemeenten te ondersteunen bij het ontwikkelen, verbeteren en uitvoering van de dienstverlening aan burgers en bedrijven, de interne bedrijfsvoering en het invullen van de gemeentelijke en landelijke overheidsdoelstellingen op het gebied van informatievoorziening en automatisering.

In deze omgeving is de gezamenlijke A2 afdeling I&A verantwoordelijk voor de uitvoering van de informatievoorziening (beleidsvoorbereiding, consultancy, advisering en projectleiding/participatie) en automatisering (inkoop, ontwikkeling, onderhoud, beheer en exploitatie van ICT systemen waaronder hardware, software, telefonie, netwerkinfrastructuren en het applicatiebeheer voor gezamenlijke A2-toepassingen) voor de drie A2 gemeenten.

Dit doet I&A door:

- de ondersteuning vanuit A2 I&A professioneel uitvoeren conform de dienstverlenings-afspraken
- I&A consultancy/advies aanbieden aan het management van de gemeenten

- implementatie en beheer van één gezamenlijke technische ICT infrastructuur waardoor elke werkplek toegang geeft tot de benodigde ICT toepassingen
- initiëren en stimuleren van keuze en selectie voor gezamenlijke toepassingen en implementatie daar waar mogelijk en harmonisatie van bestaande ICT applicaties
- mede uitvoering geven aan de diverse overheidsprogramma's voor de gemeenten
- uitwerking informatiebeleidsplan en I&A jaarwerkplannen voor de A2 gemeenten
- deelnemen aan de benchmark om zodanig het kostenniveau, maar ook het kwaliteitsniveau ten opzicht van de landelijke gemiddelden te kunnen vergelijken.

E.4 Interne Communicatie

Vanaf 2017 worden alle bedrijfsvoeringstaken vanuit de GRS A2 vormgegeven. Nu deze taken in GRS A2 verband worden uitgevoerd vergt dat veel afstemming tussen de GRS A2 als opdrachtnemer en de gemeente als opdrachtgever. De medewerkers van de GRS A2 komen vanuit drie verschillende organisaties en zij zullen meer en meer een eigen GRS A2 cultuur gaan ontwikkelen, waarbij de processen, gewoonten en procedures steeds meer op elkaar afgestemd moeten worden maar ook op de drie opdrachtgevende gemeenten. Ondertussen moet de dienstverlening (going concern) ook op peil blijven. Het vergt veel afstemming om in een dergelijk complex verandertraject mensen goed mee te nemen. Dit maakt dat (interne) communicatie een speerpunt blijft in de organisatie.

Het verbeteren van onze dienstverlening staat centraal in programma Focus. De deelprojecten, met elk een eigen planning, fasering en specifieke aandachtspunten vragen om eigen communicatietrajecten. Daarnaast is het van belang om ook de dwarsverbanden en de samenhang tussen alle deelprojecten goed voor het voetlicht te krijgen. Dit is noodzakelijk voor de betrokkenheid van medewerkers en de borging van de behaalde resultaten in de organisatie. Ook hierin speelt de interne communicatie een cruciale rol.

Voor de algemene interne communicatie komt iedere zes weken een digitale nieuwsbrief 'Beter om te weten' uit, waarin de belangrijke ontwikkelingen worden beschreven. Via de afdelingsoverleggen stelt het MT de medewerkers in de gelegenheid om vragen te stellen over wat in de nieuwsbrief staat, om ook de mondelinge communicatie te waarborgen. Andere middelen voor interne communicatie zijn naast het persoonlijke gesprek ook intranet en raadsnet. Doordat steeds meer taken in de GRS A2 terecht komen en we dus vanuit drie of vier verschillende locaties werken, is ook de wens ontstaan om een social intranet (een combinatie van intranet en deels vervanging van interne email) op te zetten, waardoor de vier organisaties ook makkelijker kunnen samenwerken en berichten makkelijker kunnen delen.

Paragraaf F. Verbonden partijen

F.1 Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BVV) is aangegeven dat in de begroting een paragraaf Verbonden partijen moet zijn opgenomen. Verbonden partijen zijn rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Verbonden partijen ontwikkelen beleid of voeren beleid uit voor de gemeente. Samengevat kunnen er tenminste drie redenen worden genoemd waarom gemeenten met elkaar samenwerken in de vorm van een verbonden partij:

- Vanwege een wettelijke plicht tot samenwerking;
- Vanwege het grensoverschrijdend karakter van de problematiek;
- Om efficiencyvoordelen te behalen.

Een samenwerking kan in de vorm van de oprichting van een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie plaatsvinden. Het privaatrecht biedt verschillende mogelijkheden: de oprichting van een vereniging, een NV of een BV. De bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (BW) zijn op deze samenwerking van toepassing. Als wordt gekozen voor samenwerking op grond van het publiekrecht dan geldt het regime van de Wet gemeenschappelijke regeling (WGR).

F.2 Gemeenschappelijke regelingen

1. Samenwerkingsverband A2 gemeenten

Visie/doel	De Samenwerking A2 gemeenten behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemers op de gebieden van: - Werk en Inkomen; - Informatievoorziening en Automatisering; - Juridisch zaken.			
Taken				
Deelnemende partijen	De gemeenten Heeze-Leende, Cranendonck en Valkenswaard.			
Bestuurlijk belang	Wethouder Vergunningen: lid AB Wethouder Werk & Inkomen: lid AB Wethouder Financiën: lid AB en DB Wethouder Onderwijs: lid AB Burgemeester: lid AB en DB			
Vestigingsplaats	Valkenswaard			
Financieel belang	23,3%			
Gemeentelijke bijdrage	2017	2018	2019	2020
Bijdrage Heeze-Leende	3.572.000	3.579.000	3.508.000	3.438.000
Ontwikkelingen	Samenwerking Bedrijfsvoering met ingang van 2017			
Financiële informatie:				
Resultaat 2015	+ € 452.000 (2014: -/- € 273.000)			
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 310.000 (2014: -/- € 141.000)			
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 3.247.000 (2014: 1.877.000)			

2. Metropoolregio Eindhoven

Visie/doel	De gemeenten in de Regio Eindhoven zetten zich op bepaalde terreinen van economie, ruimte en mobiliteit
------------	---

	gezamenlijk in voor hun inwoners.			
Taken				
Deelnemende partijen	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.			
Bestuurlijk belang	De vertegenwoordiging in de diverse werkgroepen in het nieuwe MRE-model is geregeld vanuit de A2 samenwerking.			
Vestigingsplaats	Eindhoven			
Financieel belang	Het MRE rekent met een bijdrage voor de gemeente Heeze-Leende voor 2017 van € 206.967 (Brainport Development, het SRE Stimuleringsfonds en het Regionaal Historisch Centrum (RHCE)). Dit is exclusief de 1 ^e begrotingswijziging 2017 van de MRE. Deze 1 ^e begrotingswijziging 2017 betekent voor de gemeente Heeze-Leende een bedrag van € 8.800,-. Deze wijziging is bedoeld om hoge ambities omtrent de werkgelegenheid in de regio te kunnen waarborgen en om in te kunnen spelen op de steeds sneller gaande veranderingen in de samenleving.			
Gemeentelijke bijdrage	2017	2018	2019	2020
Totaal	€ 215.767 (incl 1^e wijz)	€ 217.925 (incl 1^e wijz)	€ 220.104 (incl 1^e wijz)	€ 222.305 (incl 1^e wijz)
Opmerkingen	Vanaf 25 februari 2015 heeft de bestuurlijke samenwerking in de regio vorm gekregen in de Metropoolregio Eindhoven. Vanaf deze datum is dan ook de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven in werking getreden en is de voorgaande gemeenschappelijke regeling SRE hierdoor vervallen			
Ontwikkelingen	In het Algemeen Bestuur (AB) van 25 februari 2015 is de metropoolregio Eindhoven (MRE) van start gegaan. De 21 gemeenteraden hebben de GR vastgesteld en het AB heeft de Regionale Agenda 2015-2018 vastgesteld. De gemeenteraden vragen nadrukkelijk aandacht voor het democratisch gehalte van de MRE.			
Financiële informatie:				
Resultaat 2015	€ 2.947.954 (2014: € 540.910).			
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 7.341.237 (31 december 2014: € 6.929.090)			
Vreemd vermogen 31-12-2014	€ 32.432.421 (31 december 2014: € 187.978.151).			
Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)	18,5% (31 december 2014: 3,6%)			

4. Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Visie/doel	Op 1 juni 2013 is ODZOB van start gegaan. Het Landelijk Basistakenpakket (verplicht gestelde taken) heeft betrekking op milieuvergunningen en toezicht op bepaalde milieu-inrichtingen. Daarnaast kunnen de deelnemers verzoektaken aan ODZOB overdragen op het gebied van welstand, archeologisch onderzoek en externe veiligheid. De GR heeft tot doel de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieu- en aanverwante onderwerpen te verbeteren en efficiënter te maken.
------------	--

Taken	Landelijk Basistakenpakket Verzoektaken Collectieve taken			
Deelnemende partijen	Provincie Noord-Brabant en de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.			
Bestuurlijk belang	Het openbaar lichaam heeft een algemeen bestuur (AB). Gedeputeerde Staten en de colleges wijzen uit hun midden ieder één lid van het AB aan. Het dagelijks bestuur bestaat uit minmaal drie en maximaal zes leden, onder wie de voorzitter en worden door en uit het AB gekozen.			
Vestigingsplaats	Eindhoven			
Financieel belang	0,7%			
Gemeentelijke bijdrage	2017	2018	2019	2020
Totaal	€ 111.267	€ 104.016	€ 105.056	€ 106.106
Landelijke basistaken	€ 61.976	€ 62.596	€ 63.222	€ 63.854
Verzoektaken	€ 34.630	€ 34.976	€ 35.326	€ 35.679
Collectieve taken	€ 6.380	€ 6.444	€ 6.508	€ 6.573
Intensiveringsbudget	€ 8.280			
Opmerkingen	Bij de oprichting van de ODZOB in 2013 heeft de dienst een efficiency/besparingstaakstelling van 3% per jaar meegekregen voor de jaren 2015, 2016 en 2017. Na medio 2017 eindigt de afspraak om de garantiesalarissen aan de latende partijen door te belasten. Ook het beoogde intensiveringbudget vervalt na 2017. Dit heeft tot gevolg dat voor de jaren 2017 en volgende jaren taakstellingen opgenomen zijn waardoor de meerjarenbegroting sluitend is. Het bestuur gaat deze taakstellingen de komende jaren nader concretiseren.			
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:				
Resultaat 2015	€ 543.226 (2014: € 631.194)			
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 1.576.541 (2014:€ 1.033.316).			
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 6.265.301 (2014: € 6.754.377)			
Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)	20,1% (2013 15,3%)			

4. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD-BZO)

Visie/doel	Per 1 januari 2008 is de GGD Zuidoost-Brabant gefuseerd met de GGD Eindhoven en is de GGD Brabant-Zuidoost ontstaan. De GGD Brabant-Zuidoost streeft ernaar om, door middel van preventie naar gezondheidswinst van alle inwoners, een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van hun leven en de zelfredzaamheid te vergroten. De GGD wil een proactieve, innovatieve, professionele, betrouwbare en resultaatgerichte organisatie zijn.
Taken	De dienstverlening van de GGD betreft gezondheid, preventie en

	snelle interventie. Deze komt tot stand vanuit de wens van de klant en in dialoog met haar opdrachtgevers en samenwerkingspartners.			
Deelnemende partijen	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.			
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur van de GGD zijn deelnemende gemeenten vertegenwoordigd.			
Vestigingsplaats	Helmond			
Financieel belang	De GGD rekent met een bijdrage voor de gemeente Heeze-Leende voor 2017 van € 246.041 (reguliere bijdrage en pubercontactmoment). Daarnaast een bijdrage van € 1.236 voor sociaal plan reorganisatie. Deze bijdrage wordt achteraf afgerekend op basis van de werkelijke kosten.			
Gemeentelijke bijdrage	2017	2018	2019	2020
Totaal	€ 247.278	€ 250.674	€ 253.284	€ 256.649
Reguliere bijdrage	€ 234.263	€ 237.790	€ 241.317	€ 244.942
Pubercontactmoment	€ 11.778	€ 11.778	€ 11.251	€ 11.251
Sociaal plan reorganisatie	€ 1.236	€ 1.106	€ 716	€ 456
Opmerkingen	De GGD is de afgelopen jaren ook geconfronteerd met afnemende contracttaken, gecombineerd met een afname van baten. De financiële risico's worden steeds nadrukkelijker terwijl het weerstandsvermogen minimaal is. De GGD streeft naar een omvang van de algemene reserve van: <ul style="list-style-type: none"> - maximaal 5% van de gemeentelijke bijdragen voor Publieke gezondheid, zijnde € 600.000 - voor Ambulancezorg gemaximeerd op € 1.200.000 Per 31-12-2015 bedroeg de algemene reserve € 1.742.095			
Ontwikkelingen	Om risico's te beheersen ontwikkelt de GGD een actief risicomanagement.			
Financiële informatie:				
Resultaat 2015	€ 51.779 (2014: € 138.756).			
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 2.351.761 (31 december 2014: € 2.282.236).			
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 14.096.227 (31 december 2014: € 12.592.970).			
Solvabiliteitsrisico Begr. 2017 (EV/TV)	12,3% (begroting 2016: 12,7% / jaarrekening 2015: 14,4%)			

5. Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Visie/doel	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost is een organisatie waarin brandweer, GHOR en RAV (Regionale Ambulancevoorziening) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. De VRBZO is een gemeenschappelijke regeling van 21 gemeenten met een totaal aantal inwoners van ruim 720.000.
------------	---

	Sinds 2007 is Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost de bindende partij voor alle partners in het omvangrijke speelveld van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Met als missie: Zorg voor Veiligheid. VRBZO werkt aan een veilige leefomgeving voor mensen die in Zuidoost-Brabant wonen of verblijven. En als het noodzakelijk is, biedt de veiligheidsregio professionele hulp.			
Taken	In de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost zijn ondergebracht: <ul style="list-style-type: none"> - de Multidisciplinaire Crisisbeheersing, - de Regionale Brandweer, - het bureau Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), - de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) en - de Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK). 			
Deelnemende partijen	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.			
Bestuurlijk belang	Burgemeester lid AB			
Vestigingsplaats	Eindhoven			
Financieel belang	2,0%			
Gemeentelijke bijdrage	2017	2018	2019	2020
Totaal	€ 824.397	€ 786.524	€ 794.389	€ 802.333
Basisbijdrage	€ 811.118	€ 777.884	€ 785.663	€ 793.520
Bijdrage Oranje Kolom	€ 6.476	€ 6.541	€ 6.606	€ 6.672
Bijdrage gem. rampenbestr.	€ 1.370	€ 1.384	€ 1.398	€ 1.412
Bijdrage Bevolkingszorg	€ 708	€ 715	€ 722	€ 729
Opmerkingen	De bijdrage 2017 is inclusief een indexering van 1,78% zoals de VRBZO die heeft toegepast. De veiligheidsregio neemt in de eigen meerjarenbegroting geen toekomstige indexering op vanaf 2018. Om te bereiken dat Heeze-Leende voldoende rekening houdt met toekomstige ontwikkelingen past Heeze-Leende vanaf de begroting 2017 wél de loon- en prijsindex 2018 en volgende jaren toe zoals die ook elders in de begroting van Heeze-Leende wordt toegepast.			
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:				
Resultaat 2015	€ 4.579.062 (2014: € 3.357.000).			
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 6.878.914 (31 december 2014: € 7.498.079).			
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 28.629.157 (31 december 2014: € 28.666.527).			
Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)	21% (2014 19%)			

6. Ergon - Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven

Visie/doel	Ergonbedrijven is het uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE).
------------	--

Taken	<p>Binnen de gemeenschappelijke regeling zijn de volgende rechtspersonen aanwezig:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stichting Bevordering Werkgelegenheid Sociale Werkvoorziening (BWSW) te Eindhoven; - EB Holding BV te Eindhoven met deelnemingen in: <ul style="list-style-type: none"> • Kringloopbedrijf Het Goed Regio Eindhoven BV voor 49%; • Hoveniersbedrijf Groenhoven BV Eindhoven voor 100% (geen operationele activiteiten); • EB Support BV te Eindhoven voor 100% (begeleidings- en detachingsorganisatie). 			
Deelnemende partijen	<p>De gemeenten Eindhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.</p> <p>De gemeente Geldrop-Mierlo heeft een inkooprelatie (geen deelnemer).</p>			
Bestuurlijk belang	<p>Het college is met de wethouder Werk & Inkomen vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur en Ergon</p>			
Vestigingsplaats	<p>Eindhoven</p>			
Financieel belang	<p>Vanuit de Integratie-uitkering Sociaal Domein (Gemeenfonds) ontvangt de gemeente Heeze-Leende een bedrag van € 1.242.618 hiervoor (meicirc. 2016). Dit bedrag wordt doorgesluisd naar Ergon</p>			
Gemeentelijke bijdrage	2017	2018	2019	2020
Totaal	1.242.618	1.152.271	1.080.440	1.013.029
Opmerkingen	<p>Zie 'Financieel Belang'</p>			
Ontwikkelingen	<p>Vanaf 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Een stop van de instroom in de Wsw is daar een onderdeel van. Dit betekent dat er ook geen mensen meer instromen bij Ergon. Zonder ingrijpen verliest ze haar bestaansrecht en wordt de organisatie een sterfhuis. Dit zorgde in 2014 voor onzekerheid bij de medewerkers van Ergon. Binnen de deelnemende gemeenten vindt nog discussie plaats hoe de toekomst van Ergon eruit moet komen zien. Naar verwachting zal in de 2^e helft van 2016 voor de periode 2017 – 2020 een nieuw strategisch plan worden opgesteld waarin de rol van GRWRE/Ergon voor de komende jaren duidelijk moet worden. Voor 2017 en daarna wordt er vanuit gegaan dat de gemeenten via de GRWRE in de vorm van een Participatiebedrijf arbeidsgehandicapten vanuit de Participatiewet gaan plaatsen.</p> <p>Uitgangspunten voor de meerjarenbegroting zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - geen WSW-instroom maar -uitstroom 4% per jaar - budgetverlaging van € 500 per SE per jaar - geleidelijke instroom vanuit de Participatiewet - gecombineerde uitvoering WSW en Participatiewet is budget-neutraal - optimaliseringsplan moet leiden tot structurele resultaatverbetering van € 4,5 mln. <p>Werkleerbedrijf en buurtbedrijf continueren o.b.v. huidige praktijk</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten dragen WSW-deel van het Participatiebudget 1 op 1 over aan GRWRE - gedurende de planperiode is sprake van een sluitende begroting waardoor gemeenten geen extra financiële bijdrage 			
Financiële informatie:				

Resultaat 2015	€ 1.514.000; (2014: € 2.266.000).
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 8.816.000 (31 december 2014: € 7.733.000).
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 6.615.000 (31 december 2014: € 5.640.000).
Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)	57,1% (2014: 57,8%)

Volledigheidshalve nog de volgende opmerkingen over verbonden partijen uit het verleden waar de gemeente inmiddels geen belang meer in heeft, maar waar de financiële afwikkeling nog van voortduurt.

7. Gemeenschappelijke Regeling Hypotheekfonds Noordbrabantse Gemeenten (HNG)

Gedurende 25 jaar (1996 tot en met 2020) ontvangt de gemeente jaarlijkse termijnen voortvloeiend uit de verkoop aandelen HNG. De jaarlijkse termijn, de zogenaamde aflossing zero coupon leningen, bedraagt € 59.660 (waarvan € 2.285 vanaf de herindeling via de gemeente Cranendonck wordt ontvangen). De deelnemende gemeenten hebben ingestemd met de opheffing van HNG.

F.3. Vennootschappen en coöperaties

1. Heeze De Bulders B.V.

Visie/doel	De activiteiten omvatten het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met, het besturen van en adviseren aan, evenals het (doen) financieren van andere ondernemingen, in welke vorm dan ook.			
Taken	Via Heeze De Bulders B.V. heeft de gemeente Heeze-Leende een 50% belang genomen in De Bulders Woningbouw B.V. Heeze. De Bulders B.V. heeft hiervoor € 9.000, zijnde 50% van het geplaatst aandelenkapitaal gestort. Daarnaast heeft Heeze De Bulders B.V. een belang van 50% in De Bulders Woningbouw C.V. en wel voor 49,5% direct en het resterende 0,5% via haar belang in De Bulders Woningbouw B.V. Zij treedt op als één van de twee stille vennoten. Heeze De Bulders B.V. brengt op afroep van De Bulders Woningbouw C.V. 50% van het commanditair kapitaal in.			
Deelnemende partijen	Gemeente Heeze-Leende.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Heeze-Leende is enig aandeelhouder.			
Vestigingsplaats	Heeze			
Financieel belang	100%			
Gemeentelijke bijdrage	2016	2017	2018	2019
Totaal	NVT	NVT	NVT	NVT
Opmerkingen				
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:	Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 90.000. Hiervan is € 18.000 geplaatst en door de gemeente Heeze-Leende volgestort. Daarnaast is er een lening verstrekt overeenkomstig het afgeroepen commanditair kapitaal van € 1.000.000. Ultimo 2015 bedroeg deze lening €1.000.000.			
Resultaat 2015	€ 0; (2014: € 0).			
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 17.906 (1 januari 2015: € 17.906).			

Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 1.000.000 (1 januari 2015: € 875.000).
Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)	1,8% (2014: 2,0%).

2. De Bulders Woningbouw B.V.

Visie/doel	De vennootschap heeft als doel het als beherend venoot deelnemen in en het besturen van De Bulders Woningbouw C.V.			
Taken	Het voorzien in de financieringsbehoefte van de CV, het beheren van en beschikken over alle soorten goederen en het stellen van zekerheden. Het sluiten van overeenkomsten en zich voor de CV verbinden.			
Deelnemende partijen	BNG Gebiedsontwikkeling B.V. en Heeze De Bulders B.V..			
Bestuurlijk belang	De regio manager en de wethouder vertegenwoordigen BNG GO respectievelijk de gemeente Heeze-Leende als aandeelhouder in de B.V.			
Vestigingsplaats	Heeze			
Financieel belang	50% via Heeze De Bulders B.V.			
Gemeentelijke bijdrage	2016	2017	2018	2019
Totaal	NVT	NVT	NVT	NVT
Opmerkingen	NVT			
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:	Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 90.000. Hiervan is € 18.000 geplaatst. Dit is door de aandeelhouders volgestort (ieder € 9.000).			
Resultaat 2015	€ 15.000; (resultaat 2014: € 16.000).			
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 62.000 (1 januari 2015: € 47.000).			
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 31.000 (1 januari 2015: € 108.000).			
Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)	66,6% (2013: 30,3%).			

3. De Bulders Woningbouw C.V., gevestigd te Heeze

Visie/doel	De C.V. heeft ten doel de integrale voorbereiding, ontwikkeling en het (doen) realiseren van de aanleg van de Randweg, en de realisatie van woningbouw in drie fasen gelegen in plangebied 'De Bulders'.			
Taken				
Deelnemende partijen	De Bulders Woningbouw B.V. als enig beherend venoot. BNG Gebiedsontwikkeling B.V. en Heeze De Bulders B.V. als commanditaire vennoten.			
Bestuurlijk belang	De C.V. wordt bestuurd door De Bulders Woningbouw B.V. In de raad van vennoten wordt deelgenomen door de directeur van BNG GO en de burgemeester van de gemeente Heeze-Leende. Elke venoot heeft één stem. Besluiten worden unaniem genomen.			
Vestigingsplaats	Heeze			
Financieel belang	50% via Heeze De Bulders B.V. (49,5% direct en 0,5% via De Bulders Woningbouw B.V.)			
Gemeentelijke bijdrage	2016	2017	2018	2019
Totaal	NVT	NVT	NVT	NVT
Opmerkingen	NVT			

Ontwikkelingen	
Financiële informatie:	In de C.V. wordt deelgenomen door De Bulders Woningbouw B.V. voor € 20.000 en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. en Heeze De Bulders B.V., ieder voor € 1.000.000. De commanditaire vennoten maken genoemde bedragen naar behoefte van de C.V. op eerste afroep over. Per 31 december 2015 is door ieder € 1.000.000 overgemaakt.
Resultaat 2015	-/- € 1.000; (resultaat 2014: -/- € 1.000).
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 1.985.000 (1 januari 2015: € 1736.000).
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 160.000 (1 januari 2015: € 201.000).
Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)	92,5% (2014: 89,6%).

4. NV Bank Nederlandse Gemeenten

Visie/doel	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De deelneming kan dan ook als een duurzame belegging worden beschouwd.			
Taken				
Deelnemende partijen	De publieke sector in Nederland, zoals gemeenten, provincies en de Staat der Nederlanden.			
Bestuurlijk belang	De vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders is de wethouder Financiën.			
Vestigingsplaats	Den Haag			
Financieel belang	De gemeente heeft 10.020 aandelen à € 2,50 BNG in haar bezit die voor de verkrijgingsprijs van € 22.734 onder financiële vaste activa staan gewaardeerd. Hiermee bezit de gemeente Heeze-Leende 0,01799% van de stemmen en bedraagt het aandeel in het vermogen en het dividend tevens 0,01799%.			
Gemeentelijke bijdrage	2017	2018	2019	2020
Totaal	NVT	NVT	NVT	NVT
Opmerkingen	NVT			
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:	Het beleid van de BNG is er op gericht tot en met 2018 25% van de nettowinst uit te keren.			
Resultaat 2015	€ 226 mio (2014: € 126 mio).			
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 4.163 mio (31 december 2014: € 3.582 mio).			
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 145.348 mio (31 december 2014: € 149.923 mio).			
Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)	2,6% (2014: 2,0%)			
Achtergestelde schulden 31-12-2015	€ 31 mio (31 december 2014: € 32 mio).			

6. Brabant Water NV

Visie/doel	Brabant Water N.V. is het waterleidingbedrijf voor vrijwel geheel Noord-Brabant. De aandelen zijn in handen van de provincie Noord-Brabant en het overgrote deel van de gemeenten in het voorzieningsgebied.			
Taken				
Deelnemende partijen	De aandelen zijn in handen van de provincie Noord-Brabant en het overgrote deel van de gemeenten in het voorzieningsgebied.			
Bestuurlijk belang				
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch			
Financieel belang	De gemeente heeft in haar bezit 14.074 aandelen tegen de nominale waarde van € 0,10 per aandeel. Dit bezit staat op de balans onder financiële vaste activa opgenomen tegen de verkrijgingsprijs van € 1.407.			
Gemeentelijke bijdrage	2017	2018	2019	2020
Totaal	NVT	NVT	NVT	NVT
Opmerkingen	NVT			
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:	Het positief resultaat over 2015 wordt conform het op 24 juni 2012 door de aandeelhouders vastgestelde financieel beleid voor de 3e Planperiode (Boekjaar 2012 tot en met 2016) toegevoegd aan de Algemene Reserve.			
Resultaat 2015	€ 40.652.000 (2014: € 30.071.000).			
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 524.465.000 (31 december 2014: € 483.813.000).			
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 397.332.000 (31 december 2014: € 415.793.000).			
Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)	55,2% (2014: 53,8%).			

F.4 Stichtingen en verenigingen

1. Stichting Bureau Inkoop & Aanbestedingen Zuidoost Brabant

Visie/doel	<p>Strategische beleidsuitgangspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het streven binnen de inkooptrajecten naar maximale waarde voor de gemeente of publieke organisatie door het toepassen van maatschappelijk verantwoord inkopen binnen de inkooptrajecten. Dit bestaat uit het toepassen van Social return en Duurzaamheidscriteria en de toegang voor (regionaal) MKB tot overheidsopdrachten. - Het streven binnen de gemeenten en haar gelieerde organisaties naar efficiency binnen de inkoopprocessen. - Het voorbereiden van de implementatie van de Nieuwe Europese regelgeving voor inkopen van leveringen, diensten en werken boven de Europese drempelwaarde. Deze nieuwe regelgeving dient uiterlijk april 2016 te worden geïmplementeerd in Nederlandse wetgeving. Dit heeft gevolgen voor het inkoopbeleid van de Bizob gemeenten. Ook moeten de inkoop- en aanbestedingsprocedures hierop
------------	---

	worden aangepast.			
Taken				
Deelnemende partijen	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Gemert-Bakel, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre.			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de stichting bestaat uit een tweetal leden per deelnemende gemeente. Uit de leden van het algemeen bestuur is een dagelijks bestuur samengesteld. Dit bestaat uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en twee leden. De stichting kent een algemeen directeur.			
Vestigingsplaats	Oirschot			
Financieel belang				
Gemeentelijke bijdrage	2017	2018	2019	2020
Totaal	+/- 68.700	+/- 69.400	+/- 70.000	+/- 70.800
Opmerkingen	Bijdrage is gebaseerd op gemeentelijke prijsindexering van 1% per jaar			
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:	De entreegelden worden tot het eigen vermogen van de stichting gerekend en bedragen per 31 december 2015 € 155.467 (31 december 2014 € 155.467). Entreegelden zijn betaald als goodwill door die gemeenten die later hebben aangesloten. Deze worden niet eerder dan bij liquidatie van de stichting aan de gemeenten terugbetaald. Het entreegeld voor de gemeente Heeze-Leende bedroeg € 10.833.			
Resultaat 2015	€ 482.982; (resultaat 2014: € 591.596).			
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 1.167.210 (31 december 2014: € 1.314.742).			
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 387.839 (31 december 2014: € 323.831).			
Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)	75,1% (2014: 80,2%).			

F.5 overige verbonden partijen

De gemeente Heeze-Leende participeert niet in overige verbonden partijen.

Paragraaf G. Grondbeleid

G.1 Inleiding

Op 23 januari 2012 is het gemeentelijk grondbeleid door de gemeenteraad vastgesteld in de nota Grondbeleid Heeze-Leende 2012-2016.

De in deze nota gemaakte beleidskeuzes zijn voor zover van toepassing in deze paragraaf verwerkt. Tevens zijn de gewijzigde uitgangspunten voor de grondexploitaties zoals deze op 27 juni 2016 door de gemeenteraad zijn vastgesteld, verwerkt in deze paragraaf.

In deze paragraaf komen de volgende onderwerpen aan bod:

- G2. Relatie met de programmapunten;
- G3. Uitgangspunten/parameters voor de grondexploitaties;
- G4. De in exploitatie genomen bouwgronden te weten Poortmannen, Breedvennen en Domein;
- G5. Risico's grondexploitaties in eigen beheer;
- G6. Grondexploitatie op basis van samenwerking;
- G7. Reserve grondexploitatie;
- G8. Reserve bovenwijkse voorzieningen;
- G9. Grondprijzen;
- G10. Faciliterend grondbeleid

G.2 Relatie met de programmapunten

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en hangt samen met de realisatie van de programma's Economische Zaken en Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting.

De financiële consequenties van de ontwikkeling en realisatie van woningbouw worden zichtbaar gemaakt door middel van een bouwgrondexploitatie. Zowel voor de uitbreidingslocaties als de inbreidingslocaties zullen beslissingen moeten worden genomen aangaande het grondbeleid (mate van regie en risico bij de ontwikkelingen) en worden bouwgrondexploitaties opgesteld voor de financiële onderbouwing van die keuzes.

G.3 Uitgangspunten/parameters voor de grondexploitaties

Door het tijdig opstellen en actualiseren van de grondexploitaties in eigen beheer worden kosten en opbrengsten in relatie met elkaar gebracht en ontstaat er inzicht in de hierboven genoemde mogelijke financiële risico's. Deze grondexploitaties worden tweemaal per jaar geactualiseerd.

Bij de laatste actualisatie van de bouwgrondexploitaties is rekening gehouden met de op 27 juni 2016 door de gemeenteraad vastgestelde uitgangspunten/parameters. Het betreft de volgende uitgangspunten:

- Alle lasten en baten zijn exclusief BTW. Prijspeil 1 januari van het geldende jaar.
- De grondprijzen: Zie hiervoor paragraaf G8
- Voor voorbereiding en toezicht, zoals personele inzet van afd. Beheer en Vastgoed wordt 15% van de kosten van bouw- en woonrijpmaken berekend.
- Voor algemene kosten, zoals personele inzet van afd. Beleid, Vergunningen & Handhaving wordt eveneens 15% van de kosten van bouw- en woonrijpmaken berekend.
- Rentepercentage: 2%
- Disconteringsvoet: 2%
- Kostenstijging: 1%
- Opbrengstenstijging: 0%

G.4 In exploitatie genomen gronden

Breedvennen, Leende

De nog uit te geven gronden zijn gelegen in het bestemmingsplan kom Leende-Leenderstrijp.

De huidige geactualiseerde vastgestelde exploitatie van juli 2016 voorziet in de administratieve afsluiting van het plan eind 2023 met een voordelig resultaat van ca. € 311.000. Ten opzichte van de begroting 2016 betekent dit

een verhoging van ca. € 357.000. De belangrijkste reden hiervoor is dat de uitgangspunten/parameters zijn aangepast vanwege gewijzigde regelgeving.

De Poortmannen, Heeze

De geactualiseerde exploitatie-opzet van juli 2016 geeft 2024 als afsluitingsjaar met een voordelig eindresultaat van ca. € 374.000. Ten opzichte van de begroting 2016 betekent dit een verhoging van ca. € 441.000. Dit is een forse verbetering. Als belangrijkste reden hiervoor is dat de uitgangspunten/parameters zijn aangepast.

Domein, Sterksel

Het exploitatiegebied is gelegen aan de Averbodeweg en Domein in Sterksel. Eerder was er voor dit gebied een koop-/realisatieovereenkomst gesloten met een projectontwikkelaar. Deze overeenkomst liep echter af per 31 december 2015 waardoor de gemeente Heeze-Leende de grond nu zelf in exploitatie kon nemen en er een exploitatie-opzet diende te worden opgesteld.

De exploitatie van juni 2016 voorziet in de administratieve afsluiting van het plan in 2023 met een voordelig resultaat van € 204.000.

Het grootste risico is echter dat het bestemmingsplan, om wat voor redenen dan ook, geen onherroepelijke status krijgt. Dan heeft de Bulders BV/CV geen bestaansrecht en zal ontbonden moeten worden. Beide partijen dragen daarover het risico. Dit heeft gevolgen voor de reeds verworven gronden en het ingebrachte kapitaal.

G.5 Risico's grondexploitatie in eigen beheer

Weliswaar zijn de calculaties met enige voorzichtigheid berekend, maar er kunnen toch risico's blijven bestaan. Het is dan ook noodzakelijk om hiervoor middelen achter de hand te houden; in onze gemeente wordt hierin voorzien middels de algemene reserve. Zie hiervoor ook paragraaf A van deze begroting: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De verwachte eindwaarden zoals genoemd bij G4 van Poortmannen, Breedvennen en Domein zijn berekend zonder rekening te houden met algemene risico's, zoals:

- ✓ Kredietcrisis
- ✓ Conjunctuur- en renterisico's die zich manifesteren
- ✓ Verandering in woon- en werkvoorkeuren en behoeften
- ✓ Milieurisico's
- ✓ Herziening bestuurlijke besluitvorming
- ✓ Archeologie

Meer specifiek kennen deze grondexploitatie de volgende risico's:

Breedvennen, Leende:

Het is mogelijk dat de te verkopen percelen pas later worden verkocht. Tevens bestaat het risico dat de verkoop van de grond onder de schoolwoningen later plaatsvindt omdat dit (mede) afhankelijk is van de planning van het centrumplan in Leende. In de geactualiseerde grondexploitatie van juli 2016 is er naast een base case scenario (cijfers zoals in paragraaf F4 en hierboven weergegeven) ook een best case en een worst case scenario doorgerekend. Het resultaat hierbij varieert van ruim € 348.000 voordelig in best case tot circa € 146.000 voordelig in worst case.

Poortmannen, Heeze:

Het risico bestaat dat de uitgifte van de gronden later plaatsvindt dan gepland. Bij de geactualiseerde grondexploitatie in juli 2016 is ook een best en een worst case scenario doorgerekend. Hierbij varieert het resultaat van ca. € 463.000 voordelig in best case tot € 256.000 voordelig in worst case.

Domein, Sterksel:

Ook hier bestaat het risico dat de uitgifte van de gronden later plaatsvindt dan gepland. Ook bij deze grondexploitatie is een best en een worst case scenario doorgerekend. Hierbij varieert het resultaat van ca. € 239.000 voordelig in best case tot € 158.000 voordelig in worst case.

G.6 Grondexploitatie op basis van samenwerking

De Bulders, Heeze

Deze wijk wordt ontwikkeld in samenwerking met de BNG GO. In deze samenwerking zijn de kwalitatieve en kwantitatieve uitgangspunten waaronder de wijk ontwikkeld gaat worden, vastgelegd in een contract. Dit contract is medio 2012 door beide partijen ondertekend. De inmiddels verworven gronden en de nog te verwerven gronden op de balans van de gemeente worden inclusief vergoeding voor rentebijdrage en bijkomende kosten worden bij onherroepelijk bestemmingsplan en bewezen marktvraag ingebracht in De Bulders Woningbouw CV. Voor deze werkwijze is gekozen om financieringstechnisch rentevoordelen te behalen, immers de gemeente kan tegen een lagere rente voorfinancieren dan de entiteit zelf.

Ca. 75% van de gronden is inmiddels verworven. De overige 25% wordt pas afgenomen na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan. Daarover wordt dus geen risico gelopen. Het afwaarderen van de reeds ingekochte gronden naar agrarische waarde betekent in absolute zin een verliespost van ca 1 miljoen, waarvoor de gemeente voor de helft aan de lat staat.

Het door de gemeente ingebracht kapitaal in de BV/CV bedraagt 1,5 miljoen.

Risico

De Bulders BV/CV is als aparte entiteit verantwoordelijk voor haar eigen risico's. Daarom heeft zij binnen haar eigen grondexploitatie een risicobuffer opgenomen. Deze buffer is toereikend om de meeste risico's gedurende de looptijd van het plan op te vangen.

G.7 Reserve grondexploitatie

Voorheen was de gemeente voor het voeren van een goed grondbeleid verplicht om een genormeerde reserve grondexploitatie te vormen. Inmiddels is deze verplichting vervallen en is besloten (raadsbesluit d.d. 27 juni 2016) om deze reserve te laten vervallen en de eventuele risico's van de grondexploitaties ten laste van de algemene reserve te laten komen. Deze risico's zijn opgenomen in paragraaf A Weerstandsvermogen en risicobeheersing van deze begroting.

G.8 Reserve bovenwijkse voorzieningen

Een bovenwijkse voorziening is een openbare infrastructurele voorziening welke wordt gerealiseerd ten behoeve van de gemeente als geheel, of een groot deel daarvan, met als doel het vergroten van de leefbaarheid in de gemeente. Het saldo van de reserve bovenwijkse voorzieningen bedroeg per 1 januari 2016 € 975.000. In het jaar 2016 zijn (nog) geen bedragen toegevoegd of onttrokken aan de reserve bovenwijkse voorzieningen. De reserve wordt enerzijds gevoed door middel van een bijdrage van € 22 per verkochte m² bouwgrond in exploitatiegebieden in eigen beheer en anderzijds een bijdrage van de projectontwikkelaar van het aantal te verkopen m² bouwgrond. De hoogte van deze bijdrage is afhankelijk van het jaar van bekrachtiging van de exploitatieovereenkomst. In verband met het gewijzigde Besluit begroting en verantwoording (BBV) wordt deze reserve vanaf 2013 niet meer direct bij verkoop van bouwgronden in eigen beheer gevoed maar pas bij afsluiting met een voordelig resultaat van de desbetreffende grondexploitatie.

Voorgesteld wordt om de bijdrage ten behoeve van deze reserve bovenwijkse voorzieningen vooralsnog te handhaven op € 22 per verkochte m² bouwgrond.

G.9 Grondprijzen

Op grond van de in 2012 vastgestelde nota Grondbeleid stelt het college de grondprijzen jaarlijks vast nadat de gemeenteraad hierover is geïnformeerd in de begroting en bedenkingen kenbaar heeft kunnen maken. Hierbij wordt uitgegaan van de marktwaardebenadering en kan zowel gebruik worden gemaakt van de residuele methode als de comparatieve methode.

Voor 2016 bedroegen de grondprijzen:

- Kavels t.b.v. sociale woningbouw € 189,-- per m²*)
*) voor de eerste 110 m², voor het meerdere € 323,-- per m²
- Kavels t.b.v. overige woningen € 323,-- per m²
- Kavels t.b.v. niet grondgebonden woningen

De grondprijs per locatie marktconform vast te stellen waarbij

als uitgangspunt ca. 20% incl. btw van de vrij op naam prijs zal worden gehanteerd.

- Bedrijfsgrond € 152,-- per m²
- Grond voor bijzondere bebouwing € 152,-- per m²

Alle genoemde prijzen zijn exclusief BTW.

Er is inmiddels sprake van een opleving van de woningmarkt, echter deze opleving is nog niet van dien aard dat de grondprijzen zouden moeten worden verhoogd. Daarom stelt het college voor om dezelfde grondprijzen te hanteren voor 2017. Een eventuele aanpassing van de grondprijzen heeft uiteraard direct gevolgen voor de lopende grondexploitaties.

G.10 Faciliterend grondbeleid

Naast een actieve grondexploitatie kan de gemeente in voorkomende gevallen kiezen voor een faciliterend grondbeleid, waarbij sprake kan zijn van kostenverhaal. Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente het particulieren mogelijk maakt grond te exploiteren. Gemeentelijke kosten verbonden aan het desbetreffende exploitatiegebied kunnen op de particuliere exploitant worden verhaald. De gemeente koopt dus zelf geen grond aan; ze beperkt zich tot de wettelijke publieke taak. Deze taak bestaat vooral uit inspraakprocedures en het vaststellen van het bestemmingsplan.

De volgende exploitatiegebieden zijn van kracht, waarbij tevens het verwachte eindresultaat en de risico's worden vermeld.

Locatie	Raming saldo per 31 december 2016	Raming saldo per 31 december 2017	Verwacht eindresultaat
Vondellaan Heeze	€ 72.000 nadelig	€ 77.000 nadelig	€ 100.000 nadelig. Hiervoor is een voorziening gevormd.
Beemden-Zuid Heeze	€ 40.000 voordelig	€ 30.000 voordelig	€ 30.000 voordelig in 2017
Kloostervelden Sterksel	€ 20.000 voordelig	€ 16.000 voordelig	budgetneutraal in 2022

Vondellaan, Heeze

In het geval de laatste fase van het project niet gerealiseerd wordt, ontvangt de gemeente het resterende gedeelte van de exploitatiebijdrage niet (€ 65.000,00).

Kloostervelden, Sterksel

Om zeker te stellen dat de projectrisico's gedragen worden door de exploitant, is in 2010 een anterieure overeenkomst met Kempenhaeghe gesloten. Ter zekerstelling van de afspraken uit deze overeenkomst, is door de ontwikkelaar die Kempenhaeghe gecontracteerd heeft, een concerngarantie afgegeven.

Waar het beheers- en onderhoudsrisico van Providentia voorheen geheel bij Kempenhaeghe lag, wordt het openbaar gebied nu overgedragen aan de gemeente. Het beheers- en onderhoudsrisico komt daarmee bij de gemeente te liggen.

8. Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht Programma – Thema's – Taakvelden

Programma	Thema	Taakveld		
1 Fundament	1 Bestuur	0.1 Bestuur		
	2 Samenwerking	0.1 Bestuur		
	3 Openbare orde en veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	
		1.2	Openbare orde en veiligheid	
	4 Dienstverlening	geen specifiek taakveld		
	5 Burgerzaken	0.2	Burgerzaken	
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	
	6 Burgerparticipatie	geen specifiek taakveld		
7 Dorpsraden	geen specifiek taakveld			
2 Opgroeien	1 Jeugdbeleid	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	
		6.2	Wijkteams	
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-	
	2 Centrum voor Jeugd en Gezin	7.1	Volksgezondheid	
	3 Kinderopvang en peuterwerk	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	
	4 Voor en vroegschoolse educatie	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	
	5 Onderwijs	0.10	Mutaties reserves	
		4.2	Onderwijshuisvesting	
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	
	3 Meedoen	1 Wet maatschappelijke ondersteuning	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
			6.2	Wijkteams
6.6			Maatwerkvoorzieningen (WMO)	
6.71			Maatwerkdienstverlening 18+	
2 Senioren/ouderenbeleid		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	
3 Volksgezondheid		7.1	Volksgezondheid	
4 Bibliotheekwerk		5.6	Media	
5 Cultuur		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	
		5.5	Cultureel erfgoed	
6 Muziekonderwijs en overige vormingswerk		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	
7 Sportconsulenten en cultuurcoachen		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	
8 Subsidiebeleid		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	
9 Dorpshuizen	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		
10 Sport	5.1	Sportbeleid en activering		
	5.2	Sportaccommodaties		
11 Accommodatiebeleid	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		
12 Statushouders	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		

Programma	Thema	Taakveld
4 Wonen	1 Volkshuisvesting	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
		8.3 Wonen en bouwen
	2 Omgevingsvergunning	8.3 Wonen en bouwen
	3 Verkeer	2.5 Openbaar vervoer
		4 Openbare ruimte
		2.4 Economische havens en waterwegen
5 Werken	1 Economische zaken	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
		3.1 Economische ontwikkeling
		3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
		3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
	2 Recreatie en toerisme	3.4 Economische promotie
		5.6 Media
		5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	3 Participatie	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
		6.3 Inkomensregelingen
		6.4 Begeleide participatie
6.5 Arbeidsparticipatie		
6 Duurzaamheid	1 Milieu	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
		7.4 Milieubeheer
	2 Afval	7.3 Afval
	3 Maatschappelijk verantwoord ondernemen	geen specifiek taakveld
	4 Water	7.2 Riolering
5 Ruimtelijke ordening	8.1 Ruimtelijke ordening	
7 Financiën	1 Algemene Dekkingsmiddelen	0.5 Treasury
		0.61 OZB woningen
		0.62 OZB niet-woningen
		0.64 Belastingen overig
		0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
	2 Overhead	0.4 Overhead
	3 Vennootschapsbelasting (Vpb)	0.9 Vennootschapsbelasting
	4 Onvoorzien	0.8 Overige baten en lasten
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten		

Bijlage 2: Overzicht reserves en voorzieningen

OVERZICHT VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN					BEGROTING 2017				BIJLAGE 2
Naam reserve/voorziening 1	Vorig dienstjaar (2016)				Dienstjaar (2017)				
	saldo aan begin van dienstjaar 2	vermeer- deringen: a. bijboeking van rente 3	vermeer- deringen: b. stortingen in reserve 4	vermind- deringen: (zoals beschikkingen over en bij- dragen uit reserve/voorz.) 5	saldo aan begin van dienstjaar 6	vermeer- deringen: a. bijboeking van rente 7	vermeer- gen: b. stortingen in reserve 8	vermind- eringen (zoals beschikkingen over en bij- dragen uit reserve.) 9	saldo aan het einde van het dienstjaar 10
A. ALGEMENE RESERVE									
Algemene reserve	4.058.578		102.780	1.301.700	2.859.658				2.859.658
subtotaal	4.058.578	0	102.780	1.301.700	2.859.658	0	0	0	2.859.658
B. OVERIGE BESTEMMINGRESERVES									
Reserve grondexploitatie	102.780			102.780	0				0
Res. bovenwijkse voorzieningen	975.776			75.000	900.776				900.776
Reserve totaaloplossing verkeer	3.337.157				3.337.157		50.000		3.287.157
Reserve Bels Lijntje/30 km	193.767				193.767				193.767
Reserve centrale as			50.000	50.000	0	50.000	50.000		0
Res. Streekontwikkeling	237.585			18.000	219.585		18.000		201.585
Res. Strijperpad	25.000				25.000				25.000
Groen-Blauwe diensten	37.500			12.500	25.000				25.000
Herziening best.plan buitengebied	2.795			0	2.795				2.795
Res. gemeentelijke monumenten	140.704		7.344	7.500	140.548	7.344	7.500		140.392
Reserve nieuwbouw/ren onderwijs	220.070				220.070				220.070
Reserve centrumplan Leende	1.675.921		500.000		2.175.921	214.200	1.165.000		1.225.121
Re. digitalisering bouw/milieuverg.	79.724			30.300	49.424		49.424		0
Reserve dorpshuis Heeze	337.651				337.651				337.651
Reserve wegen ABdK	15.058			15.058	0				0
Reserve de-minimissteun HSL			200.000	200.000	0				0
Reserve HSL Buffer	273.315				273.315				273.315
Materieel openbare werken	140.957		60.000	10.050	190.907	65.000	13.860		242.047
Reserve VW Crafters	41.357			9.341	32.016		8.252		23.764
Reserve tractor	25.097			6.274	18.823		5.421		13.402
Reserve houtversnipperaar	11.125			2.781	8.344		2.403		5.941
Reserve grasveegmachine	6.964			1.521	5.443		1.287		4.156
Reserve werkbus	21.970			4.307	17.663		3.644		14.019
Reserve Renault Zoe	17.925			2.506	15.419		2.165		13.254
Reserve zoutstrooiers	35.070			4.904	30.166		4.235		25.931
Reserve sociaal domein	600.000			116.000	484.000		100.000		384.000
Reserve onderhoud sportvelden	124.541				124.541				124.541
Reserve HNG	300.000			60.000	240.000		60.000		180.000
Res. kwaliteitsimpuls personeel	483.740				483.740				483.740
Res. individueel keuzebudget	175.000				175.000				175.000
subtotaal	9.638.548	0	817.344	728.822	9.727.070	0	336.544	1.541.191	8.522.423
TOTAAL RESERVES	13.697.126	0	920.124	2.030.522	12.586.728	0	336.544	1.541.191	11.382.081

OVERZICHT VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN				BEGROTING 2017				BIJLAGE 2	
Naam reserve/voorziening 1	Vorig dienstjaar (2016)			Dienstjaar (2017)					
	saldo aan het begin van het dienstjaar 2		vermeer- deringen: stortingen t.l.v. exploitatie 3	verminder- ingen: (zoals beschikkingen over en bijdragen uit reserve/voorz.) 4	saldo aan begin van dienstjaar 5	overige vermeer- deringen 6	vermeer- deringen: ten laste van de ex- ploitatie 7	vermindering (zoals beschikkingen over en bijdragen uit voorziening) 8	saldo aan einde van dienstjaar 9
C. VOORZIENINGEN									
Voorziening riolering	1.337.668		342.282	1.679.950	0		645.999	551.631	94.368
Voorz. onderhoud wegen/ bruggen	325.911		310.000	535.023	100.888		475.500	504.242	72.146
Voorziening parkeerfonds	1.241		12.500	12.500	1.241			0	1.241
Voorz. Accommodaties/gebouwen	1.186.732		250.000	328.625	1.108.107		250.000	328.625	1.029.482
Voorz. renovatie hockeyvelden	121.701		32.848		154.549		32.848		187.397
Voorziening St Victor	43.693		4.500	6.700	41.493		4.500	5.432	40.561
Voorziening AED's	13.510				13.510				13.510
Voorziening frictiekosten Rick	25.521		0	25.521	0			0	0
Voorziening pensioen wethouders	412.902		0		412.902			0	412.902
subtotaal	3.468.880	0	952.130	2.588.319	1.832.691	0	1.408.847	1.389.930	1.851.608
1331 Ov. langlopende leningen									
voorz. Overige langlopende leningen	58.000			11.000	47.000			11.000	36.000
	58.000	0	0	11.000	47.000	0	0	11.000	36.000
D. OVERIGE VORDERINGEN									
Voorziening dubieuze debiteuren	530.000		35.000	35.000	530.000	25.000		25.000	530.000
Voorz. dubieuze debiteuren W&I	86.000		10.000	10.000	86.000		10.000	10.000	86.000
subtotaal	616.000	0	45.000	45.000	616.000	25.000	10.000	35.000	616.000
ONDERHANDEN WERK									
Verliesvoorziening ontw. Vondelln	100.000		0	100.000	0		0		0
Verliesvoorziening Breedvennen	40.000		0		40.000		0		40.000
Totaal	4.282.880	0	997.130	2.744.319	2.535.691	25.000	1.418.847	1.435.930	2.543.608
TOTAAL RES. EN VOORZ.	17.980.006	0	1.917.254	4.674.841	15.122.419	25.000	1.755.391	2.977.121	13.925.689

Bijlage 4: Overzicht incidentele lasten en baten

Progr.	Omschrijving	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
	Lasten				
	Incidentele lasten				
P1	Kiesverrichtingen	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
P1	A2-samenwerking/besparing BV	€ -	€ 7.000	€ 64.000-	€ 134.000-
P1	Uitvoering veiligheidsmonitor	€ -	€ 8.300	€ -	€ -
P4	Weginspecties om de 2 jaar	€ 15.000	€ -	€ 15.000	€ 15.000
P2	Centrumplan Leende	€ 1.165.000	€ -	€ -	€ -
P2	Centrumplan Leende	€ 214.200-	€ -	€ -	€ -
P3	Impuls brede scholen combinatiefunct.	€ 121.600	€ 121.600	€ -	€ -
P3	Buurtsportcoaches	€ 18.000	€ 18.000	€ -	€ -
P3	Onderzoek privatisering sportvoorzieningen	€ 7.500	€ 7.500	€ -	€ -
P5	Bomenbeleidsplan opstellen	€ 10.000	€ -	€ -	€ -
P3	Roa/ov kosten opvang statushouders	€ 138.740	€ -	€ -	€ -
P6	Bestemmingsplan Kom Sterksel	€ 20.000	€ -	€ -	€ -
P3	Storting voorziening molen St Victor	€ -	€ -	€ 7.500	€ 7.500
P4	Digitalisering bouwvergunningen	€ 49.424-	€ -	€ -	€ -
P4	Digitalisering milieu/bouwvergunningen	€ 56.075	€ -	€ -	€ -
	Totaal incidentele lasten:	€ 1.303.291	€ 177.400	€ 26.500-	€ 96.500-
	Toevoeging reserves (incidenteel)				
P7	Toevoeging algemene reserve	€ -	€ 7.000-	€ 64.000	€ 134.000
P2	Toevoeging reserve centrumplan Leende	€ 214.200	€ -	€ -	€ -
	Totaal toevoeging reserves (incidenteel):	€ 214.200	€ 7.000-	€ 64.000	€ 134.000
	Totaal lasten:	€ 1.517.491	€ 170.400	€ 37.500	€ 37.500
	Baten				
	Incidentele baten				
P3	Bijdrage scholen combinatiefunctionaris	€ 25.865-	€ 25.865-	€ -	€ -
P5	BUIG-uitkeringen	€ 100.000	€ -	€ -	€ -
P7	Gemeentefonds / Combinatiefunctionarissen	€ 61.272-	€ 61.272-	€ -	€ -
P7	Gemeentefonds / Asielinstroom	€ 138.740-	€ -	€ -	€ -
	Totaal incidentele baten:	€ 125.877-	€ 87.137-	€ -	€ -
	Onttrekking reserves (incidenteel)				
P4	Aanw. reserve digitalisering bouwverg.	€ 49.424-	€ -	€ -	€ -
P1	Aanw. reserve sociaal domein	€ 100.000-	€ -	€ -	€ -
P2	Aanw. reserve centrumplan Leende	€ 1.165.000-	€ -	€ -	€ -
	Totaal aanwending reserves (incidenteel):	€ 1.314.424-	€ -	€ -	€ -
	Totaal baten:	€ 1.440.301-	€ 87.137-	€ -	€ -
	Saldo	€ 77.190	€ 83.263	€ 37.500	€ 37.500

Bijlage 5. Geprognosticeerde balans

ACTIVA						
Omschrijving	Werkelijke stand ultimo 2015	Begrote stand ultimo 2016	Begrote stand ultimo 2017	Begrote stand ultimo 2018	Begrote stand ultimo 2019	Begrote stand ultimo 2020
VASTE ACTIVA	22.697.031	22.275.491	20.868.985	19.805.640	18.778.481	18.340.656
A11 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	11.682	10.847	10.013	9.179	8.345	7.511
A12 MATERIËLE VASTE ACTIVA	18.663.602	17.921.231	18.184.490	17.335.379	16.482.952	16.218.347
A13 FINANCIËLE VASTE ACTIVA	4.021.747	4.343.413	2.674.482	2.461.082	2.287.184	2.114.798
VLOTTENDE ACTIVA	19.302.349	19.362.841	19.583.662	18.427.470	18.361.426	18.668.339
A21 VOORRADEN	12.370.230	12.460.465	12.689.600	11.541.705	11.483.941	11.799.117
A22 UITZETTINGEN	6.272.855	6.272.855	6.262.855	6.252.855	6.242.855	6.232.855
A23 LIQUIDE MIDDELEN	135.056	135.056	135.056	135.056	135.056	135.056
A29 OVERLOPENDE ACTIVA	524.208	494.465	496.151	497.854	499.574	501.311
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA	41.999.379	41.638.332	40.452.647	38.233.110	37.139.907	37.008.995
PASSIVA						
Omschrijving	Werkelijke stand ultimo 2015	Begrote stand ultimo 2016	Begrote stand ultimo 2017	Begrote stand ultimo 2018	Begrote stand ultimo 2019	Begrote stand ultimo 2020
VASTE PASSIVA / VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN	36.627.182	33.854.586	31.272.392	30.367.162	29.824.208	28.324.790
P11 EIGEN VERMOGEN	13.914.037	14.383.092	13.287.411	13.719.316	14.259.868	15.201.309
P12 VOORZIENINGEN	3.468.880	1.832.691	1.851.608	2.024.027	2.454.376	1.531.854
P13 VASTE SCHULD	19.244.265	17.638.803	16.133.373	14.623.819	13.109.964	11.591.627
VLOTTENDE PASSIVA	5.372.198	7.783.746	9.180.255	7.865.948	7.315.699	8.684.205
P21 VLOTTENDE SCHULD	3.427.922	5.723.439	7.062.380	5.689.929	5.080.955	6.390.148
P29 OVERLOPENDE PASSIVA	1.944.276	2.060.307	2.117.875	2.176.019	2.234.744	2.294.057
TOTAAL-GENERAAL PASSIVA	41.999.379	41.638.332	40.452.647	38.233.110	37.139.907	37.008.995

Toelichting

Deze geprognosticeerde balans is in verband met de gewijzigde BBV-voorschriften vanaf 2017 een verplichte bijlage in de begroting. In de meerjarige balansprognose zijn de volgende ontwikkelingen verwerkt:

- Afschrijvingen op activa
- Mutaties op activa vanwege nieuwe investeringen
- Mutaties op reserves en voorzieningen
- Mutaties verband houdend met de grondexploitatie
- Aflossing op vaste geldleningen
- Begrotingsresultaten 2016-2020

Bijlage 6. EMU-saldo

Gemeenten moeten in hun begroting een berekening opnemen van het zogenoemde EMU-saldo, en wel voor drie jaren: een raming voor het begrotingsjaar zelf (2017), een prognose voor het vorig begrotingsjaar (2016) en een raming voor het jaar volgend op het begrotingsjaar (2018).

Omschrijving	2016	2017	2018
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2016, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2017	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2017
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	+ -635	1.096	-432
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+ 1.038	1.005	963
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	+ 943	1.419	1.500
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	- 1.614	1.116	1.176
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	- 809	1.591	881
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	+ 797	1.362	2.029
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	- 16	1.084	1.317
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11 Verkoop van effecten:			
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?			
Berekend EMU-saldo	-296	1.091	686

Toelichting:

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Van dit maximale tekort van 3% van Nederland is 2,5% voor de rijksoverheid en 0,5% voor de decentrale overheden. De EMU-systematiek werkt evenwel op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investerings en uitgaven die worden gedekt uit

reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo voor Heeze-Leende voor 2017 komt uit op 1.091.000 euro. Het betekent dat in EMU-termen de uitgaven 1,1 miljoen euro groter zijn de inkomsten.

Bijlage 7. Financiële detailbegroting op subtaakniveau

Programma 1 Fundament

Lasten

(Sub)taakvelden (bedrag x€ 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Bestuur						
<i>0.1 Bestuur</i>						
0.010.00 Raad en raadscommissies	199.539	217.796	227.495	229.293	231.112	222.136
0.010.10 Burgemeester en wethouders	876.755	541.544	621.185	571.882	577.600	583.375
0.010.40 Representatie bestuur	39.487	43.264	43.697	44.134	44.575	45.021
0.010.50 Raadsgriffier	109.653	115.259	118.527	119.712	120.909	122.118
Thema 2: Samenwerking						
<i>0.1 Bestuur</i>						
0.010.20 Bestuurlijke samenwerking	166.045	210.186	216.492	218.657	220.843	223.052
0.010.30 A2-samenwerking algemeen	-3.293	47.000	27.000	113.937	114.210	114.485
Thema 3: Openbare orde en veiligheid						
<i>1.1 Crisisbeheersing en brandweer</i>						
1.010.00 Personeel brandweer Heeze-Leende	0	5.000	5.050	5.101	5.152	5.204
1.010.10 Brandweerkazerne Heeze	15.138	0	2.442	2.466	2.491	25.842
1.010.20 Brandweergarage Leende	43.279	35.934	25.921	25.543	25.166	24.789
1.010.30 Brandblus- en reddingsmiddelen	201	0	0	0	0	0
1.010.40 Brandkranen en brandputten	24.511	51.464	45.869	33.873	33.879	33.888
1.010.50 Regionale brandweer	790.517	805.287	824.397	786.524	794.389	802.333
1.010.60 Overige aangelegenheden	0	0	0	0	0	0
1.010.70 Rampenbestrijding	1.456	5.555	43.460	43.895	44.334	44.777
<i>1.2 Openbare orde en veiligheid</i>						
1.020.00 Dierenbescherming	20.714	22.725	22.952	23.182	23.414	23.648
1.020.10 Overige beschermende maatregelen	291	266	269	272	275	278
1.020.20 Integraal veiligheidsbeleid	44.549	65.533	155.711	153.996	146.415	147.143
Thema 5: Burgerzaken						
<i>0.2 Burgerzaken</i>						
0.020.00 Burgerlijke stand en bevolkingsregister	34.013	65.603	322.833	326.250	329.709	333.214
0.020.10 Verkiezingen	22.172	15.000	21.027	21.087	21.148	21.209
0.020.20 Straatnaamborden en huisnummering	1.492	1.515	11.954	12.074	12.194	12.316
0.020.30 Secretarieleges	105.829	112.535	112.829	108.349	64.420	49.274
<i>7.5 Begraafplaatsen en crematoria</i>						
7.050.00 Gemeentelijke begraafplaats	7.172	7.751	10.643	10.622	10.602	10.582
Thema 7: Dorpsraden						
<i>0.1 Bestuur</i>						
0.010.60 Dorpsraden	5.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Thema 8: Algemene zaken						
<i>0.8 Overige baten en lasten</i>						
0.080.00 Algemene baten en lasten	0	117.417	-12.000	-12.120	-12.241	-12.363
0.080.10 Reservering van kapitaallasten van voorgenomen inve	0	59.297	-6.792	25.497	31.797	19.078
0.080.30 Algemene bijdragen	192.477	0	0	0	0	0
<i>0.11 Resultaat na bestemming</i>						
0.110.00 Resultaat na bestemming	1.813.630	92.070	0	0	0	0
Totaal lasten	4.510.627	2.642.001	2.844.961	2.868.226	2.846.393	2.855.399

Baten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Bestuur						
<i>0.1 Bestuur</i>						
0.010.00 Raad en raadscommissies	0	0	0	0	0	0
0.010.10 Burgemeester en wethouders	-218.134	0	0	0	0	0
0.010.40 Representatie bestuur	0	0	0	0	0	0
0.010.50 Raadsgriffier	0	0	0	0	0	0
<i>0.4 Overhead</i>						
0.040.00 Bestuurszaken	0	0	0	0	0	0
0.040.10 Voorlichting	0	0	0	0	0	0
Thema 2: Samenwerking						
<i>0.1 Bestuur</i>						
0.010.20 Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0	0	0
0.010.30 A2-samenwerking algemeen	0	0	0	0	0	0
Thema 3: Openbare orde en veiligheid						
<i>1.1 Crisisbeheersing en brandweer</i>						
1.010.00 Personeel brandweer Heeze-Leende	0	0	0	0	0	0
1.010.10 Brandweerkazeme Heeze	0	0	0	0	0	0
1.010.20 Brandweergarage Leende	-45.083	-35.934	-34.965	-33.996	-33.024	-33.024
1.010.30 Brandblus- en reddingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
1.010.40 Brandkranen en brandputten	0	0	0	0	0	0
1.010.50 Regionale brandweer	0	0	0	0	0	0
1.010.60 Overige aangelegenheden	0	0	0	0	0	0
1.010.70 Rampenbestrijding	0	0	0	0	0	0
<i>1.2 Openbare orde en veiligheid</i>						
1.020.00 Dierenbescherming	0	0	0	0	0	0
1.020.10 Overige beschermende maatregelen	0	0	0	0	0	0
1.020.20 Integraal veiligheidsbeleid	-9.732	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Thema 5: Burgerzaken						
<i>0.2 Burgerzaken</i>						
0.020.00 Burgerlijke stand en bevolkingsregister	0	0	0	0	0	0
0.020.10 Verkiezingen	0	0	0	0	0	0
0.020.20 Straatnaamborden en huisnummering	0	0	0	0	0	0
0.020.30 Secretarieleges	-293.506	-288.810	-319.699	-313.897	-244.035	-223.475
<i>7.5 Begraafplaatsen en crematoria</i>						
7.050.10 Gemeentelijke begraafplaats	-2.586	-1.608	-1.624	-1.640	-1.656	-1.673
Thema 7: Dorpsraden						
<i>0.1 Bestuur</i>						
0.010.60 Dorpsraden	0	0	0	0	0	0
Thema 8: Algemene zaken						
<i>0.8 Overige baten en lasten</i>						
0.080.00 Algemene baten en lasten	0	1.476	1.073	1.084	1.095	1.106
0.080.10 Reservering van kapitaallasten van voorgenomen investeringen	0	0	0	0	0	0
0.080.30 Algemene bijdragen	0	0	0	0	0	0
<i>0.11 Resultaat na bestemming</i>						
0.110.00 Resultaat na bestemming	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-569.041	-329.876	-360.215	-353.449	-282.620	-262.066

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Bestuur						
0.100.11 Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
0.100.11 Aanwending reserves	-3.418	0	0	0	0	0
Thema 8: Algemene zaken						
0.100.00 Toevoeging reserves	577.993	60.000	65.000	58.000	129.000	199.000
0.100.00 Aanwending reserves	-590.507	-783.430	-141.267	-77.822	-67.728	-75.567
Saldo	-15.932	-723.430	-76.267	-19.822	61.272	123.433

Saldo na bestemming	3.925.654	1.588.695	2.408.479	2.494.955	2.625.045	2.716.766
----------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Programma 2 Opgroeien

Lasten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Jeugdbeleid						
<i>6.1 Samenkracht en burgerparticipatie</i>						
6.010.15 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Jeugd	11.500	11.500	83.533	84.248	84.970	85.700
6.010.30 Inkoop	19.441	21.129	18.917	18.917	18.917	18.917
6.010.45 0e en 1e lijn	53.413	277.551	563.802	619.199	619.199	619.199
6.010.80 Bijdrage aan "Dommelregio" Lumensgr./Jeugd	28.072	33.118	40.354	40.757	41.165	41.576
<i>6.2 Wijkteams</i>						
6.020.00 1e lijnsloket Wmo en Jeugd / Jeugd	260.601	222.450	-76.597	-84	1.444	2.987
6.020.15 1e lijnsloket Wmo en Jeugd / Algemeen	0	0	0	0	0	0
<i>6.72 Maatwerk dienstverlening 18-</i>						
6.072.00 Individuele voorzieningen Natura Jeugd	1.038.425	1.165.531	1.133.943	1.102.356	1.102.356	1.102.356
6.072.10 Landelijke inkoop	54.211	70.453	70.453	70.453	70.453	70.453
6.072.20 SEZ (provincie)	0	7.259	7.259	7.259	7.259	7.259
6.072.30 Flexibele inkoop	0	16.914	16.914	16.914	16.914	16.914
<i>6.82 Geëscaleerde zorg</i>						
6.082.00 Veiligheid, jeugdclassering en opvang jeugd	196.083	197.166	197.166	197.166	197.166	197.166
Thema 2: Centrum voor Jeugd en Gezin						
<i>7.1 Volksgezondheid</i>						
7.010.20 Jeugdgezondheidszorg, uniform deel	123.615	176.124	176.124	176.124	176.124	176.124
Thema 3: Kinderopvang en peuterwerk						
<i>4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken</i>						
4.030.25 Kinderdagverblijven	27.803	28.792	45.494	45.949	46.408	46.872
4.030.30 Peuterspeelzalen	115.474	132.363	151.797	141.547	152.527	163.565
Thema 4: Voor en vroegschoolse Educatie						
<i>4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken</i>						
4.030.00 Onderwijsbegeleiding	35.044	19.281	58.862	59.451	60.046	60.646
Thema 5: Onderwijs						
<i>4.2 Onderwijshuisvesting</i>						
4.020.00 Personeelskosten basisonderwijs	24.930	0	20.193	20.395	20.599	20.805
4.020.05 Voorzieningen in gebouwen en terreinen	79.658	86.627	88.576	90.569	92.607	94.691
4.020.10 Andere voorzieningen in gebouwen en terreinen	3.480	2.485	2.510	2.535	2.560	2.585
4.020.15 Gebruiksvoorziening (gebouw-afhankelijk)	195.831	163.200	99.555	88.321	83.428	81.790
4.020.20 Onderwijshuisvesting	239.940	262.357	265.172	269.325	274.832	280.456
4.020.30 Onderwijshuisvesting	572.215	564.305	371.576	366.128	361.231	356.251
4.020.35 Andere voorzieningen in gebouwen en terreinen	219.171	125.513	89.220	90.283	91.185	92.097
<i>4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken</i>						
4.030.05 Vervoer van leerlingen	191.826	191.835	208.069	210.150	212.252	214.375
4.030.10 Overige onderwijsvoorzieningen	30.912	32.964	58.010	58.415	58.824	59.237
Totaal lasten	3.521.645	3.808.917	3.690.902	3.776.377	3.792.466	3.812.021

Baten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Jeugdbeleid						
<i>6.1 Samenkracht en burgerparticipatie</i>						
6.010.15 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Jeugd	0	0	0	0	0	0
6.010.30 Inkoop	0	0	0	0	0	0
6.010.45 0e en 1e lijn	0	0	0	0	0	0
6.010.80 Bijdrage aan "Dommelregio" Lumensgr./Jeugd	0	0	0	0	0	0
<i>6.2 Wijkteams</i>						
6.020.00 1e lijnslotet Wmo en Jeugd / Jeugd	0	0	0	0	0	0
6.020.15 1e lijnslotet Wmo en Jeugd / Algemeen	0	0	0	0	0	0
<i>6.72 Maatwerk dienstverlening 18-</i>						
6.072.00 Individuele voorzieningen Natura Jeugd	0	0	0	0	0	0
6.072.10 Landelijke inkoop	0	0	0	0	0	0
6.072.20 SEZ (provincie)	0	0	0	0	0	0
6.072.30 Flexibele inkoop	0	0	0	0	0	0
<i>6.82 Geëscaleerde zorg</i>						
6.082.00 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd	0	0	0	0	0	0
Thema 2: Centrum voor Jeugd en Gezin						
<i>7.1 Volksgezondheid</i>						
7.010.20 Jeugdgezondheidszorg, uniform deel	0	0	0	0	0	0
Thema 3: Kinderopvang en peuterwerk						
<i>4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken</i>						
4.030.25 Kinderdagverblijven	-4.000	0	-3.600	-3.636	-3.672	-3.709
4.030.30 Peuterspeelzalen	-108.095	-111.401	-113.908	-116.471	-119.092	-121.772
Thema 4: Voor en vroegschoolse Educatie						
<i>4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken</i>						
4.030.00 Onderwijsbegeleiding	-35.044	-19.090	-19.090	-19.090	-19.090	-19.090
Thema 5: Onderwijs						
<i>4.2 Onderwijshuisvesting</i>						
4.020.00 Personeelskosten basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
4.020.05 Voorzieningen in gebouwen en terreinen	-79.537	-79.537	-76.470	-76.470	-76.470	-76.470
4.020.10 Andere voorzieningen in gebouwen en terreinen	0	0	0	0	0	0
4.020.15 Gebruiksvoorziening (gebouw-afhankelijk)	0	0	0	0	0	0
4.020.20 Onderwijshuisvesting	-42.888	-43.853	-44.839	-45.848	-46.880	-47.935
4.020.30 Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	0	0
4.020.35 Andere voorzieningen in gebouwen en terreinen	0	0	0	0	0	0
<i>4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken</i>						
4.030.05 Vervoer van leerlingen	-485	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
4.030.10 Overige onderwijsvoorzieningen	-3.686	-3.386	-3.386	-3.386	-3.386	-3.386
Totaal baten	-273.734	-258.267	-262.293	-265.901	-269.590	-273.362

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 5: Onderwijs						
0.100.25 Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
0.100.25 Aanwending reserves	-24.930	0	0	0	0	0
Saldo	-24.930	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	3.222.980	3.550.650	3.428.609	3.510.476	3.522.876	3.538.659
----------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Programma 3 Meedoen

Lasten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Wet maatschappelijke ondersteuning						
<i>6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO</i>						
6.060.00 Maatwerkvoorzieningen Natura materieel WMO	315.766	367.482	537.206	512.689	512.076	513.497
<i>6.71 Maatwerkdienstverlening 18+</i>						
6.071.00 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel WMO	578.469	934.069	1.103.819	1.105.540	1.107.278	1.109.033
6.071.10 Eigen bijdragen Wmo	0	0	0	0	0	0
<i>6.1 Samenkracht en burgerparticipatie</i>						
6.010.20 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Algemeen	0	0	0	0	0	0
6.010.25 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Wmo	121.437	12.959	13.434	13.434	13.434	13.434
6.010.35 Huishoudelijke verzorging	216.353	521.307	362.020	362.098	362.177	372.912
6.010.40 Collectief vervoer	142.100	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000
6.010.65 Overig sociaal-cultureel werk/jeugd- en jongerenwerk	2.779	2.746	25.209	25.462	25.717	25.974
6.010.85 Bijdrage aan "Dommelregio" Lumensgroep / Volwass	49.755	45.487	45.942	46.401	46.865	47.334
<i>6.2 Wijk teams</i>						
6.020.05 1e lijnsloket Wmo en Jeugd / Wmo SD	240.409	483.131	549.529	624.397	610.654	609.470
6.020.10 1e lijnsloket Wmo en Jeugd / Wmo Algemeen	0	0	0	0	0	0
<i>6.71 Maatwerkdienstverlening 18+</i>						
6.071.30 PGB Wmo en Jeugd / Wmo	247.571	495.960	300.960	300.960	300.960	300.960
Thema 2: Senioren/ouderenbeleid						
<i>6.1 Samenkracht en burgerparticipatie</i>						
6.010.10 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Ouderen	11.500	11.500	11.500	11.500	11.500	11.500
Thema 3: Volksgezondheid						
<i>7.1 Volksgezondheid</i>						
7.010.00 Gemeenschappelijke gezondheidsdienst	251.860	241.581	266.110	268.771	271.459	274.173
7.010.10 Overige gezondheidszorg	8.087	15.625	15.752	15.880	16.009	16.139
Thema 4: Bibliotheekwerk						
<i>5.6 Media</i>						
5.060.00 Openbare bibliotheken	199.750	208.800	215.824	220.066	222.267	224.489
Thema 5: Cultuur						
<i>5.4 Musea</i>						
5.040.00 Archiefbewaarplaatsen	66.898	97.000	72.470	73.195	73.927	74.667
<i>5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie</i>						
5.030.20 Amateuristische kunstbeoefening	47.142	48.890	49.466	49.466	49.466	49.466
<i>5.5 Cultureel erfgoed</i>						
5.050.00 Monumenten	15.299	25.159	81.632	82.295	90.464	91.141
Thema 6: Cultuurcoach en muziekonderwijs						
<i>5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie</i>						
5.030.00 Muziekscholen	71.267	71.980	76.656	77.423	78.197	78.979
5.030.10 Overig vormings- en ontwikkelingswerk	454	693	700	707	714	721
Thema 7: Sportconsulenten						
<i>4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken</i>						
4.030.15 Combinatiefunctie sport en cultuur	134.818	141.600	141.600	141.600	2.000	2.000
Thema 8 Subsidiebeleid						
<i>5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie</i>						
5.070.45 Subsidieprogramma Heeze-Leende	6.635	15.200	33.153	33.485	33.820	34.159
Thema 9: Dorpshuizen						
<i>6.1 Samenkracht en burgerparticipatie</i>						
6.010.05 Gemeenschapscentrum "Dorpshuis Het Perron"	108.053	108.000	74.500	74.500	74.500	74.500
6.010.50 Exploitatie De Meent	83.609	84.533	85.459	86.754	85.238	86.643
6.010.55 Dorpshuis Valentijn te Sterksel	109.124	105.922	99.707	100.078	100.455	100.835
6.010.60 Scouting Heeze	8.203	5.312	4.120	4.049	3.978	3.907
6.010.70 Centrumplan Leende	0	0	1.207.532	261.442	266.242	271.133
Thema 10: Sport						
<i>5.1 Sportbeleid en activering</i>						
5.010.00 Subsidies aan sportverenigingen	3.500	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
5.010.10 Overige aangelegenheden inzake sport	3.865	3.736	12.051	10.191	2.718	2.745
<i>5.2 Sportaccommodaties</i>						
5.020.00 Tennisbanen Heeze	36.930	26.300	22.573	22.791	22.171	22.393
5.020.10 Sportcentrum "de Pompenmaker"	205.536	189.264	295.587	297.227	298.889	300.570
5.020.20 Gymnastieklokalen Heeze	142.787	119.188	168.452	167.999	169.732	171.495
5.020.30 Sportterreinen Heeze	238.281	154.877	159.834	160.288	154.815	150.469
5.020.40 Gemeentelijk sportpark "de Groote Speel"	87.665	86.306	87.299	85.767	85.467	84.349
5.020.50 Sportpark de Hemelrasten	50.850	51.210	52.214	52.500	49.649	50.006
Thema 11: Accommodatiebeleid						
<i>5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie</i>						
5.070.30 Accommodatie Irislaan	1.994	1.558	266	269	272	275
5.070.35 Exploitatie Lindenlaan 57	920	858	569	560	551	542
5.070.40 Accommodatiebeleid algemeen	0	0	8.780	8.868	8.957	9.047
Thema 12: Huisvesting statushouders						
<i>6.1 Samenkracht en burgerparticipatie</i>						
6.010.00 Regeling Opvang Asielzoekers	3.274	0	138.740	0	0	0
6.010.75 Welzijnsstichting Paladijn	221.254	223.336	212.375	214.499	216.644	218.811
Totaal lasten	4.034.192	5.075.569	6.707.039	5.687.151	5.543.262	5.571.768

Baten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Wet maatschappelijke ondersteuning						
<i>6.6 Maatwerk voorzieningen WMO</i>						
6.060.00 Maatwerkvoorzieningen Natura materieel WMO	-1.455	-2.472	-2.497	-2.522	-2.547	-2.572
<i>6.71 Maatwerk dienstverlening 18+</i>						
6.071.00 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel WMO	0	0	0	0	0	0
6.071.10 Eigen bijdragen Wmo	-98.428	-114.000	-100.000	-86.000	-86.000	-86.000
<i>6.1 Samenkracht en burgerparticipatie</i>						
6.010.20 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Algemeen						
6.010.25 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Wmo	0	0	0	0	0	0
6.010.35 Huishoudelijke verzorging	0	0	0	0	0	0
6.010.40 Collectief vervoer	0	0	0	0	0	0
6.010.65 Overig sociaal-cultureel werk/jeugd- en jongerenwerk	0	0	0	0	0	0
6.010.85 Bijdrage aan "Dommelregio" Lumensgroep / Volwass	0	0	0	0	0	0
<i>6.2 Wijkteams</i>						
6.020.05 1e lijnsloket Wmo en Jeugd / Wmo SD	0	0	0	0	0	0
6.020.10 1e lijnsloket Wmo en Jeugd / Wmo Algemeen	0	0	0	0	0	0
<i>6.71 Maatwerk dienstverlening 18+</i>						
6.071.30 PGB Wmo en Jeugd / Wmo	0	0	0	0	0	0
Thema 2: Senioren/ouderenbeleid						
<i>6.1 Samenkracht en burgerparticipatie</i>						
6.010.10 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Ouderen	0	0	0	0	0	0
Thema 3: Volksgezondheid						
<i>7.1 Volksgezondheid</i>						
7.010.00 Gemeenschappelijke gezondheidsdienst	0	0	0	0	0	0
7.010.10 Overige gezondheidszorg	0	0	0	0	0	0
Thema 4: Bibliotheekwerk						
<i>5.6 Media</i>						
5.060.00 Openbare bibliotheken	0	0	0	0	0	0
Thema 5: Cultuur						
<i>5.4 Musea</i>						
5.040.00 Archiefbewaarplaatsen	0	0	0	0	0	0
<i>5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie</i>						
5.030.20 Amateurstische kunstbeoefening	0	0	0	0	0	0
<i>5.5 Cultureel erfgoed</i>						
5.050.00 Monumenten	0	-5.005	-5.010	-5.015	-5.020	-5.025
Thema 6: Cultuurcoach en muziekonderwijs						
<i>5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie</i>						
5.030.00 Muziekscholen	0	0	0	0	0	0
5.030.10 Overig vormings- en ontwikkelingswerk	0	0	0	0	0	0
Thema 7: Sportconsulenten						
<i>4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken</i>						
4.030.15 Combinatiefunctie sport en cultuur	-22.966	-25.865	-25.865	-25.865	0	0
Thema 8 Subsidiebeleid						
<i>5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie</i>						
5.070.45 Subsidieprogramma Heeze-Leende	0	0	0	0	0	0
Thema 9: Dorpshuizen						
<i>6.1 Samenkracht en burgerparticipatie</i>						
6.010.05 Gemeenschapscentrum "Dorpshuis Het Perron"	0	0	0	0	0	0
6.010.50 Exploitatie De Meent	-11.335	-11.562	-11.793	-12.029	-12.270	-12.515
6.010.55 Dorpshuis Valentijn te Sterksel	-14.164	-14.306	-14.449	-14.593	-14.739	-14.886
6.010.60 Scouting Heeze	0	0	0	0	0	0
6.010.70 Centrumplan Leende	0	0	0	0	0	0
Thema 10: Sport						
<i>5.1 Sportbeleid en activering</i>						
5.010.00 Subsidies aan sportverenigingen	0	0	0	0	0	0
5.010.10 Overige aangelegenheden inzake sport	-661	-789	-797	-805	-813	-821
<i>5.2 Sportaccommodaties</i>						
5.020.00 Tennisbanen Heeze	0	0	0	0	0	0
5.020.10 Sportcentrum "de Pompenmaker"	-70.868	-76.598	-77.364	-78.139	-78.921	-79.711
5.020.20 Gymnastieklokalen Heeze	-22.428	-26.760	-27.249	-27.748	-28.256	-28.774
5.020.30 Sportterreinen Heeze	-15.457	-15.612	-15.768	-15.926	-16.085	-16.246
5.020.40 Gemeentelijk sportpark "de Groote Speel"	0	0	0	0	0	0
5.020.50 Sportpark de Hemelrasten	-4.348	-4.391	-4.435	-4.479	-4.524	-4.569
Thema 11: Accommodatiebeleid						
<i>5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie</i>						
5.070.30 Accommodatie Irislaan	0	0	0	0	0	0
5.070.35 Exploitatie Lindenlaan 57	0	0	0	0	0	0
5.070.40 Accommodatiebeleid algemeen	0	0	0	0	0	0
Thema 12: Huisvesting statushouders						
<i>6.1 Samenkracht en burgerparticipatie</i>						
6.010.00 Regeling Opvang Asielzoekers	-3.274	0	0	0	0	0
6.010.75 Welzijnsstichting Paladijn	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-265.384	-297.360	-285.227	-273.121	-249.175	-251.119

Reserves

<i>(bedrag x € 1.000)</i>		Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Wet maatschappelijke ondersteuning							
0.100.31	Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
0.100.31	Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Thema 5: Cultuur							
0.100.35	Toevoeging reserves	7.344	7.344	7.344	7.344	7.344	7.344
0.100.35	Aanwending reserves	-6.538	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
Thema 9: Dorpsuizen							
0.100.39	Toevoeging reserves	0	0	214.200	0	0	0
0.100.39	Aanwending reserves	-27.814	0	-1.165.000	0	0	0
Thema 10: Sport							
0.100.30	Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
0.100.30	Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo		-27.008	-156	-950.956	-156	-156	-156
Saldo na bestemming		3.741.800	4.778.053	5.470.856	5.413.874	5.293.931	5.320.493

Programma 4 Wonen

Lasten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Volkshuisvesting						
<i>8.3 Wonen en bouwen</i>						
8.030.00 Woningexploitatie/-bouw door toegelaten instellingen	94.213	92.314	88.356	84.230	79.930	75.448
8.030.10 Gemeentelijk woningbezit	0	105	106	107	108	109
8.030.20 Woningbouw	12.422	15.400	39.989	40.319	40.653	40.989
8.030.30 Bouw-, woning- en welstandstoezicht	140.577	137.399	549.427	502.760	451.712	456.228
8.030.40 Woonwagencentrum	6.188	3.925	3.964	4.003	4.042	4.083
8.030.50 Overige aangelegenheden betreffende de volkshuisvesting	3.316	3.237	2.152	2.121	2.089	2.058
<i>8.2 Grondexploitatie(niet bedrijventerreinen)</i>						
8.020.00 Algemeen	0	359.058	196.317	368.162	354.681	356.297
8.020.10 Breedvennen	286.194	220.609	814.595	1.242.580	124.157	277.986
8.020.20 Bulders	334.359	0	127.568	128.843	130.131	131.432
8.020.30 Domein	183.764	0	9.521	17.797	9.141	9.232
<i>8.1 Ruimtelijke ordening</i>						
8.010.50 Overige bouwgrondexploitatie	0	0	0	0	0	0
8.010.51 Strohuls	18.828	0	0	0	0	0
8.010.52 Halfeindsch	5.027	0	0	0	0	0
8.010.54 Beemden-Zuid	13.670	0	2.414	2.438	2.462	2.487
8.010.55 Vondellaan	2.142	0	801	809	817	825
8.010.56 Providentia	4.229	0	23.316	23.549	23.784	24.022
8.010.57 Ketsheuvel	1.300	0	0	0	0	0
8.010.58 Merellaan	720.826	0	0	0	0	0
Thema 2: Omgevingsvergunning						
<i>8.3 Wonen en bouwen</i>						
8.030.60 Bouwleges	0	0	0	0	0	0
Thema 3: Verkeer						
<i>2.5 Openbaar vervoer</i>						
2.050.00 Buurtbus	2.000	8.800	8.800	8.800	8.800	8.800
Thema 4: Openbare ruimte						
<i>2.1 Verkeer en vervoer</i>						
2.010.00 Wegen, straten en pleinen	974.859	909.746	1.289.057	1.306.234	1.373.956	1.422.674
2.010.10 Openbare verlichting	269.599	332.672	266.369	270.167	273.936	277.674
2.010.20 Overige voorzieningen betreffende wegen, straten en pleinen	5.064	4.448	58.341	58.924	59.513	60.108
2.010.30 Grootschalige Basis Kaart Ned	-4.946	12.120	12.241	12.363	12.487	12.612
2.010.40 Waarschuwingsborden en wegwijzers	11.808	11.271	52.321	52.844	53.372	53.906
2.010.50 Verkeersplannen en verkeersveiligheid	79.419	60.124	79.409	79.467	79.530	79.596
<i>2.4 Economische havens en waterwegen</i>						
2.040.00 Waterlossingen en bermlopen	77.144	77.425	85.490	86.345	87.209	88.081
Totaal lasten	3.242.003	2.248.653	3.710.554	4.292.862	3.172.510	3.384.647

Baten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	
Thema 1: Volkshuisvesting							
<i>8.3 Wonen en bouwen</i>							
8.030.00	Woningexploitatie/-bouw door toegelaten instellingen	-96.112	-92.314	-88.356	-84.230	-79.930	-75.448
8.030.10	Gemeentelijk woningbezit	0	0	0	0	0	0
8.030.20	Woningbouw	-448	-1.545	-1.560	-1.576	-1.592	-1.608
8.030.30	Bouw-, woning- en welstandstoezicht	-1.837	-1.208	-1.220	-1.232	-1.244	-1.256
8.030.40	Woonwagencentrum	-3.831	-3.551	-3.587	-3.623	-3.659	-3.696
8.030.50	Overige aangelegenheden betreffende de volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0
<i>8.2 Grondexploitatie(niet bedrijventerreinen)</i>							
8.020.00	Algemeen	0	-737.683	-508.431	-468.618	-474.671	-634.229
8.020.10	Breedvennen	-160.925	-220.609	-906.338	-1.318.535	-176.035	-176.035
8.020.20	Bulders	-334.359	0	0	0	0	0
8.020.30	Domein	-203.383	0	0	-239.666	-239.666	-239.666
<i>8.1 Ruimtelijke ordening</i>							
8.010.50	Overige bouwgrondexploitatie	0	0	0	0	0	0
8.010.51	Strohuis	-26.986	0	0	0	0	0
8.010.52	Halfeindsch	-9.537	0	0	0	0	0
8.010.54	Beemden-Zuid	-23.643	0	0	0	0	0
8.010.55	Vondellaan	-7.041	0	0	0	0	0
8.010.56	Providentia	-10.373	0	0	0	0	0
8.010.57	Ketsheuvel	-46.708	0	0	0	0	0
8.010.58	Merellaan	-721.000	0	0	0	0	0
Thema 2: Omgevingsvergunning							
<i>8.3 Wonen en bouwen</i>							
8.030.60	Bouwleges	-438.165	-451.820	-557.338	-562.911	-568.541	-574.227
Thema 3: Verkeer							
<i>2.5 Openbaar vervoer</i>							
2.050.00	Buurtbus	0	0	0	0	0	0
Thema 4: Openbare ruimte							
<i>2.1 Verkeer en vervoer</i>							
2.010.00	Wegen, straten en pleinen	-148.980	-16.732	-16.899	-17.068	-17.239	-17.411
2.010.10	Openbare verlichting	0	0	0	0	0	0
2.010.20	Overige voorzieningen betreffende wegen, straten en pleinen	-17.959	-7.911	-7.990	-8.070	-8.151	-8.233
2.010.30	Grootschalige Basis Kaart Ned	0	-7.706	-7.783	-7.861	-7.940	-8.019
2.010.40	Waarschuwingsborden en wegwijzers	0	0	0	0	0	0
2.010.50	Verkeersplannen en verkeersveiligheid	-4.261	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
<i>2.4 Economische havens en waterwegen</i>							
2.040.00	Waterlossingen en bermlopen	0	0	0	0	0	0
Totaal baten		-2.255.547	-1.546.079	-2.104.502	-2.718.390	-1.583.668	-1.744.828

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Volkshuisvesting						
0.100.41	Toevoeging reserves	127.389	0	0	0	0
0.100.41	Aanwending reserves	-325.165	-71.000	-109.424	-60.000	-60.000
Thema 4: Openbare ruimte						
0.100.44	Toevoeging reserves	403.166	0	0	0	0
0.100.44	Aanwending reserves	-63.171	0	-50.000	-50.000	-50.000
Saldo		142.220	-71.000	-159.424	-110.000	-110.000

Saldo na bestemming	1.128.676	631.574	1.446.628	1.464.472	1.478.842	1.529.819
----------------------------	------------------	----------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Programma 5 Werken

Lasten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Economische zaken						
<i>0.3 Beheer overige gebouwen en gronden</i>						
0.030.00 Bedrijfspanden	49.133	31.658	37.754	31.867	32.185	32.508
<i>0.5 Treasury</i>						
0.050.00 Drinkwatervoorziening	98	98	28	28	28	28
0.050.10 Kabelvoorziening	73	0	0	0	0	0
<i>3.1 Economische ontwikkelingen</i>						
3.010.00 Overige aangelegenheden terzake van handel en ambt	9.807	7.464	73.934	74.673	75.420	76.174
<i>3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur</i>						
3.020.00 Industrierrein "De Poortmannen"	421.048	797.021	887.337	421.478	405.781	405.279
<i>3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen</i>						
3.030.00 Straatmarkten	0	0	4.819	4.867	4.916	4.965
3.030.10 Marktgeden	0	0	0	0	0	0
3.030.20 Overige agrarische zaken, jacht en visserij	66.331	53.388	52.671	53.106	53.545	53.988
Thema 2: Recreatie en toerisme						
<i>5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie</i>						
5.070.10 Openbaar groen	282.483	289.446	653.119	649.551	656.047	662.606
5.070.15 Kermis en kampeertreinen	8.296	12.645	22.364	22.546	22.730	22.917
5.070.20 Speelreinen	41.300	46.533	43.458	43.667	43.879	44.096
5.070.25 Brabantse Dag	41.368	39.775	53.821	54.360	54.902	55.451
<i>3.4 Economische promotie</i>						
3.040.00 Recreatieve fiets- en wandelpaden	0	0	9.629	9.725	9.823	9.921
3.040.10 Openluchtrecreatie / Bevordering toerisme	94.288	112.863	117.248	107.262	107.992	107.692
3.040.20 Overige openluchtrecreatie	28.250	30.250	61.902	62.204	62.509	62.817
3.040.30 Toeristenbelasting	0	0	0	0	0	0
<i>5.6 Media</i>						
5.060.10 Diverse culturele doeleinden	1.253	3.503	4.428	4.410	4.392	4.374
Thema 3: Participatie						
<i>4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken</i>						
4.030.20 Basiseducatie en alfabetiseringsonderwijs	0	0	2.463	2.488	2.513	2.538
<i>6.3 Inkomensregelingen</i>						
6.030.00 Algemene kosten	620.070	539.502	548.015	553.175	553.175	553.175
6.030.05 Bijstand aan thuiswonende personen jonger dan 65 jaar	1.463.960	1.440.500	1.471.000	1.486.000	1.546.000	1.566.000
6.030.10 Bijstand aan thuiswonende personen van 65 jaar en ouder	113.962	120.000	140.000	130.000	120.000	100.000
6.030.15 Bijstand aan elders verzorgenden	0	0	0	0	0	0
6.030.20 Bijstandsbesluit zelfstandigen	124.502	130.000	130.000	130.000	130.000	130.000
6.030.25 Schuldhulpverlening	0	0	0	0	0	0
6.030.30 Inkomensvoorz. Werkl. Werknemers IOAW	0	0	0	0	0	0
6.030.35 Inkomensvoorz. gewezen zelfstandigen IOAZ	0	0	0	0	0	0
6.030.40 Bijzondere bijstandsverlening	156.851	139.175	153.000	158.000	151.000	151.000
6.030.45 Schuldhulpverlening	11.987	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
<i>6.4 Begeleide participatie</i>						
6.040.00 Sociale werkvoorziening	1.312.506	1.210.056	1.242.326	1.152.000	1.080.187	1.012.793
6.040.10 Sociale vernieuwing	1.114	0	0	0	0	0
<i>6.5 Arbeidsparticipatie</i>						
6.050.00 Participatiebudget	157.692	70.767	148.000	150.000	155.000	160.000
Totaal lasten	5.006.373	5.089.644	5.872.316	5.316.407	5.287.024	5.233.322

Baten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Economische zaken						
<i>0.3 Beheer overige gebouwen en gronden</i>						
0.030.00 Bedrijfspanden	-286	-1.314	-1.327	-1.340	-1.353	-1.367
<i>0.5 Treasury</i>						
0.050.00 Drinkwatervoorziening	0	0	0	0	0	0
0.050.10 Kabelvoorziening	-142.595	0	0	0	0	0
<i>3.1 Economische ontwikkelingen</i>						
3.010.00 Overige aangelegenheden terzake van handel en ambt	0	0	0	0	0	0
<i>3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur</i>						
3.020.00 Industrierrein "De Poortmannen"	-443.845	-840.711	-936.567	-471.200	-456.000	-456.000
<i>3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen</i>						
3.030.00 Straatmarkten	0	0	0	0	0	0
3.030.10 Marktgeldten	-1.273	-2.023	-2.043	-2.063	-2.084	-2.105
3.030.20 Overige agrarische zaken, jacht en visserij	-1.884.990	-29.447	-29.741	-30.038	-30.338	-30.642
Thema 2: Recreatie en toerisme						
<i>5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie</i>						
5.070.10 Openbaar groen	0	0	0	0	0	0
5.070.15 Kermis en kampeerterrinen	-34.761	-33.626	-33.962	-34.301	-34.643	-34.989
5.070.20 Speelterrinen	0	0	0	0	0	0
5.070.25 Brabantse Dag	0	0	0	0	0	0
<i>3.4 Economische promotie</i>						
3.040.00 Recreatieve fiets- en wandelpaden	0	0	0	0	0	0
3.040.10 Openluchtrecreatie / Bevordering toerisme	-213	0	0	0	0	0
3.040.20 Overige openluchtrecreatie	0	0	0	0	0	0
3.040.30 Toeristenbelasting	-181.193	-180.000	-180.000	-180.000	-180.000	-180.000
<i>5.6 Media</i>						
5.060.10 Diverse culturele doeleinden	0	0	0	0	0	0
Thema 3: Participatie						
<i>4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken</i>						
4.030.20 Basiseducatie en alfabetiseringsonderwijs	0	0	0	0	0	0
<i>6.3 Inkomensregelingen</i>						
6.030.00 Algemene kosten	0	0	0	0	0	0
6.030.05 Bijstand aan thuiswonende personen jonger dan 65 jaar	-1.522.547	-1.546.000	-1.496.000	-1.601.000	-1.651.000	-1.651.000
6.030.10 Bijstand aan thuiswonende personen van 65 jaar en ouder	-13.610	0	0	0	0	0
6.030.15 Bijstand aan elders verzorgenden	0	0	0	0	0	0
6.030.20 Bijstandsbesluit zelfstandigen	-123.829	-130.000	-130.000	-130.000	-130.000	-130.000
6.030.25 Schuldhulpverlening	0	0	0	0	0	0
6.030.30 Inkomensvoorz. Werkl. Werknemers IOAW	0	0	0	0	0	0
6.030.35 Inkomensvoorz. gewezen zelfstandigen IOAZ	0	0	0	0	0	0
6.030.40 Bijzondere bijstandsverlening	-58.221	-10.000	-51.000	-46.000	-31.000	-31.000
6.030.45 Schuldhulpverlening	0	0	0	0	0	0
<i>6.4 Begeleide participatie</i>						
6.040.00 Sociale werkvoorziening	-17.400	0	0	0	0	0
6.040.10 Sociale vernieuwing	0	0	0	0	0	0
<i>6.5 Arbeidsparticipatie</i>						
6.050.00 Participatiebudget	-1.075	0	0	0	0	0
Totaal baten	-4.425.838	-2.773.121	-2.860.640	-2.495.942	-2.516.418	-2.517.103

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Economische zaken						
0.100.51 Toevoeging reserves	142.595	200.000	0	0	0	0
0.100.51 Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Thema 3: Participatie						
0.100.53 Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
0.100.53 Aanwending reserves	-41.015	0	0	0	0	0
Saldo	101.580	200.000	0	0	0	0

Saldo na bestemming	682.116	2.516.523	3.011.676	2.820.465	2.770.606	2.716.219
----------------------------	----------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Programma 6 Duurzaamheid

Lasten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Milieu						
<i>5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie</i>						
5.070.00 Natuurbescherming	6.214	6.898	7.431	7.444	7.457	7.470
5.070.05 Bossen	21.934	8.066	13.474	13.608	13.745	13.883
<i>7.4 Milieubeheer</i>						
7.040.00 Milieubeheer	133.030	39.864	118.854	119.478	120.110	102.259
7.040.10 Ontsmetting, ongediertebestrijding en andere openba	113	826	3.785	3.823	3.861	3.900
Thema 2: Afval						
<i>7.3 Afval</i>						
7.030.00 Gemeentereiniging / Vaste kosten	1.000.266	1.012.834	1.095.285	1.106.238	1.117.300	1.128.473
7.030.10 Gemeentereiniging / Variabele kosten	0	0	0	0	0	0
Thema 4: Water						
<i>7.2 Riolering</i>						
7.020.00 Riolen en rioolgemalen	1.505.559	1.149.379	1.514.930	1.499.310	1.609.618	1.346.653
Thema 5: Ruimtelijke ordening						
<i>8.1 Ruimtelijke ordening</i>						
8.010.00 Bestemmingsplannen	68.972	58.571	297.777	280.308	280.683	283.310
8.010.10 Rechtskundige en deskundige adviezen	15.054	5.050	5.101	5.152	5.204	5.256
Totaal lasten	2.751.142	2.281.488	3.056.637	3.035.361	3.157.978	2.891.204

Baten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Milieu						
<i>5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie</i>						
5.070.00 Natuurbescherming	-620	-637	-643	-649	-655	-662
5.070.05 Bossen	-18.942	-18.097	-18.097	-18.097	-18.097	-18.097
<i>7.4 Milieubeheer</i>						
7.040.00 Milieubeheer	-67.777	-15.229	-5.281	-5.334	-5.387	-5.441
7.040.10 Ontsmetting, ongediertebestrijding en andere openba	0	0	0	0	0	0
Thema 2: Afval						
<i>7.3 Afval</i>						
7.030.20 Gemeentereiniging / Vast	-948.192	-476.250	-481.013	-485.822	-490.680	-495.587
7.030.30 Gemeentereiniging / Variabel	-392.531	-918.740	-927.763	-937.042	-946.412	-955.876
Thema 4: Water						
<i>7.2 Riolering</i>						
7.020.00 Riolen en rioolgemalen	-4.309	-3.499	-3.534	-3.569	-3.605	-3.641
7.020.10 Rioolrechten	-1.828.435	-1.837.176	-1.874.218	-1.912.467	-1.942.756	-1.942.756
Thema 5: Ruimtelijke ordening						
<i>8.1 Ruimtelijke ordening</i>						
8.010.00 Bestemmingsplannen	-28.137	-37.853	-38.232	-38.615	-39.002	-39.393
8.010.10 Rechtskundige en deskundige adviezen	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-3.288.942	-3.307.481	-3.348.781	-3.401.595	-3.446.594	-3.461.453

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Milieu						
0.100.61 Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
0.100.61 Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Thema 4: Water						
0.100.64 Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
0.100.64 Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Thema 5: Ruimtelijke ordening						
0.100.65 Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
0.100.65 Aanwending reserves	-34.469	-49.636	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
Saldo	-34.469	-49.636	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000

Saldo na bestemming	-572.269	-1.075.629	-310.144	-384.234	-306.616	-588.249
----------------------------	-----------------	-------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Programma 7 Financiën

Lasten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Algemene dekkingsmiddelen						
<i>0.5 Treasury</i>						
0.050.20	Financieringslasten < 1 jr	0	0	0	0	0
0.050.30	Deelnemingen De Bulders	47.775	55.900	30.360	360	360
0.050.40	Deelnemingen BNG	1.591	1.591	455	455	455
0.050.50	Oversluiten geldleningen	12.726	2.532	1.051	1.034	1.001
0.050.60	Bespaarde rente	0	0	0	0	0
0.050.70	Lasten aan verstr hyp gelden	3.301	3.191	1.369	1.291	1.123
0.050.80	Overzicht kapitaallasten	2.351.830	2.154.140	2.019.661	1.871.659	1.731.732
<i>0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds</i>						
0.070.00	Gemeentefonds	0	0	0	0	0
0.070.10	Uitkering deelfonds sociaal domein / Jeugd	0	0	0	0	0
0.070.20	Uitkering deelfonds sociaal domein / WMO	0	0	0	0	0
0.070.30	Uitkering sociaal domein / Participatiewet	0	0	0	0	0
<i>0.61 OZB woningen</i>						
0.061.00	Wet WOZ	28.480	31.033	31.343	31.656	31.973
0.061.10	Onroerende zaakbelastingen eigenaren/ woningen	0	0	0	0	0
<i>0.62 OZB niet-woningen</i>						
0.062.00	Wet WOZ	0	0	0	0	0
0.062.10	Onroerende zaakbelastingen gebruikers/niet woninge	0	0	0	0	0
0.062.20	Onroerende zaakbelastingen eigenaren/niet woningel	0	0	0	0	0
<i>0.64 Belastingen overig</i>						
0.064.00	Baatbelastingen	0	0	0	0	0
0.064.10	Gemeentelijke belastingen	6.463	5.757	5.815	5.873	5.932
0.064.20	Toeristenbelasting	3.020	0	0	0	0
Thema 2: Overhead						
<i>0.4 Overhead</i>						
0.040.00	Bestuurszaken	12.755	14.992	43.504	43.939	44.821
0.040.10	Voorlichting	51.153	48.231	52.394	49.069	49.860
0.040.30	Personele lasten organisatie	6.329.818	6.380.629	191.361	193.275	195.208
0.040.35	Overige personeelskosten	370.732	402.722	942.517	951.941	961.461
0.040.40	Gemeentehuis Heeze	413.361	447.490	482.614	484.738	485.644
0.040.45	Automatisering	55.944	432.076	157.177	120.779	113.656
0.040.50	A2 Samenwerking	1.289.380	1.294.000	3.031.400	3.034.100	2.999.050
0.040.55	Bedrijfsvoeringsmiddelen	215.874	231.644	377.301	300.587	303.593
0.040.60	Buitendienst overige personeelskosten	46.149	49.858	50.357	50.860	51.369
0.040.65	Buitendienst vervoermiddelen	131.545	122.024	154.035	191.717	182.762
0.040.70	Werkplaats Heeze	219.996	229.910	169.439	168.801	168.168
0.040.75	Werkplaats Leende	216	95	96	97	98
Thema 3: Vennootschapsbelasting						
<i>0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)</i>						
0.090.00	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0
Thema 4: Onvoorzien						
<i>0.8 Overige baten en lasten</i>						
0.080.20	Onvoorzien/incidentele uitgaven	0	49.000	30.000	30.000	30.000
Totaal lasten		11.592.108	11.956.815	7.772.249	7.532.231	7.420.780
					7.420.780	7.347.113

Baten

(Sub)taakvelden (bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 1: Algemene dekkingsmiddelen						
<i>0.5 Treasury</i>						
0.050.20	Financieringslasten < 1 jr	-7.834	-7.500	-15.000	-15.000	-15.000
0.050.30	Deelnemingen De Bulders	0	0	0	0	0
0.050.40	Deelnemingen BNG	-5.711	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
0.050.50	Oversluiten geldleningen	0	0	0	0	0
0.050.60	Bespaarde rente	-621.921	-506.918	-318.307	-292.402	-283.499
0.050.70	Lasten aan verstr hyp gelden	-3.357	-3.191	-3.017	-2.836	-2.646
0.050.80	Overzicht kapitaallasten	-2.694.709	-2.663.830	-1.877.560	-1.753.956	-1.691.486
<i>0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds</i>						
0.070.00	Gemeentefonds	-11.671.763	-12.054.910	-12.222.512	-12.504.270	-12.612.082
0.070.10	Uitkering deelfonds sociaal domein / Jeugd	-2.185.700	-1.870.351	-1.980.530	-2.004.340	-2.004.340
0.070.20	Uitkering deelfonds sociaal domein / WMO	-1.518.645	-1.851.167	-1.843.488	-1.843.356	-1.829.513
0.070.30	Uitkering sociaal domein / Participatiewet	-1.378.720	-1.280.823	-1.330.396	-1.239.001	-1.175.724
<i>0.61 OZB woningen</i>						
0.061.00	Wet WOZ	0	0	0	0	0
0.061.10	Onroerende zaakbelastingen eigenaren/ woningen	-2.993.212	-3.018.942	-3.055.042	-3.091.577	-3.128.553
<i>0.62 OZB niet-woningen</i>						
0.062.00	Wet WOZ	0	0	0	0	0
0.062.10	Onroerende zaakbelastingen gebruikers/niet woninge	-446.555	-458.146	-462.727	-467.354	-472.028
0.062.20	Onroerende zaakbelastingen eigenaren/niet woninge	0	0	0	0	0
<i>0.64 Belastingen overig</i>						
0.064.00	Baatbelastingen	-504	-653	0	0	0
0.064.10	Gemeentelijke belastingen	-10.130	-9.787	-9.885	-9.983	-10.083
Thema 2: Overhead						
<i>0.4 Overhead</i>						
0.040.00	Bestuurszaken	0	0	0	0	0
0.040.10	Voorlichting	0	0	0	0	0
0.040.30	Personele lasten organisatie	-163.130	-187.100	-185.300	-174.300	-154.300
0.040.35	Overige personeelskosten	0	0	0	0	0
0.040.40	Gemeentehuis Heeze	-7.770	-6.473	-6.496	-6.519	-6.542
0.040.45	Automatisering	0	0	0	0	0
0.040.50	A2 Samenwerking	0	0	0	0	0
0.040.55	Bedrijfsvoeringsmiddelen	-11.405	-16.890	-17.059	-17.229	-17.402
0.040.60	Buitendienst overige personeelskosten	0	0	0	0	0
0.040.65	Buitendienst vervoermiddelen	0	0	0	0	0
0.040.70	Werkplaats Heeze	0	0	0	0	0
0.040.75	Werkplaats Leende	0	0	0	0	0
Thema 3: Vennootschapsbelasting						
<i>0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)</i>						
0.090.00	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0
Thema 4: Onvoorzien						
0.08.20	Onvoorzien/incidentele uitgaven	0	0	0	0	0
Totaal lasten		-23.721.065	-23.946.681	-23.337.319	-23.432.123	-23.413.198

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Thema 2: Overhead						
0.100.72	Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
0.100.72	Aanwending reserves	0	0	0	0	0
Saldo		0	0	0	0	0
Saldo na bestemming		-12.128.957	-11.989.866	-15.565.070	-15.899.892	-16.176.612

Saldo Programmaplan

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2015	Begroting 2016 NW	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Saldo na bestemming programmaplan		0	0	-108.965	-579.884	-607.734
				-942.904		

Bijlage 8. Amendement Kadernota 2017

AMENDEMENT		nummer:
onderwerp datum ingediend: - door - naar aanleiding van	Investering meubilair en binnenaafwerking 27 juni 2016 VVD, CDA en PvdA Kadernota 2017	

De raad van de gemeente Heeze-Leende in openbare vergadering bijeen op 27 juni 2016

kennis genomen hebbend van
Kadernota 2017

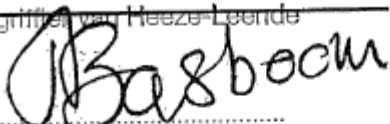
overwegende dat

- thans nog te weinig inzicht wordt geboden in nut en noodzaak van investeringen in het meubilair en (onderhoud) binnenaafwerking, zowel ter zake van de bestuursvleugel, als het overige deel van het gemeentehuis, werf en Pompenmaker;
- in een tijd waarin veel op ons af komt als gemeente zorgvuldig omgegaan dient te worden met de algemene middelen;
- eerst na gedegen onderbouwing van nut en noodzaak ter zake van genoemde posten bereidheid bestaat om geld te reserveren en al dan niet investeren waar nodig, uitgaande van een sobere, doelmatige inrichting;

BESLUIT het voorstel als volgt te wijzigen

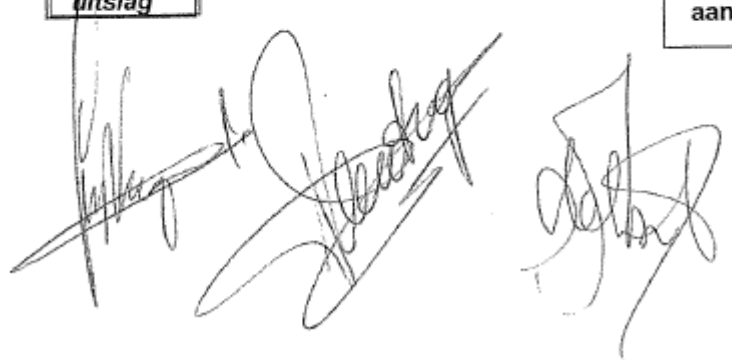
- Incidenteel eenmalig € 75.000,00 voor 2017 beschikbaar te stellen voor noodzakelijke aanpassingen;
- De overige opgenomen bedragen voor 2018, 2019 en 2020 te schrappen;
- B&W te verzoeken in de loop van dit jaar te komen met een gedegen plan van aanpak;

en gaat over tot de orde van de dag.

visie/antwoord college	Behoort bij besluit van de raad van de gemeente Heeze-Leende d.d. 04 JULI 2016
.....	Mij bekend;.....
.....	De griffier van Heeze-Leende
conclusie	
.....

stemming	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">niet</td> <td style="text-align: center;">wel</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">voor: 15</td> <td style="text-align: center;">tegen: 0</td> </tr> </table>	niet	wel	voor: 15	tegen: 0
niet	wel				
voor: 15	tegen: 0				

uitslag	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">aangenomen</td> <td style="text-align: center;">verworpen</td> </tr> </table>	aangenomen	verworpen
aangenomen	verworpen		

Bijlage 9: Portefeuilleverdeling college

Burgemeester P. Verhoeven (Paul)

Portefeuille:

Programma Fundament

- Bestuur
- Openbare orde en veiligheid en woonwagengebeleid
- Evenementen
- Personeel en Organisatie
- APV
- Burgerzaken /KCC
- Dienstverlening
- Integrale handhaving
- ICT en Juridische Zaken
- Informatiebeveiliging
- Dorpsraden
- Samenwerking
- Communicatie
- Politie en Brandweer
- Dienstverleningsprogramma Focus (duo wethouder Bosmans)

(Regionaal) overleg:

- BIZOB
- AB lid Veiligheidsregio
- DB lid A2
- Regioraad MRE
- Poho MRE Algemeen bestuur

Mw. W. van der Rijt- van der Kruis (Wilma)

Portefeuille:

Programma wonen:

- Volkshuisvesting
- Verkeer
- Openbare Ruimte
- BWT/WABO
- Monumenten
- Grondbeleid en gemeentelijk vastgoed
- Milieu

Programma Financiën:

- Financiën
- Centrale As (duo wethouder Bosmans)
- De Bulders (duo wethouder Cuijpers)

(Regionaal) overleg:

- RRO (provincie) RO

- Platform Wonen
- ODZOB
- Monumentencommissie
- Poho MRE Financiën
- DB lid A2

Dhr. F. Cuijpers (Frans)

Portefeuille:

Programma opgroeien:

- Jeugd
- Onderwijs
- Onderwijshuisvesting
- Passend Onderwijs

Programma werken:

- Economische Zaken
- Toerisme en Recreatie
- Streekontwikkeling Boven Dommel
- Werk en Inkomen
- Participatie
- Coördinatie 3D's (duo wethouder Bosmans)
- Centrumvisie Heeze (duo wethouder Van der Rijt-van der Kruis)
- Bedrijvenpark Chijnsgoed (duo burgemeester Verhoeven)
- HSLnet (duo wethouder Bosmans)

(Regionaal) overleg:

- LEA overleg
- OOGO overleg
- OVHL-overleg
- Stuurgroep Strabrechtse Heide
- Stuurgroep Groote Heide
- Ergon
- RRO (provincie) EZ

Dhr. T. Bosmans (Toon)

Portefeuille:

Programma Duurzaamheid:

- Ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen/structuurvisie)
- Afval
- Maatschappelijk verantwoord ondernemen
- Water
- Toversnest
- Providentia

Programma Meedoen:

- Wmo
- Sport
- Accommodatiebeleid

- Kunst en cultuur
- Senioren/ouderenbeleid
- Dorpshuizen
- Volkgezondheid
- Subsidiebeleid
- Centrumplan Leende (duo wethouder Van der Rijt-van der Kruis)

(Regionaal) overleg:

- RRO (provincie) RO Wonen
- Poho SRE Ruimte
- Ava Brabant Water
- Waterportaal
- Overleg Paladijn, Lumens en MEE
- Seniorenbelangenoverleg
- GGD